

Nr 135.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1951/52 till arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen; given Stockholms slott den 23 februari 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

En av 1950 års arbetsförmedlingsutredning gjord översyn av den offentliga arbetsförmedlingens organisation redovisas.

En allmän minskning av den service, som lämnas av arbetsförmedlingen, anses icke böra ske. Vissa indragningar anses dock möjliga utan eftergivande av väsentliga intressen.

Antalet ledamöter i länsarbetsnämnderna föreslås minskat med i regel en per nämnd.

I fråga om kontorsorganisationen föreslås en viss centralisering till de större kontoren. Antalet kontor anses kunna minskas med 34. Även antalet ombud anses kunna reduceras. I fråga om specialförmedlingarna föreslås utbyggnad av arbetsvårdsexpeditionerna medan 4 av de 8 expeditionerna för artister och musiker anses kunna indragas. Kommuner, som anlita arbets-

förmedlingen för förmedling av sina hemvårdarinnor, föreslås få betala ersättning härför.

Antalet befattningar inom arbetsförmedlingens permanenta organisation anses kunna minskas med 60. De sammanlagda besparingarna å avlöningsanslaget till den permanenta organisationen beräknas för helt budgetår till ca 527 000 kronor. Då den nya organisationen icke föreslås träda i kraft förrän den 1 januari 1952 och även därefter viss övergångstid anses erforderlig, beräknas dock besparingarna endast till viss del bli effektiva under nästa budgetår.

Även inom arbetsförmedlingens krisorganisation föreslås vissa indragningar.

Anslag äskas i propositionen till avlöningar och omkostnader för arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 feb-
ruari 1951.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

1949 års riksdag uttalade (statsutsk. utl. nr 5, p. 34, riksdagens skr. nr 5), att en ifrågasatt översyn av klassindelningen beträffande arbetsförmedlingens kontor och expeditioner borde utsträckas att avse arbetsmarknadsstyrelsens och den offentliga arbetsförmedlingens hela verksamhet och organisation. Härefter tillkallades i januari 1950 särskilda utredningsmän — 1950 års arbetsförmedlingsutredning — för ifrågavarande översyn (riksdagsmännen Gustaf Karlsson, A. Rubbestad och G. Åqvist samt byråchefen L. Hultström).

I årets statsverksproposition, V ht s. 78, har jag anmält, att arbetsförmedlingsutredningen den 30 november 1950 framlagt betänkande rörande den offentliga arbetsförmedlingens organisation (stencilerat) men att remissbehandlingen av betänkandet icke avslutats. Till följd härav ha i statsverkspropositionen samtliga anslag till arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen beräknats endast preliminärt och upptagits med samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Utredningen har vidare den 30 januari 1951 avgivit betänkande om den offentliga arbetsförmedlingens organisation för ärenden rörande byggnadsregleringen (stencilerat). Arbetsmarknadsstyrelsen har ännu icke granskats av utredningen.

Då remissbehandlingen av utredningens nämnda betänkanden nu slutförts, torde jag få upptaga hithörande spörsmål till fortsatt behandling. I det följande behandlas först anslagen till arbetsmarknadsstyrelsen och där- efter anslagen till den offentliga arbetsförmedlingen.

I. Arbetsmarknadsstyrelsen.

Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 775 000	2 600 634
1950/51 (statsliggaren s. 322)	2 781 000	
1951/52 (förslag)	2 724 000	

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950) upplyst, att det totala antalet befattningshavare hos styrelsen inom såväl normal- som krisorganisationen den 1 juli 1950 uppgick till 413, varav 381 voro i tjänst. Motsvarande siffror den 1 juli 1949 voro 433 och 386. Vid anslagsberäkningarna för nästa budgetår har styrelsen utgått från att verksamheten kommer att fortgå i samma omfattning och former som hittills.

I avvaktan på resultatet av den översyn, som f. n. göres av 1950 års arbetsförmedlingsutredning, har styrelsen endast lagt fram sådana förslag till omorganisation, som med hänsyn till ökad arbetsbelastning eller av andra skäl bedömas såsom ofrånkomliga. Beträffande kameralbyrån, vars organisation genom styrelsens försorg översetts, äro förslagen dock mera fullständiga.

Yrkanden.

Styrelsen hemställer, att anslaget ökas med 176 684 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. Kameralbyrån:		
Biträdande kamrerare Ca 27 i st. f. dubbleringsförordnande	—	—
1 revisor Ca 24 i st. f. bokhållare Ca 21	1 800	
1 kontorsskrivare Ce 19	8 712	
Kassörstjänsten i Ce 18 ändras till Ca 19.....	396	
1 revisionskommisarie Ca 29 i st. f. förste revisor Ca 27	1 380	
1 revisor Ca 24	11 460	
1 kanslibitråde Ce 11	6 228	
1 amanuens, 1 kontorist (Ce 13) och 2 kontorsbiträden		27 636
2. Arbetsvårdssektionen:		
1 byrådirektör Ce 31 i st. f. förste byråinspektör Ce 29	1 356	
1 förste byråinspektör Ce 29	14 808	
1 amanuens	11 460	
1 assistent Cg 16		7 692
2 assistenter Ce 19 i st. f. Cg 19	—	—

	Ökning	Minskning
3. Försäkringsbyrån:		
1 förste byråsekreterare Ce 29 i st. f. Cg 27	1 380	
1 förste revisor Ca 27	13 428	
1 kansliskrivare Ce 15	7 392	
4. Kanslibyrån:		
Arvodestjänsten som redaktör ändras till tjänst i Ce 27	3 428	
5. Yrkesvägledningssektionen:		
Höjt arvode till en konsulent	684	
6. Försvarsbyrån:		
1 assistent Ce 22 i st. f. tjänsteman i Cg 24		1 224
7. Tekniska byrån:		
1 arvodestjänst		8 400
8. Sociala byrån:		
1 amanuens		11 460
9. 1 expeditionsvakt Cg 9 och 1 kontorsbiträde		10 884
10. Löneklassuppflyttningar	36 007	
11. Omräkning	124 061	
	243 980	67 296
		+ 176 684

12. Styrelsen hemställer vidare om medgivande att, därest tjänsten blir vakant, ersätta en amanuens tjänst å tekniska byrån, vars innehavare f. n. är placerad i Ce 24, med en byråingenjörstjänst i Ce 24.

13. Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal föreslår styrelsen ordinariesättning av 24 kontorsbiträdestjänster.

Motivering.

1. *Kameralbyrån.* Styrelsens översyn av den kamerala organisationen har nu fullföljts så långt som varit möjligt med hänsyn till andra utredningar, vilka beröra kameralbyrån (bl. a. styrelsens utredning angående möjligheterna att till väg- och vattenbyggnadsverket överflytta en viss del av arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet). Då styrelsens förslag innebär besparing, bör det realiseras redan nu.

Ett på kamerala sektionen meddelat förordnande att bestrida göromål, som eljest ankomma på tjänsteman i 27 lönegraden, bör utbytas mot en ordinarie befattning som biträdande kamrerare i nämnda lönegrad.

Den centrala bokföringsmässiga redovisningen för styrelsen, länsarbetsnämnderna och arbetsplatserna har enligt den tidigare gällande organisationen omhänderhaft av en bokhållare i Ca 21, en från styrelsens anslag till krisorganisationen avlönad kontorsskrivare i Cg 17 och en kontorist i

Cg 13 (numera indragen). Förslaget åter innebär, att det egentliga bokföringsarbetet ombesörjes av en kontorsskrivare i Ce 19 och ett kanslibitråde i Ca 11. Nämda anordning, som prövats under en längre tid, förutsätter emellertid, att innehavaren av bokhållartjänsten övertar arbetsuppgifter av mera kvalificerad art, såsom prövning ur medelssynpunkt av föreslagna inköp och ifrågasatta andra engagemang berörande styrelsens omkostnadsanslag, övervakning av all dispositionsbokföring och anslagskontroll m. m., motsvarande en revisors åligganden. Bokhållarbefattningen bör därför utbytas mot en befattning som revisor i Ca 24. Kontorsskrivartjänsten föreslås överflyttad från kris- till normalorganisation samt med hänsyn till det ökade ansvaret uppflyttad till 19 lönegraden.

Kassörstjänsten bör överföras på ordinarie stat och uppflyttas från 18 till 19 lönegraden i enlighet med av 1949 års biträdesutredning företrädda principer.

Den kamerala sektionen har genom omorganisationen kunnat minskas med — förutom den tidigare indragna kontoristtjänsten i Cg 13 — en amanuens, en assistent i Ce 22 och en kontorist i Ce 13. Assistenttjänsten är emellertid från början en för revisionssektionen avsedd amanuentjänst och bör återföras till sistnämnda sektion.

Å revisionssektionen finnas f. n. en förste revisor i Ca 27, en revisor i Ca 24, 2 amanuenser och en kontorist i Ce 13 tillhörande normalorganisationen samt en revisor i Cg 24 och en amanuens tillhörande krisorganisationen. Förste revisorn bör med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifterna uppflyttas till revisionskommisarie i Ca 29. Då två revisorstjänster permanent erfordras, bör den krisorganisationen tillhörande extra revisorstjänsten överföras till normalorganisationen och uppföras på ordinarie stat. Såsom nämnts bör från kamerala sektionen återföras en amanuentjänst; i gengäld kan den till krisorganisationen hörande amanuentjänsten indragas. För intensifierad siffergranskning behöver revisionssektionen förstärkas med ett kanslibitråde.

Intendentursektionen har kunnat minskas med en krisorganisationen tillhörande tjänst i Cg 19, vilken överflyttats till arbetsvårdssektionen. Ytterligare en till krisorganisationen hörande tjänst i Cg 19 beräknas kunna indragas under budgetåret 1950/51.

Biträdespersonalen å kameralbyrån har kunnat minskas med sammanlagt sju tjänster för skriv- och kontorsbiträden. På grund av ökade eller nya arbetsuppgifter har emellertid arbetsvårdssektionen förstärkts med två biträden samt försäkringsbyrån och statistiksektionen med vardera ett biträde. Vidare måste försvarsbyrån tillföras ytterligare ett biträde. Som minskning redovisas därför endast två biträdestjänster.

Besparingen å kameralbyrån anges av styrelsen — inberäknat nämnda till andra byråer överflyttade tjänster och den tidigare indragna kontoristtjänsten — till ca 79 200 kronor för år, varav ca 30 900 kronor belöpa å normalorganisationen och ca 48 300 kronor å krisorganisationen.

2. *Arbetsvårdssektionen.* Försöksverksamheten för partiellt arbetsföra

har genom beslut av 1950 års riksdag avsevärt utvidgats, varigenom uppgifterna för arbetsvårdssektionen komma att öka. Sektionschefen bör få ställning som byrådirektör i Ce 31. En befattning som förste byråinspektör i Ce 29 erfordras alltså; innehavaren av denna bör vara ställföreträdande sektionschef med uppgift att leda vissa utredningar och det löpande arbetet inom sektionen. För utrednings-, informations- och propagandaverksamhet erfordras ytterligare en amanuens. Två assistenter i Cg 19 böra erhålla extra ordinarie anställning, varemot en assistent i Cg 16 kan indragas.

3. *Försäkringsbyrån.* Personalen på denna byrå har beräknats efter en anslutning till arbetslöshetskassorna av betydligt mindre omfattning än den nuvarande. Antalet försäkrade kassamedlemmar har vuxit från 872 000 vid slutet av 1946 till 1 065 000 vid utgången av 1949. Antalet understödsdagar per årsmedlem har ökat från 1,7 år 1947 till 2,8 år 1949 och har sedermera ytterligare stegrats.

Ärenden angående arbetsvägran och ifrågasatt understödsrätt ha ökat från 935 under 1946 till 1 320 under 1949. Klagomål ha framförts över dröjsmål med beslut i nämnda ärenden. Någon prejudikatsamling har icke hunnit uppläggas och utarbetandet av handböcker för kassorna har icke kunnat fullföljas. Oavsett vilken ställning arbetslöshetsförsäkringen än kan få i framtiden bör byrån förstärkas nu.

Tjänsten som förste byråsekreterare i Cg 27 är permanent erforderlig och bör med hänsyn till de kvalificerade göromålen uppflyttas till 29 lönegraden. En förste byråsekreterare i Ce 27 har visserligen överflyttats från kanslibyråns personalsektion till försäkringsbyrån. Inspektions- och revisionsuppgifterna — vilkas rationella omhändertagande är ett villkor för att statens kostnader för försäkringen skola hållas vid lägsta möjliga nivå — ha emellertid under senare år varit eftersatta på grund av bristen på arbetskraft på försäkringsbyrån. En befattning som förste revisor i Ca 27 är nödvändig för ett effektivt fullgörande av nämnda uppgifter. För det kanslibitråde, som förestår byråns kansli, bör — i likhet med vad som gäller för styrelsens övriga byråer — inrättas en kansliskrivartjänst. De båda kanslibiträddestjänsterna å byrån böra dock alltså bibehållas.

4. *Kanslibyrån.* Redaktören, som avlönas med ett arvode av 10 000 kronor för år, sköter styrelsens samarbete med press och radio. Avsikten är att han dessutom skall redigera en av styrelsen planerad tidskrift för aktuella arbetsmarknadsspörsmål m. m. Med hänsyn till de härför erforderliga kvalifikationerna bör befattningen inplaceras i lägst lönegrad Ce 27.

5. *Yrkesvägledningssektionen.* Konsulenten för yrkesvägledningsverksamhet vid högre skolor, som är avlönad med arvode motsvarande lönen i 27 löneklassen, har innehaft sin tjänst sedan den 1 januari 1948, varför arvodet bör höjas till belopp motsvarande lönen i 28 löneklassen.

6. *Försvarsbyrån.* Arbetet med de årliga uppskovsrevisionerna omhändertogs tidigare av en pensionerad officer, vilken tjänstgjorde å byrån vissa månader varje år. 1948 övertog en tjänsteman hos arbetsnämnden i

Stockholm nämnda göromål; han uppbar avlöning härför enligt lönegrad Cg 24. Då antalet anstånds- och uppskovsärenden ökats bl. a. på grund av införandet år 1949 av en ny uppskovsform, har denne tjänsteman anlåtats hela året. Tjänstemannen måste även anlåtats för andra göromål avseende arbetskraftens utnyttjande under krig. Den extra befattningen bör utbytas mot en assistenttjänst i Ce 22.

9. Vid bifall till styrelsens under omkostnadsanslaget närmare behandlade förslag om övergång från stencilering till tryckning av visst informationsmaterial kunna en extra expeditionsvakt och ett kontorsbiträde indragas.

11. Beloppet avser delvis löner till den 1 juli 1949 tillfälligt vakanta tjänster, vilka icke inräknats i den för budgetåret 1949/50 fastställda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Dessa tjänster ha sedermera återbesatts, varigenom ökad anslagstilldelning blivit erforderlig. Vidare ha löner till kontorsbiträden, som avsetts skola belasta ordinarieposten, av olika anledningar (avgång, förordnanden å högre tjänster) påförts icke-ordinarie posten.

12. Med hänsyn till ökning av ingenjörsuppgifterna vore det ändamålsenligt att utbyta amanuens-tjänsten mot en byråingenjörsbefattning.

Yttranden.

Statskontoret uttalar, att oavvisligt behov av ytterligare arbetskraft i avvaktan på arbetsförmedlingsutredningens översyn bör tillgodoses genom omplacering av redan befintlig personal. Även den föreslagna omorganisationen av kameralbyrån kan i stort sett genomföras utan ändrad lönegradsplacering; de ifrågasatta tjänsteförändringarna böra anstå till dess tjänsteförteckningsrevisionens förslag framlagts.

Personalbehovet å arbetsvårdssektionen anser ämbetsverket böra prövas först när erfarenhet vunnits av de arbetsuppgifter, som kunna tillföras sektionen till följd av 1950 års höstriksdags beslut om arbetsvård. För ässistentgöromål å försvarsbyrån bör ifrågakomma en arvodesbefattning för pensionerad officer. Härigenom skulle ernås en besparing, då tjänsten nu uppehålls av en befattningshavare i Cg 24.

Statens lönenämnd är likaledes, i avvaktan å resultatet av arbetsförmedlingsutredningens genomgång, icke beredd tillstyrka inrättande eller lönegradsuppflyttning av stadigvarande tjänster.

Departementschefen.

Arbetsmarknadsstyrelsens organisation har, såsom förut nämnts, ännu icke granskats av 1950 års arbetsförmedlingsutredning. Med hänsyn härtill samt till pågående tjänsteförteckningsrevision m. m. torde den nuvarande organisationen i huvudsak böra bestå oförändrad under nästa budgetår. Såsom statskontoret anfört bör oavvisligt behov av ytterligare arbetskraft tillgodoses genom omplacering av redan befintlig personal.

Kameralbyrån har emellertid i vissa delar redan underkastats översyn genom styrelsens egen försorg. Översynen synes ha lett till en förtjänst-

full rationalisering av den kamerala sektionens arbete. Sektionens personal har kunnat minskas icke obetydligt. Även å intendentursektionen minskas personalen. Däremot föreslås nu förstärkning av revisionssektionens permanenta organisation. Den å kamerala sektionen och intendentursektionen frigjorda personalen har delvis utnyttjats för förstärkning av andra byråer.

Slutlig ställning torde med hänsyn till vad jag förut anfört icke f. n. kunna tagas till frågan om kameralbyråns organisation. Inom ramen för de av styrelsen angivna personalindragningarna böra emellertid vissa tjänsteutbyten kunna företagas. Jag förordar sålunda, ått i stället för en till indragning avsedd amanuens tjänst medel beräknas för en befattning som kontorsskrivare i Cg 17 å kamerala sektionen. Samtidigt bör den hittillsvarande tjänsten å krisorganisationen som kontorsskrivare i Cg 17 indragas. Jag har icke något att erinra mot att en tidigare för revisionssektionen avsedd amanuens tjänst återföres till denna sektion, varigenom en krisorganisationen tillhörande amanuens tjänst kan indragas. En befattning som kontorist i Ce 13 bör vidare ersättas med en kanslibiträdets tjänst i Ce 11 å revisionssektionen. Liksom styrelsen räknar jag med att två kontorsbiträdets tjänster kunna indragas å normalorganisationen samt en assistenttjänst i Cg 19 å krisorganisationen. I övrigt kan jag icke f. n. förordna några förändringar beträffande kameralbyrå. Jag kan sålunda bl. a. icke förordna, att någon ny revisorstjänst inrättas inom den permanenta organisationen. En befattning som revisor bör därför få kvarstå å krisorganisationen om den finnes oundgängligen nödvändig under nästa budgetår med hänsyn till styrelsen åvilande krisuppgifter.

Avlöningskostnaderna för kameralbyrån kunna vid bifall till vad jag nu förordat beräknas minska med 13 396 kronor för år under nu ifrågasättande anslag samt med 28 164 kronor under anslaget till arbetsmarknadsstyrelsens krisorganisation.

Vad angår styrelsens förslag i övrigt kan jag, i överensstämmelse med vad jag förut anfört, icke förordna bifall till inrättande av nya tjänster eller uppflyttning av tjänster i högre lönegrad. Ej heller förslaget att ändra redaktörsbefattningen till tjänst i Ce 27 kan jag biträda. Utbytet av en amanuens tjänst å tekniska byrån mot en byråingenjörstjänst torde tills vidare böra anstå. Jag har dock icke något att erinra mot att en befattning i Cg 19 å arbetsvårdssektionen ombildas till extra ordinarie tjänst. Vidare tillstyrker jag, att arvodet till en konsulent å yrkesvägledningssektionen beräknas enligt 28 löneklassen i stället för, såsom nu är fallet, 27 löneklassen. Arvodestjänsten innehaves av en befattningshavare, som är tjänstledig från en extra ordinarie befattning och i denna är placerad i 28 löneklassen. Jag vill icke heller motsätta mig, att befattningen i Cg 24 å försvarsbyrån utbytes mot en assistenttjänst i Ce 22. Arbetsuppgifterna å denna byrå ha nämligen, bl. a. till följd av 1949 års uppskovskungörelse, ökat betydligt. Det synes icke lämpligt att, såsom statskontoret ifrågasatt, reservera ifrågasättande befattning för en pensionerad officer.

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit indragning av en expeditivsvakt och ett kontorsbiträde under förutsättning av bifall till ett i samband med styrelsens omkostnadsanslag närmare behandlat förslag att övergå från stencilering till tryckning av vissa publikationer. Då jag i det följande förordar bifall till sistnämnda förslag, räknar jag med en kostnadsminskning under avlöningsanslaget av 10 884 kronor. De i det föregående tillstyrkta förslagen beträffande kameralbyrån medföra såsom nämnts en utgiftsminskning å 13 396 kronor under ifrågavarande anslag. Med hänsyn till den av chefen för finansdepartementet vid anmälan av 1951 års statsverksproposition (För flera huvudtitlar gemensamma frågor) föreslagna 3-procentnedräkningen bör anslaget — frånsett posten till rörligt tillägg — minskas med ytterligare 63 000 kronor. Denna minskning torde med 12 000 kronor få drabba posten till ersättningar till experter och sakkunniga och med återstoden icke-ordinarieposten. Posten till rörligt tillägg bör vidare på grund av 3-procentnedräkningen minskas med 6 200 kronor. Den sammanlagda minskningen uppgår sålunda till $(10\ 884 + 13\ 396 + 63\ 000 + 6\ 200)$ 93 480 kronor.

Å andra sidan bör anslaget ökas med dels 684 kronor för nyssnämnda höjning av ett konsulentarvode dels ock det för löneklassuppflyttningar erforderliga beloppet, 36 000 kronor.

Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången böra 24 nya ordinarie kontorsbiträdestjänster inrättas. Av dessa kontorsbiträden beräknas — enligt vad arbetsmarknadsstyrelsen uppgivit — 20 komma att uppehålla sin ordinarie befattning. I samband härmed må erinras, att styrelsen föreslagit en omräkning, innebärande en höjning av anslaget med ca 124 000 kronor. Som skäl härför har styrelsen bl. a. åberopat, att icke hela det antal kontorsbiträden, som beräknats tjänstgöra å ordinarie befattningar under budgetåren 1949/50 eller 1950/51, erhållit avlöning från ordinarieposten. För innevarande budgetår ha under denna post anvisats medel för tillhoppa 49 ordinarie kontorsbiträden, ehuru enligt vad jag inhämtat endast 30 biträden tjänstgöra å ordinarie biträdesbefattning. Med hänsyn härtill skulle ett belopp motsvarande avlöningen för $(49 - 30)$ 19 kontorsbiträden i 9 löneklassen, i runt tal 95 000 kronor, kunna överföras från ordinarieposten till icke-ordinarieposten. Å andra sidan beräknas — som nyss nämnts — för nästa budgetår ytterligare 20 biträden komma att uppehålla ordinarie tjänst. Jag förordar därför, att från icke-ordinarieposten till ordinarieposten endast överföres ett belopp motsvarande avlöningen för $(20 - 19)$ 1 kontorsbiträde. Under nästa budgetår beräknas sålunda under ordinarieposten medel för avlöning av $(49 + 1)$ 50 kontorsbiträden. Särskild medelsanvisning för omräkning kan jag icke tillstyrka.

Anslaget bör således minskas med $(93\ 480 - 36\ 684)$ 56 796 kronor eller avrundat 57 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 800 000 (+ 13 000) kronor;

arvodet och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 92 000 (+ 700) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 546 000 (— 54 000) kronor;
 ersättningar till experter och sakkunniga 13 000 (— 12 000) kronor;
 rörligt tillägg 273 000 (— 4 700) kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	615 000	520 689
1950/51 (statsliggaren s. 324) ..	632 000	
1951/52 (förslag)	671 000	

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950 och 15/2 1951) hemställt, att anslaget uppräknas med 49 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Bränsle, lyse och vatten		2 000
2. Övriga expenser för eget behov		9 000
3. Övriga expenser för annat än eget behov	55 000	
4. Publikationstryck	5 000	
	60 000	11 000
	+ 49 000	

Motivering.

2. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1949/50 235 900; anslag 1950/51 280 000. Styrelsen har (se p. 4) föreslagit, att meddelanden till länsarbetsnämnderna samt vissa andra stencilerade publikationer i fortsättningen skola tryckas. Härigenom beräknas kostnaderna för dupliceringspapper m. m. nedgå med 9 000 kronor.

3. *Expenser för annat än eget behov.* I likhet med vad som tillämpas för vissa andra verk, t. ex. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, bör på styrelsens omkostnadsstat under Övriga expenser uppföras en delpost benämnd *Expenser för annat än eget behov*. Posten är avsedd för bestridande av kostnaderna för central tryckning av samtliga blanketter för den offentliga arbetsförmedlingens gemensamma behov. Den föreslagna anordningen, som förutsätter att anslagsposten anvisas förslagsvis med rätt för styrelsen att utan inhämmande av Kungl. Maj:ts tillstånd göra erforderligt överskridande, skulle bl. a. medföra att även vid slutet av budgetåret blanketter kunna tryckas i ekonomiskt försvarbara upplagor. Den centrala tryckningen kan därigenom planeras på ett mera ekonomiskt sätt. Även kostnaderna för centralt inköp av förvaringspärmar för blanketterna böra bestridas från denna delpost. De sammanlagda kostnaderna beräknas till 55 000 kronor, varav 5 000 kronor för pärmar. Motsvarande kostnadsminskning inträder under arbetsförmedlingens omkostnadsanslag.

4. *Publikationstryck*. Utgift 1949/50 59 500; anslag 1950/51 150 000. För den planerade tidskriften *Arbetsnytt* samt för styrelsens andel i *Sociala meddelanden* beräknas oförändrat (90 000 + 10 000) 100 000 kronor.

Broschyren »Att välja yrke» har hittills utdelats till eleverna i folkskolornas avgångsklasser. Styrelsen är av besparingskäl beredd att övergå till den ordningen att broschyren icke längre utdelas utan endast användes vid yrkesorienteringen i skolorna. Härigenom torde den behöva tryckas blott vart annat år. Några tryckningskostnader ha därför icke beräknats under nästa budgetår. För att nedbringa kostnaderna har utarbetats en plan att ersätta broschyren »Skolor för yrkesutbildning» med ett antal småbroschyrer, varigenom kostnaderna beräknas nedgå från 21 300 kronor till 9 000 kronor. För broschyren »Gymnasisternas ämnesval» beräknas kostnaderna till oförändrat 3 800 kronor. För real- och flickskolestadiet bör utarbetas en broschyr med orientering inför linjeval på gymnasiet m. m. Kostnaderna för en upplaga på 25 000 exemplar beräknas till 4 200 kronor. De sammanlagda kostnaderna för tryckning av nämnda broschyrer uppskattas sålunda för nästa budgetår till (9 000 + 3 800 + 4 200) 17 000 kronor.

Förutom de tryckta broschyrerna utarbetas inom styrelsen vissa andra publikationer i yrkesvalsfrågor, vilka publikationer endast stencileras. Dessa äro »Yrkeskartoteket», »Stipendier och lånemöjligheter», »Folkhögskolor», »Formella och faktiska betygskrav», »Industriens yrkesskolor» samt »Aktuellt för yrkesvägledningen». Styrelsen föreslår, att beträffande dessa publikationer under en 3-årsperiod en successiv övergång sker från stencilering till tryckning. Styrelsen har gjort följande kostnadsberäkning.

Kostnaderna för duplicering under tre år av nämnda publikationer utgöra 20 575 kronor. Motsvarande kostnad för framställning enligt den s. k. rotaprintmetoden uppgår till 18 669 kronor. Härtill kommer emellertid kostnaden för inköp av en rotaprintmaskin med 6 300 kronor. Kostnaderna för tryckning av motsvarande material uppgå till 51 000 kronor.

Vid beräkning av de reella kostnaderna för publicering av detta informationsmaterial bör emellertid även hänsyn tagas till kostnaderna för arbetskraften. Den speciella arbetskraft, som numera erfordras vid duplicerings- och rotaprintmetoderna för utskrift av stenciler, dragning och plockning utgöres lågt räknat av en expeditionsvakt i 9 lönegraden och ett kontorsbiträde. Lönekostnaderna för dessa äro f. n. sammanlagt 10 320 kronor per år. Därest den nu föreslagna omläggningen icke kommer till stånd kan heller icke, som styrelsen föreslagit under avlöningsanslaget, en expeditionsvaktjänst indragas, varjämte inalles endast två i stället för tre kontorsbiträdestjänster kunna indragas.

Om man beräknar de reella kostnaderna under tre år och beträffande duplicerings- och rotaprintmetoderna medräknar kostnaden för arbetskraften skulle jämförelsesiffrorna bli:

kostnaderna för duplicering	51 535 kronor	
» enligt rotaprintmetoden	55 929	»
» för tryckning	51 000	»

Styrelsen erinrar om att tryckningsförfarandet även ur andra synpunkter är att föredraga. Texten blir mera lättläst och överskådlig, anteckningar

och raderingar kunna utan olägenhet göras. Formatet blir vid tryckning mindre, varigenom billigare och mera lätthanterliga pärmar kunna användas. Efter 3-årsperiodens utgång skulle endast kompletteringstryck behöva ifrågakomma, varför kostnaderna då väntas bli lägre.

För tryckningskostnader under nästa budgetår räknar styrelsen med en tredjedel — 17 000 kronor — av nyssnämnda totalbelopp för tryckning. Höjningen av anslagsposten kompenseras helt genom minskade kostnader för såväl avlöningar (10 320 kronor) som dupliceringspapper m. m. (7 000 kronor).

Styrelsen föreslår också, att cirkulärmeddelanden till länsarbetsnämnderna, som nu dupliceras, skola tryckas. Kostnaderna härför under nästa budgetår beräknas till 10 000 kronor, medan de av denna anledning minskade utgifterna för dupliceringspapper o. d. uppskattas till 2 000 kronor.

För tryckning av styrelsens årsredogörelse beräknas oförändrat 2 000 kronor. För vissa jordbruksbroschyrer samt diverse tryckningskostnader ha upplagits 4 000 resp. 5 000 kronor. Posten för publikationstryck har alltså sammanlagt beräknats till (100 000 + 17 000 + 17 000 + 10 000 + 2 000 + 4 000 + 5 000) 155 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret föreslår, att anslagsposten till sjukvård (utgift 1949/50 22 528 kronor) höjes med 3 000 kronor till 22 000 kronor. Med anledning av styrelsens förslag beträffande publikationstryck uttalar ämbetsverket, att den lämpligaste formen för styrelsens publikationer bör prövas av arbetsförmedlingsutredningen.

Departementschefen.

I likhet med statskontoret anser jag, att anslagsposten till sjukvård med hänsyn till belastningen bör uppräknas med 3 000 kronor. Till bränsle, lyse och vatten bör, såsom styrelsen föreslagit, beräknas ett med 2 000 kronor minskat belopp. Medelsbehovet till övriga expenser för eget behov bör i enlighet med vad jag anför i det följande nedräknas med 7 000 kronor.

Tryckning av blanketter för länsarbetsnämndernas behov ombesörjes f. n. av styrelsen, men utgifterna härför belasta den offentliga arbetsförmedlingens omkostnadsanslag. På av styrelsen anförda skäl tillstyrker jag, att dessa tryckningskostnader i fortsättningen bestridas från en särskild delpost till expenser för annat än eget behov, som uppföres under här ifrågavarande anslag. Kostnaderna för inköp av förvaringspärmar böra däremot icke bestridas från denna delpost. Med hänsyn härtill bör under posten endast beräknas ett belopp av 50 000 kronor. Omkostnadsanslaget för den offentliga arbetsförmedlingen bör minskas med motsvarande belopp.

Vid beräkningen av anslagsposten till publikationstryck för innevarande budgetår förutsattes, att Kungl. Maj:t skulle, efter hörande av

arbetsförmedlingsutredningen, äga besluta om en omläggning av riksvakanslistan till en mera tidningsmässig publikation. Omläggningen skulle ske utan kostnadsökning. Arbetsmarknadsstyrelsen har ännu icke framlagt något förslag till sådan omläggning. För riksvakanslistan eller dess ersättare samt för styrelsens andel i Sociala meddelanden bör för nästa budgetår beräknas oförändrade belopp, 90 000 resp. 10 000 kronor.

Beträffande de för yrkesvägledningens räkning tryckta broschyrerna har styrelsen redogjort för vissa planerade besparingsåtgärder, vilka beräknas leda till att kostnaderna under nästa budgetår komma att uppgå till endast 17 000 kronor mot för innevarande budgetår beräknade 40 000 kronor. Dessa besparingsåtgärder finner jag lämpliga.

Styrelsen har föreslagit, att vissa för yrkesvägledningsverksamheten avsedda publikationer, som f. n. stencileras, i fortsättningen skola tryckas. Av styrelsens utredning framgår att tryckningsförfarandet med hänsyn till minskade pappers- och lönekostnader blir något billigare. Styrelsen har sedermera under hand upplyst, att sedan papperspriserna stigit den mera pappersbesparande tryckningsmetoden kan förväntas medföra en avsevärd besparing. Jag biträder styrelsens förslag i ifrågavarande del. Anslagsposten till publikationstryck bör sålunda för nästa budgetår uppräknas med 17 000 kronor. Samtidigt kan expensposten nedräknas med 7 000 kronor på grund av minskad åtgång av stenciler m. m. Vid behandlingen av arbetsmarknadsstyrelsens avlöningsanslag har jag vidare räknat med indragning av en tjänst som expeditionsvakt och en kontorsbiträdestjänst på grund av övergången till tryckning.

Ökad medelsanvisning för att möjliggöra tryckning av cirkulärmeddelandena till länsarbetsnämnderna kan jag icke tillstyrka.

För övriga tryckningskostnader beräknar jag i likhet med styrelsen 11 000 kronor. Posten till publikationstryck bör alltså uppföras med (90 000 + 10 000 + 17 000 + 17 000 + 11 000) 145 000 kronor, vilket innebär en minskning med 5 000 kronor.

Anslaget bör således å ena sidan höjas med (3 000 + 50 000) 53 000 kronor och å andra sidan minskas med (2 000 + 7 000 + 5 000) 14 000 kronor. Jag förordar därför, att anslaget för nästa budgetår upptages till (632 000 + 39 000) 671 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	850 000	1 021 373
1950/51 (statsliggaren s. 326)	900 000	
1915/52 (förslag)	900 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget ha 800 000 kronor beräknats till avlöningar samt 100 000 kronor till omkostnader.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950) anfört, att antalet tjänstemän å byggnadstillståndsbyrån, som den 1 juli 1949 uppgick till 39, successivt kunnat minskas så att det vid ingången av budgetåret 1950/51 uppgick till 35. Bl. a. har en byråingenjörstjänst i Ce 27 kunnat vakantsättas. Under förutsättning av oförändrade arbetsuppgifter torde under innevarande budgetår ytterligare två befattningar kunna indragas på grund av fortsatt rationalisering.

Antalet tjänstemän å utlänningsbyrån uppgick den 1 juli 1950 till 28 mot 34 ett år tidigare. Styrelsen fungerade som kansli åt statens flyktingsnämnd till den 30 juni 1950, då nämnden upphörde. Nämndens arbetsuppgifter ha i stor utsträckning överförts till ordinarie socialvårdsorgan, men viss del av verksamheten har ålagts styrelsen, som därjämte erhållit nya uppgifter beträffande omhändertagande av utlandssvenskar m. m. Denna omorganisation medför, att två tjänster kunna indragas. Då å andra sidan de kvarstående och de nytillkomna uppgifterna ha en mera permanent karaktär, bör en extra tjänsteman i Cg 22 inordnas i den reglerade befordringsgången för amanuenser. En tjänst i Cg 19 bör vidare ombildas till assistenttjänst i Ce 19, då behovet av tjänsten torde bli relativt långvarigt. En befattning som kontorist i Ce 13 bör uppflyttas till kansliskrivartjänst i Ce 15. Befattningen är avsedd för byråns förste utlandskorrespondent. Styrelsen önskar vidare få disponera en icke tillsatt byråassistenttjänst i Ce 24. Antalet tjänstemän å byrån uppskattas alltså för nästa budgetår till 26.

På kanslibyråns juridisk-administrativa sektion sysselsattes under förra budgetåret 13 tjänstemän tillhörande krisorganisationen. För nästa budgetår torde erfordras 10 befattningshavare.

Antalet övriga inom olika byråer placerade med krisuppgifter sysselsatta tjänstemän uppgick den 1 juli 1950 till 22 och anses kunna nedbringas till 18 under förutsättning att styrelsens förslag om organisation av styrelsens kameralbyrå godtages; i annat fall kan minskning äga rum med endast en tjänsteman.

Totala antalet befattningshavare inom krisorganisationen beräknas sålunda — bortsett från styrelsens överingenjör — kunna nedbringas från 95 till 87.

Avlöningskostnaderna uppskattar styrelsen till 800 000 kronor. Omkostnadsposten beräknas till 125 000 kronor, varav till sjukvård 6 000 kronor, till reseersättning 17 000 kronor, till expenser 98 000 kronor samt till publikationstryck 4 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet har styrelsen sålunda angivit till 925 000 kronor, innebärande en höjning av anslaget med 25 000 kronor.

Enligt *statskontorets* uppfattning bör anslaget till krisorganisationen kunna icke oväsentligt nedsättas.

Departementschefen.

Från ifrågavarande anslag bestridas i huvudsak kostnaderna för den personal, som inom arbetsmarknadsstyrelsen handlägger ärenden angående

byggnadsregleringen samt utlänningsärenden. Vad förstnämnda ärendesgrupp angår vill jag erinra, att särskilda sakkunniga, 1949 års investeringsutredning, tillkallats för utredning av formerna för den framtida investeringskontrollen. Dessa sakkunniga ha ännu icke slutfört sitt arbete. Chefen för finansdepartementet har emellertid vid anmälan av 1951 års statsverksproposition (finansplanen) anför, att de förhoppningar man tidigare närt om möjligheterna att avveckla byggnadsregleringen eller ersätta den med någon annan mera generell form av reglering tyvärr icke låta sig infria i nuvarande läge. Någon möjlighet att avveckla arbetsmarknadsstyrelsens organisation för ifrågavarande ärenden under nästa budgetår föreligger sålunda icke. Även för utlänningsärendena, vilka avse omhändertagande av flyktingar, arbetsplacering av såväl flyktingar som vissa legalt inresande utlännningar, arbetstillstånd, praktikantutbyte mellan Sverige och andra länder m. m., erfordras särskild personal under nästa budgetår.

Arbetsmarknadsstyrelsen har räknat med att den sedan flera år fortgående minskningen av krispersonalen skall i begränsad utsträckning fortsätta under nästa budgetår. Antalet befattningar har sålunda beräknats minska från 96 till 88. Jag vill dock erinra, att jag vid behandlingen av styrelsens avlöningsanslag motsatt mig styrelsens förslag att en krisorganisationen tillhörande revisorstjänst skall överföras till den permanenta organisationen samt räknat med att tjänsten under nästa budgetår kvarstår inom krisorganisationen. Jag förutsätter, att arbetsmarknadsstyrelsen tillvaratar alla möjligheter att minska krisorganisationen. Denna bör givetvis granskas av 1950 års arbetsförmedlingsutredning i samband med utredningens översyn av styrelsens organisation. Jag utgår ifrån att avlöningskostnaderna, som under budgetåret 1949/50 uppgingo till ca 874 000 kronor, om oförutsedda omständigheter icke tillkomma skola kunna begränsas till högst 800 000 kronor (oberäknat merkostnader på grund av rörlig förhöjning av lönerna utöver 12 %).

Såväl den av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna uppflyttningen av en kontoristtjänst å utlänningsbyrån till kansliskrivartjänst som inrättandet av nya extra ordinarie tjänster synes böra anstå i avbidan på resultatet av nämnda översyn.

Till omkostnader för krisorganisationen torde böra beräknas oförändrat belopp, 100 000 kronor. Hela anslaget bör sålunda uppföras med (800 000 + 100 000) 900 000 kronor eller samma belopp som anvisats för innevarande budgetår.

II. Den offentliga arbetsförmedlingen.

Inledning.

Såsom förut nämnts har 1950 års arbetsförmedlingsutredning avlämnat två betänkanden. Det ena behandlar arbetsförmedlingens permanenta organisation samt den del av krisorganisationen, som sysslar med utlän-

ningsärenden. Det andra betänkandet behandlar den del av krisorganisationen, som handhar ärenden rörande byggnadsregleringen. Det första betänkandet innefattar inga förslag rörande organisationen i Stockholms stad, vilken utredningen avser att behandla särskilt.

Yttranden över förstnämnda betänkande ha avgivits av arbetsmarknadsstyrelsen — efter hörande av samtliga länsarbetsnämnder — överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen, statskontoret, socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, statens lönenämnd, skolöverstyrelsen, svenska arbetsgivareföreningen, svenska lantarbetsgivareföreningen, landsorganisationen i Sverige, tjänstemännens centralorganisation, civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund, svenska musikerförbundet, svenska landskommunernas förbund, svenska stadsförbundet, svenska landstingsförbundet, hushållningssällskapens förbund, de erkända arbetslöshetskassornas samorganisation, Sveriges lantbruksförbund, riksförbundet landsbygdens folk samt yrkeskvinnors samarbetsförbund.

Yttranden över betänkandet rörande organisationen för handhavande av byggnadsregleringen ha avgivits av arbetsmarknadsstyrelsen, efter hörande av samtliga länsarbetsnämnder, samt av statskontoret och civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund.

Då arbetsförmedlingsutredningens betänkanden icke föreligga i tryck, lämnas i det följande en relativt utförlig redogörelse för betänkandenas innehåll.

Behovet av offentlig arbetsförmedling m. m.

Arbetsförmedlingsutredningen.

Utredningen har anförts, att omfattningen av arbetsförmedlingens organisation främst är beroende av vilket mål man uppställer för dess verksamhet. Detta mål har, anför utredningen, i Sverige icke auktoritativt närmare definierats. I 1934 års numera upphävda lag om arbetsförmedling funnos vissa stadganden, som överflyttades till nu gällande kungörelse (1947:983). Enligt dessa stadganden skall bl. a. arbetsförmedlingsanstalts verksamhet avse förmedling av alla slag av arbete. All förmedling skall vara kostnadsfri. Vid arbetsförmedling skall tillses, att arbetsgivaren erhåller bästa möjliga arbetskraft och arbetaren det arbete, för vilket han bäst lämpar sig. Några närmare bestämmelser rörande målsättningen innehåller varken den gamla lagen eller den nu gällande kungörelsen.

Utredningen har emellertid hänvisat till att sakkunniga angående arbetsförmedlingens organisation, vilkas förslag (SOU 1946:51) låg till grund för 1947 års beslut om förstatisering av den offentliga arbetsförmedlingen, anlade vissa principiella synpunkter på behovet av en arbetsförmedling och dennas uppgifter, vilka synpunkter kunna anses ha varit vägledande i arbetsmarknadsstyrelsens och arbetsförmedlingens verksamhet sedan 1947.

Ur nämnda sakkunnigas av arbetsförmedlingsutredningen åberopade uttalanden må följande sammandrag återges.

Arbetsförmedlingen står öppen för alla. Arbetsförmedlingen kan bidra till att förhindra en icke önskvärd »överrörlighet» på arbetsmarknaden. Dess positiva funktion är dock att befordra en önskvärd anpassning och rörlighet genom att den har kännedom om arbetstillgången i hela landet och sålunda kan medverka till att arbetskraften förflyttas till områden och yrken, där dess tjänster kunna tagas i anspråk. Produktionslivet får härigenom sitt behov av arbetskraft snabbare fyllt än vad eljest skulle vara fallet, varjämte de arbetssökandes vänte- och arbetslöshetstid kraftigt kan nedbringas. Arbetsförmedlingen är för lösande av sin huvuduppgift i hög grad beroende av i vilken omfattning den blivit den naturliga mötesplatsen för arbetsgivare, som söka arbetskraft, och arbetstagare, som söka anställning. En förmedling, hos vilken en större del av arbetsmarknadens utbud och efterfrågan på arbetskraft inregistreras, kan naturligtvis bättre fylla näringslivets behov av arbetskraft och snabbare sätta arbetssökande i kontakt med förefintliga arbetstillfällen än en förmedling med liten anslutning. Någon monopolställning för den offentliga arbetsförmedlingen på arbetsmarknaden kan icke ifrågasättas. Den praktiska erfarenheten får lämna svar på frågan hur stor del av den normala omsättningen av arbetskraft som naturligen bör gå via den offentliga arbetsförmedlingen. Denna må själv i konkurrens med andra medel för åvägabringande av kontakt på arbetsmarknaden visa sin förmåga. Dock bör eftersträvas, att arbetsförmedlingen omhändertager en så stor del av omsättningen på arbetskraft, att en rationell utjämning av tillgång och efterfrågan kan komma till stånd.

Ehuru arbetsförmedlingen fått sin nuvarande form och omfattning så sent som 1947 har arbetsförmedlingsutredningen ansett det motiverat att ställa frågan huruvida behovet av offentlig arbetsförmedling bör bedömas som tidigare skett eller om någon allmän inskränkning kan göras i fråga om målsättningen för förmedlingsverksamheten.

Utredningen har därvid anfört vissa synpunkter i fråga om arbetsförmedlingens betydelse för olika grupper av arbetssökande. Vad angår arbetslösa arbetssökande har utredningen framhållit, att dessa även under nu rådande förhållanden utgöra en mycket betydande del av arbetsförmedlingens klientel. Förmedling för arbetslösa är sålunda utan tvivel fortfarande en utomordentligt viktig uppgift för arbetsförmedlingen. Utredningen har erinrat om betydelsen med hänsyn till arbetslöshetsförsäkringen av att arbetsförmedlingen är effektiv, en betydelse som vuxit med försäkringens ökade anslutning. De erkända arbetslöshetskassorna betalade under år 1949 understöd för ca 2,95 milj. dagar med ca 23,2 milj. kronor. Nämnda antal understödsdagar har beräknats motsvara ca 12,85 milj. arbetslösa dagar. Det är uppenbart, att en effektiv arbetsförmedling är en förutsättning för att understödsutbetalningen från arbetslöshetskassorna skall kunna hållas nere.

Däremot anser utredningen icke nödvändigt, att särskild beredskap mot massarbetslöshet f. n. fordras av arbetsförmedlingen. Härom anför utredningen:

Det har anförts, att arbetsförmedlingens organisation måste vara så omfattande, att den kan fullgöra sina uppgifter även vid en mera betydande arbetslöshet. Denna beredskapssynpunkt har bl. a. föranlett att å förmedlingens personalstat upptagits befattningar såsom socialhjälpinspektör för flertalet länsarbetsnämnder, ehuru f. n. medel finnas anvisade endast för tre av dessa befattningar. Det synes emellertid rimligt att utgå ifrån att särskild beredskap mot massarbetslöshet tills vidare icke fordras av arbetsförmedlingen. Dennas organisation kan beräknas ha en icke obetydlig elasticitet, och en omsvängning från arbetskraftsbrist till arbetslöshet bör därför inom relativt vida gränser kunna bemästras utan ökning av organisationen. I den mån arbetslösheten skulle ställa ännu större krav på organisationen, får denna förstärkas när omständigheterna så kräva. När utredningen i det följande framlägger sina förslag till en reducering av organisationen, sker detta delvis med hänsyn till att i nuvarande läge beredskapsorganisationen mot arbetslöshet synes kunna minskas något.

Efter att ha framhållit arbetsförmedlingens centrala betydelse för personer, som för sin försörjning äro beroende av tillfälliga arbeten, har utredningen anført vissa synpunkter på förmedlingens verksamhet beträffande ombytessökande personer. Utredningen har härvid till en början behandlat frågan om arbetsförmedlingen och överörligheten och därvid anført bl. a., att tendenser till överörlighet på arbetsmarknaden i huvudsak böra motverkas på andra vägar än genom arbetsförmedlingen. Utredningen har vidare ansett sig böra ställa frågan om arbetsförmedlingsverksamheten för ombytessökande är av sådan betydelse, att staten rimligen bör tillhandahålla en dyrbar organisation härför.

Utredningen finner det emellertid uteslutet att inskränka arbetsförmedlingens uppgifter till att avse andra än ombytessökande. En sådan inskränkning skulle medföra, att det urval av arbetssökande, som arbetsförmedlingen kunde erbjuda arbetsgivarna, skulle minska. Resultatet härav skulle i sin tur komma att bli, att arbetsgivarnas benägenhet att vända sig till arbetsförmedlingen skulle avtaga och därmed också arbetsförmedlingens möjligheter att placera arbetslösa personer. En viss rörlighet på arbetsmarknaden är ett samhällsintresse. Vidare överensstämmer det med både internationellt och här i landet sedan länge tillämpade grundsatser, att den offentliga arbetsförmedlingen står till förfogande för enskilda, som med hänsyn till utbildning eller andra omständigheter önska byta anställning. Det synes icke finnas tillräcklig anledning att nu bryta med principen att arbetsförmedlingen står öppen för alla.

Härefter har utredningen behandlat frågan om arbetsförmedlingens andel i omsättningen på arbetsmarknaden och härom anført följande.

Sakkunniga angående arbetsförmedlingens organisation lämnade, såsom framgår av deras förut citerade uttalande, öppet hur stor arbetsförmedlingens andel i omsättningen på arbetsmarknaden borde vara. Det finns icke något material som möjliggör en någorlunda säker uppskattning av hur stor andelen f. n. är. Det är en medveten strävan att öka arbetsförmedlingens andel i omsättningen. I detta syfte söker man förmå allt fler arbetsgivare att anmäla lediga platser till arbetsförmedlingen och man nedlägger

mycket arbete på att åstadkomma sådan kundtjänst, att arbetsgivarna finna det förmånligt att anlita arbetsförmedlingen. Strävandena i denna riktning äro i och för sig värda allt erkännande. Ju fler lediga platser som anmälas till arbetsförmedlingen, desto större möjligheter ha hos förmedlingen anmälda arbetsökande att erhålla lämpligt arbete. Detta är av särskild betydelse för medlemmar i erkända arbetslöshetskassor, då medlemmarna vid arbetslöshet äro skyldiga att anmäla sig hos arbetsförmedlingen. Då en fortsatt mera avsevärd ökning av den offentliga arbetsförmedlingens omsättningsandel måste medföra ökat personalbehov, är det emellertid motiverat att i detta sammanhang ställa frågan, huruvida en fortgående ökning av denna andel bör eftersträvas. Utredningen har icke funnit anledning antaga att arbetsförmedlingens omsättningsandel allmänt sett är för liten för att möjliggöra en tillfredsställande betjäning av de arbetsökande. En fortgående ökning av arbetsförmedlingens personalorganisation och därmed av kostnaderna är därför knappast i ett arbetsmarknadsläge som det nuvarande motiverad. En allmän ökning av omsättningsandelen bör tills vidare eftersträvas endast i den mån den genom rationalisering kan åstadkommas i stort sett inom den organisation, som utredningen i det följande föreslår. Något hinder bör dock icke föreligga att utbygga förmedlingsverksamheten inom enstaka fack eller på enstaka orter, där den befinner sig vara påtagligt för liten.

Vad angår omfattningen av den service, som av arbetsförmedlingen bör lämnas de arbetsökande, har utredningen härefter anfört, att förmedlingsverksamheten är av den naturen att det arbete, som kan nedläggas på densamma, är praktiskt taget obegränsat. Förmedlingen av en anställning kan i de enklaste fallen innebära ett mycket obetydligt arbete. Den kan också många gånger föranleda en synnerligen omfattande arbetsinsats från förmedlingens sida. Detta kan inträffa om den arbetsökande är svårplacerad på grund av något handikap eller på grund av höga anspråk eller specificerade villkor för sin ansökan. Vidare kan det vara fallet när lämplig sökande till en lediganmäld plats icke finnes anmäld i orten eller dess närhet. I fall av dessa slag synes icke sällan förekomma, att ett enda ärende föranleder en betydande skriftväxling och åtskilliga telefonsamtal, många gånger ändock utan att resultat uppnås. Om man fordrar en perfekt service av arbetsförmedlingen kan det rent av hävdas, att personalen vid ett kontor icke fullgjort sina uppgifter, så länge samtliga arbetsökande vid kontoret icke placerats. Det är uppenbart, att detta icke är riktigt. En gräns måste sättas och arbetsförmedlingens insats begränsas till vad som kan anses rimligt ur kostnadssynpunkt.

Det är, fortsätter utredningen, i praktiken icke lätt att bestämma denna gräns. Utredningen understryker, att arbetsförmedlingen bör lämna en god service. Särskilt pekats på vikten av arbetsförmedlingens ansträngningar för att mobilisera förefintliga arbetskraftsreserver. Utredningen har icke ansett sig kunna rekommendera en allmän standardsänkning i fråga om den service, som nu lämnas. Vissa överdrifter böra elimineras. Endast på några punkter, främst när det gäller artist- och musikerförmedlingen, har utredningen ansett en sådan begränsning av servicen motiverad, att organisationen på grund därav kan minskas. När utredningen därutöver förordar

vissa indragningar, har utredningen utgått ifrån att dessa skola kunna genomföras utan någon mera väsentlig försämring av servicen.

Utredningen har slutligen anfört, att den icke ifrågasätter någon ändring i arbetsförmedlingens målsättning när det gäller förmedlingens uppgifter som samhällets organ för dess arbetsmarknadspolitik.

Yttranden.

Mot de av utredningen anförda synpunkterna på målsättningen för arbetsförmedlingen har *socialstyrelsen* icke haft något att erinra. *Överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen* kunna i huvudsak ansluta sig till vad utredningen anfört. Arbetsförmedlingen bör vara anordnad på sådant sätt, att den kan lämna en fullgod service åt parterna på arbetsmarknaden. Emellertid bör hinder icke möta, att förmedlingen intar en mer restriktiv hållning gentemot det s. k. platsombytesklientelet än som hittills varit fallet. *Svenska arbetsgivareföreningen* har förklarat sig i huvudsak instämma i vad utredningen anfört beträffande målsättningen för verksamheten. Föreningen uttalar, att arbetsförmedlingens insatser för att begränsa överrörligheten, som är ett av näringslivets största problem, icke kunna sägas ha haft någon större effekt. Föreningen ifrågasätter, om icke särskilda åtgärder borde tillgripas för att komma till rätta med denna skadliga företeelse, exempelvis genom att låta i varje fall vissa kategorier av ombytesökande komma i åtnjutande av en mera begränsad service från arbetsförmedlingens sida.

Statskontoret har anfört följande.

Såsom i betänkandet framhållits ha några mera preciserade uttalanden av statsmakterna icke gjorts rörande uppgifterna för den statliga förmedlingsverksamheten. Den nu verkställda översynen av arbetsförmedlingsorganisationen ger enligt statskontorets mening vid handen, att behov föreligger av närmare direktiv beträffande förmedlingsarbetets inriktning och omfattning. Härför talar särskilt den omständigheten, att det arbete, som kan nedläggas på förmedlingsverksamheten, är praktiskt taget obegränsat. Utan en bestämd målsättning för förmedlingsarbetets bedrivande torde möjligheter icke föreligga för att få till stånd en effektiv kontroll av utgifterna för den offentliga arbetsförmedlingen. I detta sammanhang må framhållas, att — enligt vad statskontoret under hand inhämtat — kostnaderna per tillsatt plats inom tjänstemannaförmedlingen i genomsnitt visat sig något överstiga 43 kronor enligt en av arbetsmarknadsstyrelsen för år 1949 gjord beräkning.

Ämbetsverket håller före, att förmedlingsarbetet i princip bör inriktas på att åstadkomma erforderlig »kontakt» mellan arbetsgivare och arbetstagare. Endast i undantagsfall och främst på arbetsvårdens område synas ytterligare åtgärder kunna anses påkallade. Att arbetsförmedlingen skulle tjänstgöra som personalkontor för arbetsgivarna och sköta annonsering, sovra de sökande etc. anser statskontoret ej böra komma i fråga.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller, att arbetsförmedlingen icke kan fullgöra speciella funktioner och tillgodose extraordinära anspråk med mindre den redan i mera normala tider fungerar såsom en arbetsmarknadsapparat,

som dels fyller en mycket viktig observationstjänst till det ekonomiska och sociala livets fromma, dels utgör en naturlig mötesplats för arbetsgivare och arbets sökande, som icke på andra vägar kunna lösa sina anställnings- och sysselsättningsproblem. En beskuren kapacitet i dag kan icke blott återverka på förutsättningarna att tillgodose de aktuella behoven på arbetsmarknaden utan även avsevärt försvåra möjligheterna att fylla anspråken i ett hastigt uppkommande krisläge eller i en av krigsfara skapad extraordinär arbetsmarknadssituation. Redan i dag äro anspråken på arbetsförmedlingen stora, om man tager i betraktande, att de erkända arbetslöshetskassorna på grund av rubbnings- och säsongarbetslöshet under år 1949 måste utbetala 23,2 miljoner kronor i daghjälp.

Styrelsen har anfört, att arbetsförmedlingen användes för en mångfald utredningar, varpå exempel lämnats.

Styrelsen har vidare erinrat, att Sverige efter beslut vid 1949 års riksdag ratificerat internationella arbetsorganisationens konvention (nr 88) och rekommendation (nr 83) angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation och därigenom i princip tagit ställning till de krav, som kunna ställas på institutionen. Dess huvuduppgift skall enligt konventionen vara att åvägabrinda bästa möjliga organisation av arbetsmarknaden såsom en integrerande del av en nationell plan för att uppnå och vidmakthålla full sysselsättning samt utveckla och utnyttja produktionsresurserna.

Vidare har styrelsen anfört följande.

Det är sålunda uppenbart, att statsmakterna av såväl principiella som praktiska arbetsmarknadspolitiska skäl velat skapa en effektiv och anpassningsbar mekanism för att komma till rätta med de växande arbetsmarknadsproblemen. Styrelsen har vid sin genomgång av utredningen icke kunnat undgå att konstatera, att dess framställning rymmer uttalanden, som synas motsägande och därför svårligen kunna läggas till grund för en fixering av målsättningen. När styrelsen i det följande det oaktat är beredd överväga de förslag till indragningar, som utredningen förordat, sker detta med hänsyn till att styrelsen anser att en fortlöpande omprövning av förmedlingsapparatens utformning bör ske. En sådan omprövning — vilken är förutsedd i konventionen — bör emellertid ske icke enbart med sikte på motiverade nedskärningar utan också med beaktande av behovet av kvantitativa och kvalitativa förstärkningar. Vad som för styrelsen framstår såsom synnerligen angeläget är att chefsmyndigheten utrustas med sådana resurser och befogenheter, att erforderliga omjusteringar och omplaceringar inom förmedlingsapparatens kunna ske med den snabbhet, som situationen påfordrar och möjliggör.

I likhet med utredningen finner styrelsen det rimligt att utgå från att särskild beredskap mot massarbetslöshet tills vidare icke skall fordras av arbetsförmedlingen. Styrelsen fortsätter:

Som utredningen framhållit, finns det icke något material, som möjliggör en någorlunda säker uppfattning av hur stor arbetsförmedlingens andel i omsättningen på arbetsmarknaden är, men icke heller styrelsen anser, att den ur angivna synpunkt är för liten. Däremot är styrelsen icke införstådd med den slutsats, utredningen drar härav om organisationens omfattning. Principen att verksamheten skall avse förmedling av alla slag av arbete och att ingen, vare sig arbetsgivare eller arbetstagare, skall uteslutas från

förmedlingens tjänster, torde ingen vilja bestrida. I den mån arbetsförmedlingen kommer att anlitas i större utsträckning än vad f. n. är fallet, måste därför personalorganisationen byggas ut i förhållande till de ökade anspråk som ställas på förmedlingen. Skulle det visa sig, att den del av omsättningen på arbetskraft, som icke äger rum genom arbetsförmedlingen, är större än man kanske tänker sig, och skulle denna del komma att förskjutas till förmedlingen, kunna givetvis de ökade anspråken på denna bli förhållandevis stora. Styrelsen förutsätter emellertid, att utredningen icke med sitt yttrande, att en ökning av personalorganisationen icke är motiverad i nuvarande läge, syftat till att statsmakterna skulle genom något principuttalande låsa fast organisationen vid dess nuvarande omfattning.

Av länsarbetsnämnderna ha fyra förklarat sig icke ha något att erinra mot de av utredningen anförda allmänna synpunkterna, medan flertalet övriga nämnder anför kritiska synpunkter. Sålunda har *arbetsnämnden i Stockholm* uttalat, att risker synas föreligga för farliga luckor beträffande kunskaperna om arbetsmarknadsförhållandena, om man låser fast sig vid sådana föreställningar som att arbetsförmedlingens andel i omsättningen på arbetsmarknaden är »tillräcklig». *Länsarbetsnämnden i Kalmar län* hyser den uppfattningen, att en personalindragning i den omfattning utredningen föreslagit kommer att medföra en försämring av servicen och ökad belastning på arbetslöshetsförsäkringen. *Länsarbetsnämnden i Göteborgs och Bohus län* anser, att ett oinskränkt realiserande av de föreslagna åtgärderna i bästa fall kommer att leda till ett avstannande av arbetsförmedlingens utveckling och i sämsta fall till en tillbakagång. En krympning av målsättningen för verksamhetens omfattning är oundviklig. Liknande synpunkter ha anförts av bl. a. *länsarbetsnämnderna i Älvsborgs, Örebro och Norrbottens län*.

Landsorganisationen har framhållit, att arbetsförmedlingen ända fram till 1940-talet kan anses ha utgjort ett annex till arbetslöshetsåtgärderna. Orsakerna voro flera, men en av dem var helt säkert, att arbetsförmedlingen saknade den personella och administrativa kapacitet, som var nödvändig för att instrumentet skulle kunna fylla sina arbetsmarknadspolitiska uppgifter. Härutinnan inträdde en stor förändring till det bättre i och med att staten övertog ledningen och det direkta ansvaret för organisationen. Ibland framföres den åsikten, att när full sysselsättning råder och arbetslöshetsåtgärderna äro av ringa omfattning arbetsförmedlingen skall ha väsentligt minskade arbetsuppgifter. En sådan uppfattning måste vila på okunnighet om den offentliga arbetsförmedlingens uppgifter på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har i alla slags ekonomiska konjunkturer och arbetsmarknadslägen för samhället och medborgarna viktiga arbetsuppgifter. Förutsättningen för att arbetsförmedlingen skall kunna lösa dessa uppgifter är självfallet att en tillräckligt stor del av omsättningsrörelserna på arbetsmarknaden går via densamma. Landsorganisationen fortsätter:

Landsorganisationen har ansett det nödvändigt att här bringa i erinran dels hela näringslivets starka intresse av en effektivt arbetande offentlig arbetsförmedling, dels också den allmänna förutsättningen för att förmedlingen skall kunna bli effektiv. Skälen härför äro att 1950 års arbetsför-

medlingsutredning knappast kan anses ha tillräckligt skärskådat förmedlingsorganisationen utifrån dessa synpunkter. Utredningen diskuterar t. ex. möjligheten för arbetsförmedlingen att minska sina tjänster för de s. k. ombytessökande. Denna möjlighet avvisas visserligen, men utredningen finner dock som motiv för de föreslagna inskränkningarna i organisationen att arbetsförmedlingen på vissa områden är för generös vid lämnandet av sina tjänster samt konstaterar »att en allmän ökning av omsättningsandelen bör tills vidare eftersträvas endast i den mån den genom rationalisering kan åstadkommas i stort sett inom den organisation, som utredningen i det följande föreslår».

Landsorganisationen skulle bättre förstått denna utredningens inställning, om man kunnat anse att arbetsförmedlingen redan nu hade en tillräckligt stor omsättningsandel för att på alla områden tillfredsställande lösa sina uppgifter. Det av utredningen redovisade materialet kan ej anses visa detta. Den offentliga arbetsförmedlingen är ännu ej det naturliga rekryteringsorganet på arbetsmarknaden. Ur fackliga synpunkter har detta betydande nackdelar, något som ofta påpekats när arbetsförmedlingsfrågorna varit aktuella. Majoriteten av fackföreningsrörelsens medlemmar tillhör de erkända arbetslöshetskassorna. Vid arbetslöshets- och permitteringstillfällena äro medlemmarna skyldiga att vända sig till organ för den offentliga arbetsförmedlingen. Medlemmarna ha då i stor utsträckning nödgats konstatera att på arbetsförmedlingarna ej varit anmälda de lediga platser och arbetstillfällen, som förefunnits på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har haft ett sådant urval av arbetstillfällen, att det ej kan ha ansetts representativt för arbetsmarknaden. Ofta har det varit den sämre delen av de lediga platserna som varit anmälda.

Den bristande överensstämmelsen mellan antalet anmälda arbetsökande och antalet anmälda lediga arbetstillfällen på den offentliga arbetsförmedlingen framgår ej klart av statistiken men olika sifferserier ge dock en bild av frågans storleksordning. Under år 1949 anmälde sig på de offentliga arbetsförmedlingskontoren omkring 600 000 arbetsökande personer, som tillsammans gjorde 1,8 milj. arbetsansökningar. Det innebär, att omkring en fjärdedel av vårt lands yrkesverksamma befolkning i en eller annan form via arbetsförmedlingen utbjöd sina tjänster åt arbetslivet. Under samma år anmäldes till förmedlingarna 1,3 milj. lediga platser/arbetstillfällen, av vilka helt säkert minst en tredjedel voro tillfälliga. Nu är arbetsförmedlingsstatistiken i många hänseenden bristfällig och man kan icke skapa sig en klar bild av hur anpassningsrörelserna på arbetsmarknaden äga rum. Siffrorna visa dock vilka värden förmedlingsorganisationen har att svara för inom vårt folkhushåll. Man behöver blott göra det antagandet att arbetsförmedlingen kunde bringa de 600 000 personer, som utbjödo sina tjänster åt arbetslivet, några timmar eller någon dag fortare i arbete och arbetsförmedlingen skulle mer än väl betala sina kostnader. Kunde arbetsförmedlingen därjämte genom en större överblick över arbetsmarknadens möjligheter och genom bättre kunskap om arbetslivets krav åstadkomma att arbetsplaceringarna blevo mera varaktiga, råder det ingen tvekan om att de kostnader, som nedläggas på förmedlingsinstrument, äro blygsamma i förhållande till de värden en rätt ledd arbetsförmedling kan skapa.

Det är av vikt att på detta sätt illustrera arbetsförmedlingens funktion på arbetsmarknaden med tanke på de inskränkingar i organisationen som utredningen föreslagit. Ur folkhushållets synpunkt kan även en begränsad nedrustning av organisationen innebära betydande förluster. Dessa kunna givetvis ej direkt mätas i pengar därför att de uppträda i form av onödiga flyttningsrörelser på arbetsmarknaden och onödig tidsspilla, innan ledig

arbetskraft kommer i arbete. Utnyttjandegraden av vårt lands realkapital blir helt enkelt lägre än som behövt vara fallet.

Man kan självfallet alltid resa frågan hur långt samhället skall gå vid lämnandet av förmedlingstjänster åt medborgarna. Den enda regel som där kan vara vägledande synes vara, att arbetsförmedlingen skall lämna och öka sina tjänster så länge bärande skäl kan förebringas att tids- och andra förluster inom arbetslivet nedbringas genom arbetsförmedlingens medverkan.

Landsorganisationen har vidare anfört, att förutsättningen för att specialförmedlingarna — där utredningen föreslagit viss förstärkning för arbetsvårdsärendena — skola kunna fullgöra sina arbetsuppgifter till mycket stor del är avhängig arbetsförmedlingens allmänna effektivitet. Det vill synas som om utredningen i icke tillräckligt hög grad observerat detta samband mellan arbetsförmedlingens allmänna effektivitet och specialförmedlingarnas möjligheter att nå goda arbetsresultat.

Sammanfattningsvis framhåller landsorganisationen, att målsättningen för den offentliga arbetsförmedlingen måste vara att i fri konkurrens med andra rekryteringsmedel på arbetsmarknaden skaffa sig en vidgad andel av omsättningsrörelserna. Ju snabbare och effektivare den lediga arbetskraften kan möta de lediga arbetstillfällena, desto mindre bli förlusterna för vårt folkhushåll. Det hade varit motiverat om utredningen granskat arbetsförmedlingens organisation även från denna utgångspunkt. Landsorganisationen kan icke tillstyrka en nedskärning av organisationen, som leder till att den offentliga arbetsförmedlingen berövas möjligheten att på ett tillfredsställande sätt fullfölja sina arbetsmarknadspolitiska uppgifter.

Tjänstemännens centralorganisation har anfört, att utredningen icke, utom i fråga om den särskilda beredskapen mot massarbetslöshet, direkt åberopat det just nu rådande arbetsmarknadsläget såsom motiv för föreslagna beskrningar av organisationen. Man bibringas dock det intrycket, att de aktuella förhållandena påverkat utredningens bedömande av normalorganisationens utformning. TCO vill understryka, att en effektivt arbetande arbetsförmedling har mycket stor betydelse icke minst ur samhällsekonomisk synpunkt även då arbetskraftsbrist råder. TCO vill med hänsyn till betydelsen av arbetsförmedlingens verksamhet varna för en alltför restriktiv bedömning av personalbehov och andra organisationsfrågor. Det vore olyckligt om man genom en alltför hårt bunden organisation skulle begränsa arbetsförmedlingens fortsatta utveckling mot allt större effektivitet. Normalorganisationen bör därför icke utformas under alltför stort inflytande av ett visst aktuellt arbetsmarknadsläge.

De erkända arbetslöshetskassornas samorganisation har förklarat sig icke kunna dela utredningens förslag att den service, som arbetsförmedlingen skall ge och nu ger, nedskäras.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund har anfört, att en viss förskjutning eller rättare utvidgning av målet för arbetsförmedlingens verksamhet har skett sedan 1947 i det att arbetsförmedlingen kommit att få en

allt större betydelse som arbetsmarknadspolitiskt organ. Arbetsförmedlingens mål bör enligt CST:s mening vara oförändrat i förhållande till vad f. n. faktiskt gäller. CST anför vidare bl. a. följande.

Omfattningen av arbetsförmedlingens service — enligt CST:s uppfattning själva kärnpunkten i målsättningen — kan näppeligen inskränkas utan att målet för arbetsförmedlingen ändras. Utredningen har visserligen sammanfattat sin ståndpunkt så, att någon allmän standardsänkning i fråga om denna service icke kan rekommenderas. Både i den föregående argumenteringen och i sina detaljförslag synes utredningen emellertid taga risken av en dylik sänkning, vilket knappast överensstämmer med fasthållandet av ett oförändrat mål för arbetsförmedlingen. Det torde vara att argumentera in absurdum, när det göres gällande, att den service, som lämnas en arbetssökande, kan bli praktiskt taget obegränsad. I praktiken lär den nämligen icke bli det redan av den anledningen, att den ombytessökande — det gäller ju här främst denna kategori — helt enkelt icke väntar på resultat av förmedlingens arbete hur länge som helst utan snart anlitar andra utvägar, därest han icke avstår från sina planer. Det må vidare nämnas, att även en i ett visst fall till synes överdriven service kan »betala sig» därigenom att en arbetsgivare, åt vilken arbetsförmedlingen kanske efter stora ansträngningar lyckats skaffa en arbetare av visst slag, en annan gång, tack vare den goodwill arbetsförmedlingen vunnit hos honom, som »gentjänst» tager emot en i och för sig mycket svårplacerad sökande.

Exempel av ovan nämnt slag kunna synas alltför speciella, men de belysa, hur riskabelt det måste vara att på en eller annan punkt söka tumma på begreppet god eller rättare bästa möjliga service. Detta begrepp måste som ledstjärna och mål för arbetsförmedlingen vara entydigt och »totalt». En annan sak är, att tillgängliga resurser kunna sätta en gräns för möjligheterna att lämna en dylik service.

Departementschefen.

Det definitiva förstatligandet av den offentliga arbetsförmedlingen beslöts av 1947 års riksdag. Samtidigt fattades beslut om den organisation för arbetsförmedlingen som med några mindre ändringar består f. n. Det förutsågs, att organisationen efter någon tid skulle behöva överses med beaktande av erfarenheterna från dess första verksamhetstid. Då en översyn av kontorsindelningen planerades hemställde 1949 års riksdag, att översynen skulle utsträckas att avse arbetsmarknadsstyrelsens och arbetsförmedlingens hela organisation och verksamhet. En sådan allmän översyn har uppdragits åt 1950 års arbetsförmedlingsutredning, vilken nu redovisat sitt uppdrag i vad avser den lokala organisationen — såväl dess permanenta del som krisorganisationen — med undantag för organisationen i Stockholms stad.

Enligt sina direktiv har arbetsförmedlingsutredningen icke blott haft att företaga en teknisk granskning av kontorsorganisationen utan även haft att till omprövning upptaga riktlinjerna för arbetsförmedlingens verksamhet. Härvid har utredningen haft att undersöka huruvida inskränkning eller förenkling i något hänseende av verksamheten kan anses försvarlig ur allmänna arbetsmarknadspolitiska synpunkter. Utredningen har med anledning härav anfört vissa synpunkter på frågan om målsättningen för förmedlings-

verksamheten. Utredningen har icke ansett sig kunna förorda någon allmän minskning av de tjänster arbetsförmedlingen lämnar utan har understrukit, att arbetsförmedlingen bör lämna en god service. Däremot har utredningen ansett, att arbetsförmedlingens verksamhet icke behöver inriktas på att omhändertaga en allt större del av omsättningen på arbetsmarknaden. Enligt utredningens mening bör en fortsatt ökning av arbetsförmedlingens omsättningsandel i stort sett endast äga rum i den mån detta är möjligt utan utbyggande av personalorganisationen. Utredningen har vidare ansett en viss minskning av organisationen möjlig utan någon mera väsentlig försämring av den service, som nu lämnas.

I yttrandena har å ena sidan från några håll anförts, att arbetsförmedlingens tjänster åt ombytessökande personer kunna minskas. Å andra sidan har, främst från landsorganisationens sida, den samhällsekonomiska betydelsen av arbetsförmedlingens verksamhet starkt understrukits, varjämte uttalats, att arbetsförmedlingen ännu icke har hand om en tillräckligt stor andel av omsättningen på arbetsmarknaden. Värdet av att arbetsförmedlingen ger en vidsträckt service har framhållits från flera håll.

För min del hyser jag icke någon tvekan om att höga krav måste ställas på arbetsförmedlingens service. Jag är ense med utredningen om att någon allmän standardsänkning i detta hänseende icke bör äga rum. Det bör sålunda t. ex. icke komma i fråga att allmänt minska den hjälp som lämnas ombytessökande personer. En god kundtjänst gentemot såväl arbetssökande som arbetsgivare är utan tvivel en förutsättning för att arbetsförmedlingen skall kunna fullgöra sin huvuduppgift — att åstadkomma en snabb utjämnning av utbud och efterfrågan på arbetskraft. Kundtjänstens omfattning bör emellertid icke sträcka sig utöver vad som ur nämnda synpunkt framstår såsom nödvändigt. Likaväl som en god kundtjänst bör eftersträvas böra sålunda ansträngningar göras för att hålla arbetsförmedlingens organisation så begränsad som möjligt. Den avvägning som härvid måste komma till stånd är uppenbarligen många gånger svår att göra. Såsom av det följande framgår har jag kommit till den uppfattningen, att det är möjligt att under nu rådande förhållanden utan uppgivande av väsentliga värden göra vissa indragningar inom arbetsförmedlingen. Dessa möjligheter böra tillvaratagas.

Vad angår frågan om arbetsförmedlingens andel i omsättningen på arbetsmarknaden ansluter jag mig närmast till den av arbetsmarknadsstyrelsen uttalade uppfattningen. Även om jag har mig väl bekant att särskilt för arbetslöshetskassornas medlemmar olägenheter uppkomma genom att långtifrån alla lediga platser anmälas hos arbetsförmedlingen, torde fog finnas för utredningens och arbetsmarknadsstyrelsens uppfattning att arbetsförmedlingens omsättningsandel icke f. n. kan anses alltför liten. Det kan emellertid icke uteslutas, att arbetssökande och arbetsgivare komma att i ännu större utsträckning än f. n. är fallet anlita arbetsförmedlingen. Om så sker måste frågan om arbetsförmedlingens personalorganisation upptagas till förnyad prövning. Övvr huvud taget torde det icke vara möjligt att för

längre tid framåt bedöma huruvida arbetsförmedlingens andel i omsättningen kommer att visa sig tillräcklig, då detta torde bli beroende av den allmänna utvecklingen på arbetsmarknaden. F. n. synes dock, såsom utredningen anfört, ansträngningarna böra inriktas på att öka omsättningsandelen utan personalförstärkning.

Såsom utredningen anfört synes arbetsförmedlingens organisation icke f. n. böra inriktas på beredskap mot massarbetslöshet. Organisationen bör emellertid vara sådan att förstärkningar vid behov snabbt kunna tillföras arbetsförmedlingen. Den nuvarande anordningen med särskilt anslag till förmedlingens krisorganisation synes tillgodose de krav som kunna uppställas i detta hänseende.

Länsarbetsnämnderna och deras kanslier.

Nuvarande organisation.

Såsom lokal myndighet för frågor tillhörande arbetsmarknadsstyrelsens verksamhetsområde skall i varje län å ort, som Kungl. Maj:t bestämmer, finnas en länsarbetsnämnd samt i Stockholms stad en arbetsnämnd.

Sammansättning. Länsarbetsnämnd består av ordförande samt det antal ledamöter Kungl. Maj:t bestämmer, dock minst i Stockholms stad sju och annorstädes åtta. Kungl. Maj:t förordnar, efter förslag avgivna i den ordning i det följande angives, för en tid av högst tre år ordförande, ledamöter och ersättare, därvid tillika en av ledamöterna förordnas att vara vice ordförande. För en var ledamot utom vice ordföranden skall finnas personlig ersättare.

Förslag till ordförande, vice ordförande och ytterligare en ledamot jämte ersättare för denne avgives av chefen för arbetsmarknadsstyrelsen, såvitt möjligt bland dem vilka inom länet äro förfarna i allmänna arbetsmarknadsfrågor.

Beträffande sex — i Stockholms stad fem — ledamöter jämte ersättare för dem skola förslag, i varje särskilt fall avseende en ledamot jämte ersättare, avgivas av a) landstingens förvaltningsutskott, stadskollegierna i Stockholm och Göteborg samt drätselkamrarna i Norrköping, Malmö, Hälsingborg och Gävle; b) hushållningssällskapens förvaltningsutskott (utom i Stockholms stad); c) svenska arbetsgivareföreningen; d) landsorganisationen; e) tjänstemännens centralorganisation samt f) de erkända arbetslöshetskassornas samorganisation.

Antalet ledamöter i nämnderna är nu, inberäknat ordförande och vice ordförande, i Stockholms stad 8, i Malmöhus län 11, i ett vart av Göteborgs och Bohus län samt Västerbottens län 10 samt i övriga län 9.

I Östergötlands och Gävleborgs län ha landstinget och staden utanför landsting (Norrköping resp. Gävle) enat sig om en gemensam representant. I Malmöhus län ha såväl Malmö som Hälsingborgs stad och landstinget en representant i nämnden. I Västerbottens län finnes en särskild representant för lappmarkens intressen.

Länsarbetsnämnd må enligt föreskrifter, som meddelas av arbetsmarknadsstyrelsen, vid behandling av visst ärende eller visst slag av ärenden anlita särskilda sakkunniga eller representanter för speciella intressegrupper.

Kansli. Som verkställande tjänsteman skall hos varje länsarbetsnämnd vara anställd en länsarbetsdirektör (i Stockholms stad benämnd arbetsnämndsdirektör). Befattningarna äro placerade i Ca 31, dock i Stockholm, Göteborg och Malmö Ca 33 och i Visby Ca 29. Därutöver finnes följande personal.

Inspektör för arbetsförmedlingsärenden: I flertalet län finnes en sådan befattning, placerad i Ca 25. I Stockholms stad är befattningen (förste inspektör) placerad i Ca 29. I Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län finnes en befattning (förste inspektör) i Ca 27 (för Malmö resp. Göteborg) samt en i Ce 24 (för länet i övrigt). I Gotlands län finnes ingen dylik befattning. Arbetsförmedlingsinspektören är länsarbetsdirektörens ställföreträdare och har som huvuduppgift att övervaka de lokala organens verksamhet.

Inspektör för socialhjälsärenden: En sådan befattning (Ce 24) har avsetts för 20 län (ej för Stockholms stad, Uppsala, Gotlands, Hallands och Jämtlands län). Medel ha dock f. n. endast beräknats för befattningarna i Göteborgs och Bohus, Västernorrlands och Norrbottens län. Övriga tjänster ha vakantsatts.

Konsulent för det kvinnliga arbetsförmedlingsområdet (förste assistent i Ce 22): En sådan tjänst finnes i 18 län. Blekinge och Kristianstads län ha dock gemensam konsulent, varför antalet tjänster som uppehållas är 17. I Stockholms stad finnes i stället en inspektörsbefattning i Ce 24. Enligt 1947 års personalplaner avsågos befattningar av detta slag för ytterligare 6 län (Uppsala, Kronobergs, Kalmar, Hallands, Skaraborgs och Jämtlands län).

Kansliassistent (förste assistent i Ce 22): En dylik befattning finnes i Stockholms stad och samtliga län utom Gotlands, där motsvarande befattning är placerad i Ce 19. I Stockholms stad samt Göteborgs och Bohus län finnes dessutom en kansliinspektör i Ce 24. Kansliassistentens (kansliinspektörens) viktigaste arbetsuppgifter äro personalärenden, kamerala ärenden samt utredningsuppgifter.

Statistikassistent: En extra tjänsteman (Cg 17 eller Cg 15) för statistikuppgifter är knuten till varje länsarbetsnämnd (dock ej till länsarbetsnämnden i Visby). Statistikassistenten handhar, förutom statistiken, utredningar i värnpliktsärenden samt svarar för beredskapsregistren m. m.

Härtill komma kanslibiträden, skriv- och expeditionspersonal. Vid samtliga nämnder tjänstgör ett kanslibiträde (Ca 11) som redogörare.

För speciella krisuppgifter, främst ärenden rörande byggnadstillstånd samt utlänningsärenden, finnes särskilt anställd personal, vilken avlönas från förslagsanslaget till krisorganisationen.

I detta sammanhang torde få nämnas, att på några av de större huvudkontoren finnes en befattning, vars uppgift bl. a. är att samordna verksam-

heten på de olika expeditionerna (s. k. koordinator). Befattningen upprätthålles f. n. i Stockholms stad (inspektör i lönegrad 24) samt i Eskilstuna, Linköping, Malmö, Borås, Örebro och Gävle (förste assistent i lönegrad 22). I Gotlands län finnes en liknande befattning (lönegrad 22), vilken dock samtidigt ersätter arbetsförmedlingsinspektören i andra län. Befattningen är av Kungl. Maj:t vakantsatt vid 7 kontor, nämligen Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Kristianstad, Halmstad, Karlstad och Västerås. I Uppsala upprätthålles befattningen icke f. n. utan har utnyttjats för förstärkning av kontoret i Solna-Sundbyberg.

Arbetsförmedlingsutredningen.

Länsarbetsnämndernas sammansättning m. m.

Det har i olika sammanhang gjorts gällande, anför utredningen, att nämnderna äro alltför stora, vilket bl. a. medför onödigt höga kostnader samt svårigheter vid kallande till sammanträden. Utredningen har övervägt möjligheterna att minska antalet ledamöter. Den har därvid utgått ifrån att de stora partsorganisationerna — svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen och tjänstemännens centralorganisation — fortfarande böra äga föreslå var sin ledamot. Beträffande ledamöterna i övrigt anför utredningen följande.

Även landsting och städer utanför landsting, liksom hushållningssällskap och arbetslöshetskassor — vilka enligt nu gällande regler ha att föreslå ledamöter i nämnderna — äro betydelsefulla intressenter i arbetsförmedlingen. Landstingen och städerna utanför landsting voro tidigare huvudmän för arbetsförmedlingen, och hushållningssällskapen företråda jordbrukets — främst dess arbetsgivares — intressen. För arbetslöshetskassorna är arbetsförmedlingen, dess effektivitet och dess funktionssätt av väsentlig betydelse. Utredningen har emellertid vid sina förfrågningar fått den uppfattningen, att behovet av den speciella sakkunskap, som de ifrågavarande ledamöterna representera, som regel endast framträder i ett relativt litet antal ärenden. För flertalet ärenden synes en mera allmän kunskap om och erfarenhet av arbetsmarknadsfrågor vara på en gång tillräcklig och nödvändig. Kontakten med landsting m. fl. torde — såsom sker i fråga om andra betydande intressenter i arbetsförmedlingen — mycket väl kunna upprätthållas utan speciell representation i nämnden. Under sådana förhållanden torde enligt utredningens mening kostnads- och administrativa skäl få fälla utslaget, och särskilda ledamöter, som företråda landsting, städer utanför landsting, hushållningssällskap och arbetslöshetskassor, sålunda icke ingå i nämnderna.

Förutom ordföranden och vice ordföranden samt de tre av de stora partsorganisationerna föreslagna ledamöterna bör däremot såsom nu är fallet ingå en efter förslag av chefen för arbetsmarknadsstyrelsen utsedd ledamot. Denna ledamot är nu i samtliga fall kvinna. Enligt utredningens mening bör såsom kvalifikationskrav för denna ledamot endast gälla, att vederbörande bör vara en i arbetsmarknadsfrågor i allmänhet kunnig person, man eller kvinna. Ehuru sålunda enligt utredningens uppfattning förslagen icke beträffande någon ledamot böra begränsas till kvinnor vill utredningen framhålla lämpligheten av att som regel i varje länsarbetsnämnd ingår minst en kvinna. I flertalet fall synes detta önskemål kunna tillgodoses även med det

minskade antal ledamöter, som utredningen tänker sig. Vid förordnande av ledamöter i länsarbetsnämnd bör — såvitt möjligt — jordbrukets intressen tillgodoses och i arbetsnämnden i Stockholm handelns intressen.

Länsarbetsnämnderna böra alltså enligt utredningens mening bestå av, förutom ordförande och vice ordförande, en ledamot utsedd efter förslag av chefen för arbetsmarknadsstyrelsen samt tre ledamöter utsedda efter förslag av svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen och tjänstemännens centralorganisation. Liksom f. n. sker böra suppleanter utses för ledamöterna. Möjligheter böra finnas att undantagsvis, om särskilda förhållanden så påkalla, öka antalet ledamöter i viss nämnd.

Utredningen har utgått ifrån att länsarbetsnämnderna icke skola inordnas i länsstyrelserna men anser, att landshövdingen bör vara självskriven ordförande i länsarbetsnämnden och att landssekreteraren bör vara personlig ersättare för honom. Särskild vice ordförande bör dock liksom nu är fallet utses efter förslag av chefen för arbetsmarknadsstyrelsen. Beträffande Stockholms stad har utredningen ansett, att överståthållaren icke bör vara självskriven ordförande i nämnden.

Utredningen har framlagt vissa förslag rörande *arvodena* till länsarbetsnämndernas ledamöter. Utredningen har åberopat, att enligt länsstyrelseutredningens förslag det nuvarande arvodet till länsarbetsnämndernas ordförande skall bortfalla i och med att nämnderna inordnas i länsstyrelserna. Då enligt arbetsförmedlingsutredningens förslag landshövdingen bör vara självskriven ordförande i nämnden, bör arvodet — dock ej beträffande Stockholms stad — falla bort även om detta förslag genomföres. Detta skulle innebära en årlig besparing av 45 000 kronor.

Genom den av arbetsförmedlingsutredningen föreslagna organisationen skulle antalet ledamöter minska med 78, vilket med nuvarande arvodesbestämmelser beräknas innebära en årlig besparing av 46 800 kronor. Utredningen föreslår vidare, att arvodet till ledamöterna, som nu utgår med 50 kronor per månad, bortsett från ordföranden och vice ordföranden, ersättes med ett mindre, fast arvode å förslagsvis 200 kronor per år samt särskilda sammanträdesarvoden å förslagsvis 20 kronor för sammanträde. Då sammanträden med hela nämnden torde hållas i genomsnitt 9—10 gånger per år, beräknas en ytterligare besparing på ca 20 000 kronor uppkomma, om arvodesbestämmelserna ändras i enlighet med detta förslag.

Länsarbetsnämndernas kanslier.

Utredningen har från länsarbetsnämnderna begärt uppgift om hur stor del av *direktörens* resp. *arbetsförmedlingsinspektörens* tid, som beräknas åtgå för handläggning av ärenden vilka sammanhånga med regleringen av byggnadsverksamheten, och har härom anfört följande.

Av dessa uppgifter, som inhämtats i augusti 1950, framgår att 20—40 procent av direktörens och 5—10 procent av arbetsförmedlingsinspektörens arbetstid upptages för handläggning av dessa ärenden. Till länsstyrelseutredningen hade våren 1949 lämnats den uppgiften att 60 procent eller mera

av direktörens tid ägnades åt krisuppgifterna. Det synes som om direktören under de sista åren fått något större möjligheter att ägna sig åt uppgifter inom normalorganisationens ram.

Huvuduppgifterna för *förste assistenterna (konsulenterna) för det kvinnliga arbetsförmedlingsområdet* ha, anför utredningen, avsetts vara att biträda arbetsförmedlingsinspektören med tillsynen av förmedlingsverksamheten i fråga om kvinnlig arbetskraft samt att utföra utredningar i frågor, som röra sådan arbetskraft. Befattningarna ha kommit att utnyttjas på ganska olika sätt inom skilda län.

Enligt utredningens mening kunna vissa erinringar göras beträffande konsulenttjänsterna. Uppdelningen av arbetsförmedlingen i manliga och kvinnliga expeditioner är beträffande yrken, där personer av båda könen arbeta i större utsträckning, icke lämplig ur personalbesparingssynpunkt. Den tidigare genomförda uppdelningen har i viss utsträckning redan frångåtts, och den kan ytterligare inskränkas. Även en uppdelning av tillsynen på två befattningshavare (inspektör och konsulent) måste vara oekonomisk och leda till dubbelarbete. Vissa av de uppgifter som fullgöras av konsulenterna synas icke heller vara av högsta angelägenhetsgrad.

Utredningen anser, att det väsentliga av konsulenternas arbetsuppgifter bör kunna övertagas av direktören, arbetsförmedlingsinspektören, kansliassistenten och koordinatoren i län där sådan finnes. Den minskning i arbetsbelastningen å direktören och inspektören, som nu skett i fråga om krisuppgifterna, medverkar härtill. Beträffande utredningsuppgifterna anser utredningen — eftersom dessa i regel varit av mindre omfattning — att de kunna uppdelas på flera befattningshavare. Beträffande en del av de arbetsuppgifter, som utförts av den kvinnliga konsulenten, synes som regel också en viss medverkan av personalen på huvudkontorets expeditioner för husligt arbete m. m. kunna påräknas.

Utredningen föreslår sålunda, att konsulenttjänsterna indragas. Dock anses tjänsterna i Stockholms stad och Göteborg böra bibehållas.

Utredningen framhåller, att den icke förbiset den omständigheten att särskilda problem äro förknippade med den kvinnliga arbetsmarknaden. Dessa problem böra liksom hittills bli föremål för särskild uppmärksamhet. Detta kan emellertid enligt utredningens mening ske genom nämndernas övriga personal.

Utredningen, vilken såsom förut nämnts förutsatt att länsarbetsnämnderna komma att bestå som fristående organ, har kommit till den uppfattningen, att samtliga befattningar som *kansliassistent* tills vidare erfordras. (Organisationen i Stockholms stad har dock ännu icke närmare undersökts av utredningen.) Förutsättningen för ett bibehållande av kansliassistenten är enligt utredningens mening, att flertalet konsulenter för det kvinnliga arbetsförmedlingsområdet och utlänningsassistenter skola indragas. Härigenom komma sannolikt kansliassistenterna att i ännu större utsträckning än hittills få tagas i anspråk för utredningsuppgifter. För att detta skall bli möjligt torde kansliassistenterna få beredas lättnad i arbetsbördan genom att

enklare arbetsuppgifter avlastas på statistikassistenterna. Visst utrymme härför anses föreligga.

Av de tre befattningar som *inspektör för socialhjälpssärenden*, för vilka medel anvisats innevarande budgetår, kan enligt utredningens mening befattningen i Göteborgs och Bohus län nu indragas. I Västernorrlands län anses befattningen behöva bibehållas åtminstone under budgetåret 1951/52. I Norrbottens län med dess starkt framträdande säsongarbetslöshet bör befattningen tills vidare uppehållas.

Enligt utredningens mening är det icke nödvändigt, att de befattningar som ej uppehållas finnas uppförda i personalplanerna. Om arbetslöshet av större omfattning skulle uppkomma och nämnderna till följd därav behöva förstärkas, bör detta åtminstone till en början ske genom att extra tjänster inrättas. De nu i planerna upptagna vakantsatta befattningarna böra sålunda utgå.

I detta sammanhang torde även få behandlas de formellt till huvudkontoren hörande tjänsterna som *koordinator* (förste assistent). Utredningen har anfört, att koordinatorn främst synes avlasta arbetsförmedlingsinspektören det arbete, som rör den rent lokala arbetsmarknaden omkring huvudkontoret samt det interlokala förmedlingsarbetet inom länet. Enligt utredningens mening kan en dylik avlastning av vissa uppgifter från arbetsförmedlingsinspektören vara motiverad i län, där huvudkontoret är av betydande storlek och där länsorganisationen i övrigt lägger en omfattande arbetsbörda på inspektören. Med hänsyn härtill finner utredningen dylika befattningar motiverade i Stockholms län (därest utflyttning till Solna äger rum), Eskilstuna, Linköping, Malmö, Borås, Örebro, Västerås och Gävle, alltså på sju platser utom Stockholms län.

Till frågan om *statistikassistenternas* och *redogörarnas* framtida ställning har utredningen för avsikt att återkomma i samband med sin granskning av arbetsmarknadsstyrelsens organisation och verksamhet.

Arbetsförmedlingsutredningen har icke i detalj granskat behovet av *skriv- och kontorsbiträden* för länsarbetsnämnderna. Det har emellertid framstått för utredningen, som om relativt stora ojämnheter föreligga i fråga om behovet av skrivpersonal vid de olika nämnderna. Utredningen anser, att arbetsmarknadsstyrelsen i samråd med statens organisationsnämnd bör ägna biträdesfrågan ytterligare uppmärksamhet.

Här må även nämnas, att enligt utredningens förslag vissa befattningar som *utlänningsassistent* böra indragas under nästa budgetår, varvid förutsattes att arbetsuppgifterna överlagas av normalorganisationens personal. För detta förslag redogöres närmare vid behandlingen av krisorganisationen.

Yttranden.

Arbetsförmedlingsutredningens förslag om minskning av antalet ledamöter i länsarbetsnämnderna har tillstyrkts av *socialstyrelsen* och *överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen*. *Statskontoret* anser det förtjäna övervägas om icke antalet ledamöter kan minskas med ytterli-

gare en, varigenom nämnderna skulle komma att bestå av ordförande, vice ordförande samt representanter för de tre stora partsorganisationerna.

Arbetsmarknadsstyrelsen har framhållit, att den föreslagna reduceringen många gånger kan komma att te sig svårförenlig med att såväl kvinnorna som jordbruket böra företrädas i nämnden. Styrelsen anser det beklagligt, om länsarbetsnämnden skulle mista en del av sin nuvarande breda förankring och icke längre tillföras den sakkunskap inom resp. områden, som nu avsedda ledamöter besitta. Styrelsen har vidare anfört följande.

Jordbrukets utomordentliga betydelse som näringsgren synes i och för sig vara en fullgod motivering för att det skall vara representerat i länsarbetsnämnden. Men härtill kommer, att jordbrukets arbetskraftsförsörjning numera blivit en av de viktigaste arbetsmarknadsfrågorna; en fråga som framtiden med fortsatt avfolkning från landsbygden kan bli ännu mer bekymmersam att bemästra än f. n. Styrelsen anser därför, att jordbruket bör representeras i nämnden. Dock kan det i några län, närmast då de nordligaste, te sig naturligare, att annan näringsgren, t. ex. skogsbruket, är representerad i nämnden i stället för jordbruket. Den ytterligare ledamot, som torde böra ingå i nämnden, bör för den skull utses efter förslag av arbetsmarknadsstyrelsens chef och icke som hittills efter förslag av hushållningssällskapens förvaltningsutskott. Därest detta styrelsens förslag beaktas, blir det möjligt att även i fortsättningen upprätthålla nuvarande praxis att en ledamot är kvinna. Styrelsen finner det självfallet, att förslagen av styrelsens chef till ledamöter skola kunna avgivas efter hörande av intresserade organisationer, t. ex. hushållningssällskapens förvaltningsutskott när fråga är om utseende av representant för jordbruket.

Utredningens förslag i övrigt om minskning av antalet ledamöter kan arbetsmarknadsstyrelsen tillstyrka endast under förutsättning, att kostnadsynpunkterna skola anses utslagsgivande.

Av *länsarbetsnämnderna* ha 3 tillstyrkt utredningens förslag och 3 nämnder ha under särskilda förutsättningar förklarat sig icke vilja motsätta sig detsamma. 12 nämnder ha avstyrkt förslaget. 6 nämnder ha uttalat sig för en ledamot utöver det av utredningen föreslagna antalet.

TCO anser icke besparingen av sådan storleksordning, att den motiverar en icke önskvärd begränsning av länsarbetsnämndens representativitet för av verksamheten särskilt intresserade parter.

Yrkeskvinnors samarbetsförbund framhåller, att i länsarbetsnämnderna böra sitta i arbetsmarknadsfrågor kunniga och erfarna män och kvinnor. Dock anser sig förbundet böra uttala, att om konsekvensen av utredningens förslag bleve den att skickliga och kunniga kvinnor icke skulle komma att beredas plats i nämnderna, skulle detta kunna få olyckliga återverkningar beträffande den kvinnliga arbetskraft, varav arbetsmarknaden i så hög grad är beroende.

Svenska arbetsgivareföreningen, svenska lantarbetsgivareföreningen, hushållningssällskapens förbund, Sveriges lantbruksförbund och riksförbundet landsbygdens folk föreslå — under framhållande av vikten av de frågor som röra jordbrukets arbetskraftsförsörjning — att en särskild jordbruksrepresentant (i de nordligaste länen skogsbruksrepresentant) alltjämt bör ingå i

länsarbetsnämnderna. Flera länsarbetsnämnder understryka behovet av en sådan representant.

Svenska landstingsförbundet erinrar, att såväl socialvårdskommittén som länsstyrelseutredningen ansett erforderligt med lekmannarepresentation i länsstyrelserna. Att då i en länsnämnd, som redan har en dylik representation, avskaffa denna synes mindre välbetänkt. Åtminstone synas landsting och städer utanför landsting böra bibehållas vid sin rätt att utse ledamöter.

De erkända arbetslöshetskassornas samorganisation har anfört, att representationen för arbetslöshetskassorna tillkom i samband med att tillsynen över arbetslöshetskassorna överfördes till arbetsmarknadsstyrelsen. Från kassornas sida restes invändningar mot överförandet då man misstänkte, att de försäkrades intressen skulle komma i efterhand för andra synpunkter. För att bära av det missnöje, som framfördes från kassorna, föreslogs bl. a. att kassorna skulle få en särskild ledamot i länsarbetsnämnderna. Att nu taga bort denna ledamot måste från kassornas sida betraktas som ett svekligt förfarande. Härutöver finnas starka sakskäl för bibehållande av arbetslöshetsförsäkringens representant. Det är nämligen av stor vikt att olika yrkesområden bli företrädade. Innan kassarepresentanten kom till, voro på många ställen betydande yrkesområden, exempelvis byggnadsfacken, orepresenterade. Vidare samlas inom arbetslöshetsförsäkringens en omfattande kännedom om arbetsförmedlingens arbetssätt och bristerna däri, vilken bör utnyttjas. Då landsorganisationen har delvis andra intressen att bevaka kan man icke alltid vänta, att denna kan föreslå en representant, som besitter direkt kännedom om försäkringens lokala samarbete med arbetsförmedlingen. Om arbetsvägransfallen handläggas som expeditionsfrågor, utan att kassarepresentanten får tillfälle att delta i ärendets behandling, måste detta betecknas som i hög grad olämpligt. Att staten skulle taga tillbaka sina löften för en besparing av 10 000 kronor kan organisationen icke tänka sig.

Landsorganisationen har endast tagit ställning till arbetslöshetskassornas representation och anser lämpligt att denna kvarstår i avvaktan på resultatet av den planerade utredningen angående den frivilliga arbetslöshetsförsäkringens.

Förslaget att landshövdingen skall vara självskriven ordförande i nämnden har tillstyrkts av *arbetsmarknadsstyrelsen* och *6 länsarbetsnämnder*. Övriga nämnder ha avstyrkt eller ej särskilt behandlat frågan.

Arbetsförmedlingsutredningens förslag till ändrade arvodestämmelser har tillstyrkts av *statskontoret* och, med viss komplettering, av *överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen*. Förslaget har avstyrkts av *arbetsmarknadsstyrelsen*, som anfört följande.

Styrelsen kan icke finna, att ett stadfästade av gällande praxis att landshövdingen är nämndens ordförande kan anföras som motivering för att dra in ordförandens arvode. Det synes för bedömning av frågan helt ovidkommande, att något ordförandearvode näppeligen kunde utgå, därest länsarbetsnämnden i enlighet med länsstyrelseutredningens förslag skulle inordnas i länsstyrelsen. Styrelsen anser, att det vore orättmätigt, om lands-

hövdingarna skulle nödgas avstå från sin förhållandevis blygsamma ersättning för arbetet med att leda länsarbetsnämndens arbete.

Ledamöterna ha icke blott att deltaga i sammanträden utan skola även genomgå styrelsens cirkulär till länsarbetsnämnderna och andra bestämmelser samt ha dessutom som ett allmänt åhggande att följa utvecklingen på arbetsmarknaden inom länet. Styrelsen måste med hänsyn härtill karakterisera utredningens förslag att sänka det nu utgående månadsarvodet av 50 kronor sasom ett överdrivet sparsamhetsnit. Styrelsen får även peka dels på de svårigheter att på ett tillfredsställande sätt rekrytera nämnderna, som uppkomme, dels på att ett system med sammanträdesarvoden kan medföra, att ledamöternas ersättning bleve så blygsam, att de kunde resa berättigade krav på ersättning för avstadda lönerormaner. Ytterligare må framhållas, att sammanträdesarvoden, därest sadana införas, måste beräknas även för s. k. delegationssammanträden samt att åtminstone för vissa nämnder en kostnadsökning skulle uppkomma på grund av sammanträdenas antal i stället för en besparing.

Arvodesförslagen avstyrkas även av *flertalet länsarbetsnämnder* samt av *TCO*.

Enligt *statens lönenämnds* mening bör ifrågavarande spörsmål prövas vid pågående översyn av de grunder, enligt vilka ersättning utgår för uppdrag sasom ledamot o. s. v. i statliga nämnder, råd, kommissioner och liknande organ.

Förslaget att befattningarna som konsulent för det kvinnliga arbetsförmedlingsområdet skola indragas har tillstyrkts av *statskontoret* och *överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen*, vilka sistnämnda anse, att det icke är påkallat att arbetsförmedlingsinspektörerna ha tillgång till särskilda biträden för förmedlingsarbetet beträffande kvinnlig arbetskraft. En dylik anordning måste icke blott förorsaka visst dubbelarbete utan även motverka en rationell arbetsfördelning inom kanslierna. Överrevisorerna förutsätta, att befattningarna som arbetsförmedlingsinspektör skola stå öppna även för kvinnliga befattningshavare.

Arbetsmarknadsstyrelsen har framhållit, att den kvinnliga arbetskraften — vid sidan av de partiellt arbetsföra och ungdomen — utgör en av de väsentligaste reserverna på arbetsmarknaden och att det med hänsyn till den aktuella arbetskraftssituationen, icke minst när den ses mot bakgrunden av befolkningsutvecklingen, torde vara utomordentligt angeläget för samhället, att dessa arbetskraftsreserver utnyttjas i all den utsträckning, som är möjlig. Åtgärder för att stimulera kvinnornas intresse för förvärvsarbete torde för den skull vara erforderliga. Att länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingarna här ha en betydelsefull uppgift, torde vara uppenbart. Styrelsen har påtalat, att utredningen, som föreslagit förstärkning av personalen för tillvaratagande av de partiellt arbetsföras arbetskraft, i fråga om den andra stora arbetskraftsreserven (kvinnorna) föreslår slopande av den enda befattning, som speciellt avdelats för att verka för ett ökat överförande av kvinnlig arbetskraft till produktionslivet.

Styrelsen har uttalat, att den bild utredningen tecknar av konsulenternas verksamhet knappast är rättvisande.

Under senare tid ha arbetsuppgifterna i samband med åtgärder för att åstadkomma en jämn sysselsättning bl. a. inom byggnadsverksamheten oberoende av byggnadsregleringen kommit att ställa ökade krav på insatser från främst direktörens men också arbetsförmedlingsinspektörens sida. Någon möjlighet att avlasta de nuvarande konsulentuppgifterna på dem föreligger därför icke. Ytterligare arbetsuppgifter kunna ej heller pålastas kansliassistenten. Att till befattningshavare vid expeditionerna för husligt arbete m. m. överföra vissa av konsulenternas arbetsuppgifter låter sig göra endast i rena undantagsfall. Styrelsen fortsätter:

Av de befattningar, som utredningen anvisat för avlastning av konsulentuppgifterna, har hittills icke koordinatorstjänsten berörts. Denna befattning, som endast upprätthålles i ett fåtal län, har liksom konsulentbefattningen tillkommit för att avlasta ledningspersonalen vissa arbetsuppgifter. Medan konsulenten haft att biträda med samordningen av förmedlingsverksamheten för kvinnlig arbetskraft och därmed sammanhängande frågor, har koordinatorn haft till uppgift att samordna verksamheten vid huvudkontorets olika expeditioner samt den interlokala förmedlingsverksamheten inom länet. Båda befattningarna ha sålunda karaktär av avlastningstjänster, och det synes för den skull naturligt att överväga ett sammanförande av arbetsuppgifterna. Styrelsen vill också föreslå denna anordning. De nuvarande konsulent- och koordinatorbefattningarna slopas och ersätts med tjänster som förste assistenter, vilka — för att markera, att befattningshavarnas väsentligaste uppgifter avse fältarbete, ej kansliarbete — placeras vid arbetsförmedlingarnas huvudkontor. Befattningshavarna ha att biträda arbetsförmedlingsinspektören med uppgifter avseende samordningen av arbetsförmedlingsverksamheten inom länet, varvid det må ankomma på länsarbetsnämnden att tillse, att de arbetsuppgifter, som sammanhånga med den kvinnliga arbetskraftens inplacering i produktionslivet, ägnas erforderlig uppmärksamhet. Befattningarna kunna givetvis uppehållas av manlig eller kvinnlig innehavare.

Samtidigt som man genom denna anordning undviker de icke särskilt valda beteckningarna konsulent och koordinator, vilka onekligen vållat missförstånd, begränsar man härigenom diskussionen till att avse frågan, huruvida i de olika länen behov föreligger att avdela en eller två befattningshavare att biträda ledningspersonalen eller om sådant behov över huvud föreligger.

Vid sitt bedömande av denna fråga har styrelsen funnit, att det, ehuru förenat med uppenbara svårigheter, bör vara möjligt att i de län, där det f. n. finnes såväl konsulent som koordinator, pröva en anordning med endast en befattningshavare som förste assistent. Undantag härifrån har styrelsen — förutom Stockholms stad och Göteborg — ansett det folkrika och med hänsyn till näringsliv och arbetsmarknad rikt differentierade Östergötlands län böra utgöra. För län, där f. n. endast en befattning som förste assistent disponeras, har styrelsen icke funnit det möjligt föreslå någon reducering, med undantag dock för Blekinge. För län där f. n. ingen befattning av ifrågakvarande slag uppehålls föreslås ingen förändring i nuvarande personalutrustning i detta avseende.

Slutresultatet blir, att styrelsen, ehuru med stor tvekan och medveten om de svårigheter detta kommer att medföra för övriga befattningshavare bland

ledningspersonalen, ansett sig kunna tillstyrka en minskning av antalet förste assistentbefattningar för konsulent/koordinatorsuppgifter med f. n. sju och därest länsarbetsnämnden i Stockholms län förlägges till Solna med åtta. Styrelsen anför dock, att denna utrustning i vad avser ledningspersonal icke kan anses vara tillfyllest, därest ytterligare krav skulle komma att ställas på länsarbetsnämnderna t. ex. i samband med ett skärpt beredskapsläge.

Av de länsarbetsnämnder som ha konsulentbefattning tillstyrka nämnderna i *Kristianstads*, *Malmöhus* och *Kopparbergs län* indragning. *Tre nämnder*, vid vilka befattningen är vakantsatt, förklara att behov av densamma icke föreligger f. n. *Arbetsnämnden i Stockholm* samt *tolv länsarbetsnämnder* avstyrka förslaget om indragning av ifrågavarande konsulentbefattning. *TCO* avstyrker likaledes förslaget och anser, att utredningens överväganden om arbetsbelastningen å de ledande befattningshavarna grunda sig på alltför optimistiska och nu delvis inaktuella bedömningar av krisuppgifternas omfattning. Utredningen har påtagligt underskattat betydelsen av de arbetsuppgifter, som utföras av konsulenterna. Den upplysnings- och informationsverksamhet, som bedrivs av dessa, är av såväl praktiskt som psykologiskt värde. Enligt *landsorganisationens* uppfattning har arbetsmarknadsstyrelsen ännu ej i önskvärd omfattning tagit upp till undersökningar och åtgärder en rad frågor, som särskilt i fullsysselsätningssamhället fordra uppmärksamhet. I ett demokratiskt samhälle med en fri arbetsmarknad måste även invecklade arbetsmarknadsfrågor lösas genom frivillig samverkan. Erfarenheterna under och efter kriget ha visat, att härför kräves tillräckligt med skicklig och kunnig personal på länsarbetsnämndernas kanslier, som både kan verkställa utredningar och lösa praktiska arbetsuppgifter. Icke minst de kvinnliga konsulenterna ha visat sig värdefulla i ansträngningarna att ta till vara den kvinnliga arbetskraften. Det är helt säkert ur folkhushållets synpunkt motsatsen till sparsamhet om de av utredningen föreslagna indragningarna komma till stånd.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund finner icke de av utredningen anförda skälen för en indragning av konsulenttjänsterna bärande. En överflyttning av konsulenternas arbetsuppgifter på andra redan fullt sysselsatta tjänstemän måste komma att innebära en klar standardsänkning i fråga om handhavandet av uppgifterna inom det kvinnliga arbetsmarknadsområdet. De skäl som angåvos för ifrågavarande befattningars inrättande gälla i allt väsentligt än i dag. Vad som kräves är en närmare precisering av tjänstens ställning inom organisationen samt arbetsuppgifterna.

Yrkeskvinnors samarbetsförbund avstyrker indragning och erinrar bl. a. om den utredning som pågår rörande möjligheterna att inplacera även äldre kvinnor i förvärvslivet. Även *riksförbundet landsbygdens folk* avstyrker indragning av konsulenttjänsterna.

Socialstyrelsen anser, att indragningsförslaget bör genomföras endast un-

der förutsättning, att möjligheterna att tillvarata kvinnlig arbetskraft icke därigenom eftersättas.

Utredningens förslag om indragning av 17 tjänster som socialhjälpsspektör lämnas utan erinran av *arbetsmarknadsstyrelsen*, som emellertid förutsätter, att medel vid varje särskild tidpunkt komma att stå till Kungl. Maj:ts förfogande för de extra tjänster vilka i ett ändrat arbetsmarknadsläge kunna behöva inrättas.

I fråga om statistikassistenterna vidhåller *arbetsmarknadsstyrelsen* ett i styrelsens petita för nästa budgetår framlagt förslag att dessa befattningar, av vilka 16 äro placerade i Cg 15 och 8 i Cg 17, skola ändras till extra ordinarie samt att befattningarna i Malmö och Göteborg därvid skola uppflyttas till lönegrad 19. Befattningshavarna kunna uppvisa relativt långvarig tjänstetid inom arbetsförmedlingen, ett tiotal sedan 1942 och 1943. Styrelsen finner det otillfredsställande, att befattningshavare med så lång anställningstid i statens tjänst icke inneha pensionsberättigande tjänster, särskilt som de handha göromål vilka kunna anses vara av permanent natur. *Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund* betonar angelägenheten av att tjänsterna snarast ombildas till extra ordinarie.

Departementschefen.

Det är otvivelaktigt av stor betydelse att en mångsidig kännedom om arbetsmarknaden finnes företrädd i länsarbetsnämnderna. I åtskilliga yttranden har behovet av en särskild jordbruksrepresentant framhållits. Även enligt min mening bör en sådan ledamot ingå i länsarbetsnämnderna, möjligen med undantag av nämnderna i vissa norrländska län, där det kan vara lämpligare med en företrädare för skogsbruket, samt arbetsnämnden i Stockholms stad, beträffande vilken andra synpunkter böra beaktas. Jag finner det vidare angeläget, att i varje nämnd fortfarande ingår minst en kvinna. Med hänsyn till vikten av ett nära samarbete mellan arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna bör även den särskilda representationen för dessa kassor bibehållas i vart fall intill dess att den översyn av arbetslöshetsförsäkringen, som f. n. planeras, blivit slutförd. Slutligen är det utan tvivel i vissa sammanhang av värde, att landstingen och städerna utanför landsting äro företrädda i nämnderna.

Även om vissa administrativa skäl och kostnadsskäl kunna åberopas för att minska antalet ledamöter, är jag med hänsyn till det anförda icke beredd att tillstyrka en så betydande minskning som föreslagits av utredningen. Det synes dock möjligt att utan eftergivande av de intressen jag anser böra tillgodoses uppnå någon reduktion av antalet ledamöter. Jag förordar, att länsarbetsnämnd som regel skall bestå av ordförande, vice ordförande, tre ledamöter utsedda efter förslag av resp. svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen och TCO, en ledamot utsedd efter förslag av de erkända arbetslöshetskassornas samorganisation samt två ledamöter utsedda efter förslag av chefen för arbetsmarknadsstyrelsen. Det torde vara möjligt

att inom denna ram, som innebär att nämnderna skola bestå av 8 ledamöter, inberäknat ordförande och vice ordförande, tillgodose samtliga de i det föregående berörda intressena. Samtidigt skulle antalet ledamöter minskas med minst en per nämnd. Även arbetsnämnden i Stockholms stad, där antalet ledamöter redan enligt nu gällande bestämmelser är 8, bör ha angivna sammansättning.

Utredningens förslag att landshövdingarna skola vara självskrivna ordförande i nämnderna samt att landssekreteraren skall vara personlig suppleant för landshövdingen torde icke nu böra upptagas till prövning. Frågan bör anstå och tillsammans med andra likartade spørsmål upptagas i ett senare sammanhang.

I enlighet med vad statens lönenämnd anført bör även frågan om en reglering av arvodena till länsarbetsnämndernas ledamöter anstå tills vidare.

Jag övergår här efter till arbetsförmedlingsutredningens förslag beträffande länsarbetsnämndernas kanslier.

F. n. finnas inom länsarbetsnämndernas kanslier 17 tjänster för konsulenter för det kvinnliga arbetsförmedlingsområdet (en inspektörstjänst i Stockholm samt 16 tjänster i Ce 22). Vid huvudkontoren finnas 7 förste assistenttjänster (lönegrad 22) för vissa samordningsuppgifter (s. k. koordinatorstjänster). Arbetsförmedlingsutredningen, som räknat med oförändrad organisation i Stockholm och Göteborg, har föreslagit, att konsulenttjänsterna i övriga län skola indragas, vilket innebär att 15 sådana tjänster skulle utgå ur organisationen. Däremot har utredningen räknat med att 7 koordinatorstjänster fortfarande erfordras (i Södermanlands, Östergötlands, Malmöhus, Älvsborgs, Örebro, Västmanlands och Gävleborgs län). Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit, att — bortsett från Stockholm och Göteborg, där även styrelsen räknar med oförändrad organisation för ifrågavarande uppgifter — sammanlagt 15 tjänster i 22 lönegraden för konsulent- och koordinatoruppgifter skola bibehållas. Två sådana befattningar skulle finnas i Östergötlands län och en i vart och ett av övriga län med undantag av Uppsala, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Skaraborgs och Jämtlands län, där ingen befattning av ifrågavarande slag skulle finnas.

Enligt min mening böra länsarbetsnämnderna ha sådan personalutrustning, att de icke blott kunna sköta de löpande arbetsuppgifterna utan även kunna företa utredningar rörande aktuella arbetsmarknadsspörsmål, taga initiativ till åtgärder för förbättrande av sysselsättningen eller för att tillföra arbetsmarknaden ytterligare arbetskraft samt över huvud taget fullgöra uppgifter, som fordras för en aktiv arbetsmarknadspolitik. De av utredningen föreslagna indragningarna av konsulenttjänster innebära otvivelaktigt en försvagning av nämndernas kapacitet i angivna hänseenden. Av besparings-skäl anser jag mig emellertid böra tillstyrka flertalet av ifrågavarande indragningar. Dock bör en tjänst i 22 lönegraden för de nu behandlade uppgifterna finnas, utom i de av utredningen angivna 7 länen, i Jönköpings,

Värmlands, Västerbottens och Norrbottens län, där särskilt stora krav torde ställas på länsarbetsnämnderna.

Vad angår länsarbetsnämnden i Stockholms län har utredningen tänkt sig, att föreståndarbefattningen vid kontoret i Solna, vilken föreslagits i lönegrad 24, skall ombildas till en tjänst i lönegrad 22 med koordinatorsuppgifter i den händelse att länsarbetsnämndens kansli, såsom föreslagits av arbetsmarknadsstyrelsen, förlägges i anslutning till Solnakontoret. Arbetsmarknadsstyrelsen, som finner en 22-gradstjänst erforderlig om nämndens kansli stannar kvar i Stockholm, anser, att föreståndartjänsten vid Solnakontoret kan utgå om kansliet förlägges i anslutning till kontoret. Frågan om kansliets förläggning bör avgöras först sedan organisationen i Stockholm granskats av arbetsförmedlingsutredningen. Tills vidare beräknar jag icke någon tjänst av nu ifrågakvarande slag för länsarbetsnämnden i Stockholms län.

Jag förutsätter att de tjänster, som skola finnas enligt mitt nu framlagda förslag, kunna utnyttjas för att vid behov förstärka organisationen inom län, för vilket särskild befattning ej beräknats.

Enligt mitt förslag skola sålunda, bortsett från nämnderna i Stockholms stad samt Göteborgs och Bohus län, 11 tjänster i 22 lönegraden för konsulent- och koordinatorsuppgifter finnas. Detta innebär en minskning med 11 tjänster i förhållande till nuvarande organisation medan antalet enligt utredningens förslag skulle bli 15 och enligt styrelsens 7. En av de indragna tjänsterna (i Uppsala län) bör emellertid ersättas med en assistenttjänst i 19 lönegraden, vilket överensstämmer med såväl utredningens som styrelsens förslag.

Mot vad utredningen anfört rörande tjänsterna som socialhjälpinspektör har jag icke något att erinra. Tjänsten i Göteborgs och Bohus län bör sålunda indragas medan tjänsterna i Västernorrlands och Norrbottens län behållas. I Norrbottens län kommer vid bifall till mina förslag att finnas såväl socialhjälpinspektör som tjänst för konsulent- och koordinatorsuppgifter medan i Västernorrlands län endast kommer att finnas tjänst som socialhjälpinspektör. Denna olikhet synes motiverad med hänsyn till skillnad i arbetsuppgifternas omfattning och svårighetsgrad.

De vakantsatta tjänsterna som socialhjälpinspektör böra liksom övriga vakantsatta tjänster utgå ur personalplanerna. Skulle förstärkning av länsarbetsnämndernas kanslier komma att erfordras på grund av omfattande arbetslöshet torde detta behov få åtminstone till en början tillgodoseas genom extraanställning av personal inom krisorganisationen.

Då arbetsförmedlingsutredningen förklarar sig ämna återkomma till frågan om statistikassistenternas ställning i samband med sin granskning av arbetsmarknadsstyrelsens organisation, torde prövningen av styrelsens förslag beträffande dessa tjänster böra anstå.

Kontors- och ombudsorganisationen.

Nuvarande organisation.

Under länsarbetsnämnderna med deras centrala kanslier sortera de lokala arbetsförmedlingsinstitutionerna. Dessa utgöras av huvudkontoren, som ansluta sig ett till varje länsarbetsnämnd, samt avdelningskontor, expeditioner, ortsombud och lokalombud. Avdelningskontoren och expeditionerna, som stå under ledning av kontors- resp. expeditionsföreståndare, äro uppdelade i sju klasser, betecknade 1 A och 1 B samt 2—6. Föreståndarna för kontoren i klass 1 A äro placerade i lönegrad 25, i klass 1 B i lönegrad 24, i klass 2 i lönegrad 22, i klass 3 i lönegrad 19 och i klass 4 i lönegrad 16. Expeditionstiden för allmänheten är i regel vid nämnda kontor sex timmar per dag. Expeditionerna (klass 5 och 6) ha deltidsanställda föreståndare (klass 5 $\frac{2}{3}$ av lönegrad 16 och klass 6 $\frac{1}{2}$ av lönegrad 16). Kontoren i klass 5 ha expeditionstid om fyra timmar per dag och i klass 6 tre timmar.

Enligt gällande bestämmelser få sammanlagt 276 kontor finnas. Faktiskt finnas dock endast 269 — 7 ha upprätthållits med ombud. Därtill komma dock tre tillfälliga kontor, vilkas inrättande betingats av pågående kraftverksbyggen. Av de 276 kontoren äro 25 huvudkontor, 179 avdelningskontor och 72 expeditioner. Avdelningskontoren och expeditionerna fördela sig på de olika klasserna enligt följande.

Klass:	1A	1B	2	3	4	5	6	Summa
Antal:	4	8	17	69	81	55	17	251

De skilda kontorens fördelning på de olika klasserna framgår av bilaga 1.

Ortsombuden, som äro indelade i 5 klasser (I—V), äro arvodesanställda liksom lokalombuden. Expeditionstiden för Ortsombuden är i klasserna I och II en timme, i klasserna III—V två timmar per dag. För lokalombuden är särskild expeditionstid icke fastställd. Ortsombudens avlöning utgår i form av grundarvode med rörlig förhöjning samt bidrag till lokalkostnad i de fall, då särskild expeditionslokal icke ställts till ombudets förfogande. Arvodena utgå i de olika arvodesklasserna med följande belopp:

Arvodesklass	Grundarvode per år Kr	Inkl. 12 % förhöjning per år Kr	Bidrag till lokalkostn. per år Kr	Summa per år för ombud som till- handahåller lokal Kr
I	420	468	84	552
II	600	672	120	792
III	900	1 008	180	1 188
IV	1 320	1 476	240	1 716
V	1 800	2 016	300	2 316

Lokalombudens avlöning bestämmes av länsarbetsnämnden, som i samband härmed äger meddela erforderliga föreskrifter rörande ombudens tjänstgöring och anställningsvillkor i övrigt. Avlöningen utgår i form av en

efter arbetets omfattning anpassad ersättning, som fastställs vid utgången av varje budgetår eller vid annan lämplig tidpunkt, dock högst 300 kronor per år.

Om ett ombuds arbete på grund av oförutsedda förhållanden väsentligt ökat utöver vad som beräknats, då arvudet fastställdes, kan ombudet av länsarbetsnämnden tilldelas tilläggsarvode inom ramen av det anslag, som av arbetsmarknadsstyrelsen för varje budgetår ställes till nämndens förfogande.

Den 1 januari 1950 funnos 481 ortsombud och 660 lokalombud. Antalet har under år 1950 reducerats och den 1 januari 1951 var antalet 437 resp. 525.

Arbetsmarknadsstyrelsen.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 22/5 1950) gjort framställning om att försöksvis få pröva en ny organisation för arbetsförmedlingen, vilken innebär att antalet ombud minskas och att de indragna ombudens verksamhet övertages av kontor och expeditioner.

Styrelsen har vid sina inspektioner funnit, att ombuden i många fall icke fylla kraven på en effektiv arbetsförmedling. Skall man kunna få en bättre ombudsorganisation till stånd är det nödvändigt att högst väsentligt höja arvudena för ombuden, vilket kommer att medföra ökade kostnader för arbetsförmedlingen. Styrelsen har därför ansett, att man i stället bör pröva utvägen att indraga flertalet ombud och med de inbesparingar som göras genomföra en sådan utbyggnad av personalorganisationen vid arbetsförmedlingskontor och -expeditioner, att dessa kunna sköta arbetsförmedlingens uppgifter inom större områden än hittills. Utbyggnaden skall kunna ske genom att expeditionstiden förlänges vid vissa deltidskontor och genom att personalen vid vissa kontor förstärkes. Även flyttning av kontor samt inrättande av nya kontor skall kunna komma i fråga. Från de förstärkta kontoren skall enligt förslaget anordnas ambulatorisk förmedling, d. v. s. tjänstemän vid kontor å viss ort skola regelbundet resa till närbelägna orter för att där — allt efter behovet — en eller flera dagar per vecka hålla en expedition öppen. Skulle arbetslöshet av någon omfattning uppkomma på en ort, som icke redan har ambulatorisk förmedling, skall dylik förmedling anordnas på orten i fråga. För sådana områden, där arbetsförmedlingen icke har kontakter på detta sätt, beräknas kontakten mellan arbetssökande och förmedling kunna upprätthållas genom skriftväxling och per telefon.

Om förslaget visar sig lämpligt för genomförande, innebär det, anför styrelsen, ur synpunkten att ha överblick över arbetsmarknadsförhållandena en avgjord vinst. Men det bör också innebära fördelar för arbetssökande och arbetsgivare, ty tjänsteman som tillhör ett huvud- eller avdelningskontor och håller en »filialexpedition» öppen å annan ort än kontorsorten känner på annat sätt än ett ombud till såväl arbetstillfällen som arbetskraftstillgång i första hand inom sitt eget kontors verksamhetsfält men i andra hand också inom övriga arbetsmarknadsområden, då han helt ägnar sig åt arbetsförmedlingsarbetet och alltså har tillfälle till att ha en

ständig överblick över den aktuella arbetsmarknaden. För de arbetslöshetsförsäkrade, som vid uppkommande arbetslöshet ha att hålla kontakt med arbetsförmedlingen, kommer indragningen av ombudsorganisationen i vederbörande bosättningsområde att kräva införandet av ändrat anmälningssystem. Ett sådant har också utarbetats och är avsett att försöksvis tillämpas.

I samråd med länsarbetsnämnden i Gävleborgs län har arbetsmarknadsstyrelsen företagit en detaljplanering för genomförandet av sådan försöksverksamhet i nämnda län. Frågan har därvid underställts redogörarna i flertalet arbetslöshetskassor i länet, och samtliga ha förklarat sig icke ha något att erinra mot att försöket kommer till stånd. Utöver i Gävleborgs län torde försök — i regel i begränsad omfattning — också böra få företagas i andra län. Styrelsen har hemställt om bemyndigande att genomföra försöksorganisationen i enlighet härmed.

Arbetsförmedlingsutredningen.

Metoder, material m. m. vid översynen.

Det material, som utredningen haft såsom underlag vid sitt bedömande av kontorsklassificeringen och personalbehovet vid de olika kontoren har, anför utredningen, varit dels arbetsförmedlingsstatistiken, dels uppgifter om antalet företag och näringslivets struktur på berörda ort och dels resultatet av en undersökning angående kostnaderna under år 1949 per tillsatt plats för de skilda kontoren, vilket undersökningsresultat av arbetsmarknadsstyrelsen ställts till utredningens förfogande. I vissa hänseenden har utredningen också haft ledning av frekvensundersökningar, som på utredningens begäran företagits vid förmedlingskontoren. Statens organisationsnämnd och 1947 års biträdesutredning ha företagit undersökningar rörande särskilda problem.

Rörande arbetsförmedlingsstatistiken har utredningen anført, att dessa siffror knappast ge en rättvisande bild av den faktiska arbetsbelastningen. Stora variationer föreligga i fråga om arbetsinsatsen bakom de tillsatta platserna. Statistiken måste vara grundläggande vid jämförelsen mellan olika kontor men den bör utnyttjas med en viss försiktighet. Utredningen har tagit hänsyn till samtliga fyra redovisade sifferserier (ansökningar om arbete, arbetssökande personer, lediga och tillsatta platser). Medelsiffran för dessa fyra serier, vilken benämns belastningssiffra, har uträknats för samtliga kontor. Denna siffra har enligt utredningens mening varit mera rättvisande för arbetsbelastningen än enbart siffrorna för tillsatta platser. Därtill har utredningen tagit särskild hänsyn till frekvensen av »lättfångna» förmedlingssiffror såsom från stuveriförmedling och artist- och musikerförmedling samt förekomsten av betungande faktorer såsom interlokal förmedlingsverksamhet.

Vissa allmänna frågor.

Utredningen har icke föreslagit någon ändring i det nuvarande systemet med indelning av kontoren i klasser, vilket tillkom vid förstatligandet av den offentliga arbetsförmedlingen år 1947.

Utredningen har funnit, att arbetsbelastningen vid åtskilliga kontor undergått väsentlig förändring sedan de förra planerna uppgjordes (1946). På vissa håll ha provisoriska förstärkningar måst vidtagas, vilka i praktiken inneburit uppflyttning i kontorsklass, på andra har arbetsmarknadsstyrelsen kunnat vakantsätta kontorsföreståndarbefattningar och på så sätt driva verksamheten billigare. Detta förhållande synes utredningen tala för att möjligheter böra stå till buds för att genomföra en smidigare anpassning av organisationen till de aktuella kraven än vad som kan åstadkommas genom med vissa års mellanrum återkommande allmänna översyner av kontorsklassificeringen. Utredningen anser av denna anledning, att kontorsorganisationen och kontorsklassificeringen böra vara föremål för arbetsmarknadsstyrelsens ständiga uppmärksamhet och att ändringar, då sådana äro påkallade, med Kungl. Maj:ts medgivande skola genomföras.

De ändringar, som föreslagits i fråga om kontorens klassificering, beröra, anför utredningen, endast i relativt liten utsträckning huvudkontoren och kontoren i de fyra högsta klasserna. Däremot har utredningen föreslagit indragning av ett betydande antal kontor i klasserna 4—6. I vissa fall har utredningen räknat med att något närliggande större kontor kan åtaga sig jämväl det till indragning föreslagna kontorets förmedlingsverksamhet. I några fall avses att låta befattningshavare vid kontoren ombesörja förmedlingsverksamhet genom regelbundna mottagningar på omkringliggande orter. I andra fall har utredningen ansett, att förmedlingsverksamheten bör kunna skötas av ombud. Även i sistnämnda fall torde indragningen av ett kontor medföra ökad belastning å närliggande kontor. Utredningens förslag kan sålunda sägas i viss mån medföra en centralisering av verksamheten till de större kontoren. Utredningen fortsätter:

Utredningen har ansett, att en viss centralisering av verksamheten i nuvarande läge borde medföra fördelar. De större kontoren ha ofta en vidare och mångsidigare utblick över arbetsmarknaden än de mindre kontoren samt äga därför större möjligheter att åstadkomma en effektiv utjämning av utbud och efterfrågan på arbetskraft. Det är också uppenbart, att många arbetssökande hellre vända sig till ett större kontor med dess större resurser än till ett litet med en begränsad och för den sökande välkänd arbetsmarknad. Detta gäller särskilt kontor på orter, där ett enda företag i större eller mindre utsträckning dominerar arbetsmarknaden. Det har visat sig, att specialarbetare, ljanstemän m. fl. vid sökande av anställningar gå förbi ett mindre kontor i hemorten och vända sig till ett större, därest kommunikationerna äro goda. De större kontoren besitta sålunda en påtaglig dragningskraft, som även omfattar de mindre kontorens förmedlingsområden, därest dylika kontor äro belägna inom ett nära grannskap av ett större kontor. De mindre kontoren fungera ofta som supplerande organ med en lokal arbetsmarknad, vilka i första hand ombesörja förmedling av tillfälliga anställningar i jordbruksarbete, trädgårdsarbete, transportarbete och husligt

arbete m. m. Ett större kontor möjliggör vidare en specialisering, som innebär bättre service för förmedlingens kunder. Ett större kontor erbjuder bättre möjligheter att utnyttja personalen på ett ekonomiskt sätt än ett mindre, i det att säsongvariationerna å olika expeditioner kunna utjämnas genom överflyttning av personal. Ur personalsynpunkt är enmanskontoret den minst lämpliga kontorstypen. Ofta varierar nämligen arbetsbelastningen på sådant sätt att tjänstemannens arbetskapacitet relativt långa perioder icke fullt utnyttjas. Vid sjukdom och semester måste en vikarie utsändas från huvudkontoret eller annat större kontor och bindes då helt, även om kontoret är ett deltidskontor. Anförda skäl tala för att en nedskärning av enmanskontoren av ekonomiska skäl är starkare motiverad. I nuvarande arbetsmarknadsläge har utredningen ansett det vara försvarligt att minska servicen på de mindre orterna.

Utredningen har behandlat arbetsmarknadsstyrelsens förut omnämnda förslag att försöksvis pröva en organisation där flertalet ombud indragits och där kontorsorganisationen i motsvarande utsträckning förstärkts.

Utredningen har för sin del ställt sig tveksam till de fördelar, som skulle ernås genom den föreslagna omorganisationen. Genomförandet av en dylik organisation kräver en lämplig avvägning av kostnaderna i förhållande till det oundgängliga behov som föreligger. Rent allmänt har utredningen visserligen konstaterat, att fördelar genom en översyn av ombudsorganisationen ovedersägligen kunna ernås. I nuvarande arbetsmarknadsläge kunna utan större men för verksamheten ett flertal lokalombud indragas, varigenom vissa besparingar åstadkommas. Utrymme finnes onekligen även på många orter för befattningshavarna att ägna sig åt förmedlingsverksamheten inom ett större område, som därvid även omspannar tidigare ombudsorter.

Utredningen har emellertid framhållit, att ombudsorganisationen icke ställer sig dyrare per tillsatt plats än kontorsorganisationen.

Utredningen ser vidare ombudens funktion icke blott ur arbetsförmedlings-synpunkt utan även ur den synpunkten, att de äro värdefulla kontaktorgan på orten för länsarbetsnämnden och arbetsförmedlingskontoren. Ombudens främsta uppgifter äro därför enligt utredningen att fungera dels såsom kontrollorgan för arbetslöshetsförsäkringen, dels såsom kontakt- och upplysningsorgan för organisationen i övrigt. Förmedlingsverksamheten får komma och kommer oftast i andra hand. Ur denna synpunkt synes det därför utredningen angeläget, att kontakten mellan kontor och ombud blir så god som möjligt. Förmedlingen av arbete för sökande på ombudsorterna bör främst ombesörjas av kontoren, vilket i betydande utsträckning synes ske redan nu. Sänker man kraven på de mindre ombudsorterna därhän, torde det även bliva möjligt att erhålla ombud för den ersättning som f. n. kan erbjudas.

Utredningen anser, att en omorganisation av det slag styrelsen förordad bör genomföras med yttersta försiktighet. I första hand bör organisationen prövas i ett län. Utredningen har vidare framhållit önskvärdheten av att en försöksverksamhet kommer till stånd med hänsyn till att erfarenheter böra samlas rörande tillämpningen av ett skriftligt anmälningsförfarande för ar-

betslösa kassamedlemmar. Utredningen har tillstyrkt, att den skisserade organisationen tillämpas försöksvis i Gävleborgs län. Vissa modifikationer i de nu diskuterade planerna borde dock företagas.

Frågan huruvida ombuden skola bibehållas eller i betydande utsträckning indragas bör enligt utredningens mening göras beroende av resultatet av denna försöksverksamhet. Sedan densamma pågått någon tid bör resultatet underställas Kungl. Maj:t.

En översyn av ombudsorganisationen i förbilligande syfte bör emellertid enligt utredningens uppfattning snarast företagas av länsarbetsnämnderna. Målsättningen för en sådan rationalisering bör i regel vara, att nya befattningar vid kontoren icke skola behöva skapas. I undantagsfall kan en förstärkning måhända vara motiverad. Skulle exempelvis ambulatorisk förmedling kunna anordnas till avsevärt lägre kostnader än ombudskostnaderna bör sådan kunna komma i fråga. Utredningen har icke räknat med att anslaget till ombudsorganisationen skall behöva ökas, trots att många av de indragna kontoren enligt utredningens förslag skola ersättas med ombud.

Förslag till kontorsorganisation.

Såsom tidigare anförts böra enligt utredningens mening förutsättningarna för en effektiv arbetsförmedlingsverksamhet bibehållas. Detta innebär dock enligt utredningen icke att den nuvarande förmedlingsorganisationen bör bibehållas i allo oförändrad. Utredningen föreslår såväl inskränkningar som utbyggnad av förmedlingsapparaten. Inskränkningarna äro, anför utredningen, främst betingade av att apparaten med hänsyn till föreliggande siffror rörande förmedlingsverksamhetens omfattning m. m. på vissa håll ansetts vara överdimensionerad i nuvarande arbetsmarknadsläge. Detta beror ofta på de strukturförskjutningar som ägt rum inom näringslivet under tiden sedan den nuvarande organisationen tillkom. Vidare betingas en del inskränkningar av att en minskad service från arbetsförmedlingens sida på några punkter ansetts möjlig att genomföra utan alltför stora olägenheter. Även de förstärkningar, som föreslagits, äro till en del betingade av förskjutningar inom näringslivet, vilka medföra större krav på arbetsförmedlingen på vissa orter.

Utredningen har vidare sökt bilda sig en uppfattning om de skilda kontorens naturliga förmedlingsområde. Därvid har utredningen iakttagit, att förmedlingsområdet mycket sällan sammanfaller med länsgränser eller kommungränser. Behovet av arbetsförmedlingsorgan kommer såvitt utredningen kunnat bedöma icke att i större utsträckning påverkas av den nya kommunindelningen. Kommunikationer, handelscentra, näringslivets struktur m. fl. faktorer äro i stället utslagsgivande för var behov av arbetsförmedlingsorgan föreligger.

Utredningens förslag rörande kontorsorganisationen innebär en minskning av det nuvarande antalet kontor med 43. Antalet minskas i klasserna 1A, 3, 4 och 5 med resp. 1, 9, 22 och 20. I övriga klasser ökar antalet kontor,

nämligen i klass 1B med 3, i klass 2 med 5 och klass 6 med 1. Antalet kontor i de olika klasserna blir enligt utredningens förslag följande.

Klass:	1A	1B	2	3	4	5	6	Summa
Antal:	3	11	22	60	59	35	18	208

Fördelade länsvis innebära utredningens förslag i huvudsak följande (siffrorna ange kontorsklass).

Stockholms län. Uppflyttning: Kontoren i Solna och Sundbyberg (3), vilka redan provisoriskt sammanförts, bilda ett kontor i Solna (1B). Nynäshamn uppflyttas (3—2).

Nytt kontor: Huddinge (6).

Indragning: Rimbo (4), Östhammar (4), Gustavsberg (5) och Vaxholm (6). Verksamheten i Rimbo övertages av Norrtäljekontoret. Övriga ersätts med ombud.

Uppsala län. Nedflyttning: Skutskär (3—4).

Södermanlands län. Indragning: Vingåker (4), Åkers Styckebruk (5) och Hälleforsnäs (5). De två förstnämnda kontorens verksamhet överföres till Katrineholm resp. Strängnäs. I Hälleforsnäs tillsättes ombud.

Östergötlands län. Nedflyttning: Valdemarsvik (4—5).

Indragning: Borensberg (5), Kisa (5), Ödeshög (5). Samtliga ersätts med ombud. Beträffande Borensberg föreslås verksamheten alternativt överflyttad till Motala.

Jönköpings län. Nedflyttning: Gislaved (4—5) och Sävsjö (5—6).

Kronobergs län. Uppflyttning: Markaryd (5—4).

Nedflyttning: Strömsnäsbruk (4—6).

Kalmar län. Uppflyttning: Vimmerby (4—3).

Nedflyttning: Borgholm (4—6) (enligt 1947 års plan 4, faktiskt f. n. 5).

Indragning: Gamleby (6) och Högsby (5). Kontoren ersätts med ombud.

Blekinge län: Uppflyttning: Olofström (5—4).

Nedflyttning: Svängsta (4—6).

Kristianstads län. Uppflyttning: Hässleholm (3—2).

Malmöhus län. Uppflyttning: Ystad (3—2).

Nedflyttning: Sjöbo (4—5) och Svalöv (5—6).

Hallands län. Uppflyttning: Kungsbacka (4—3).

Indragning: Oskarström (4), vars verksamhet övertages av huvudkontoret.

Göteborgs och Bohus län. Nedflyttning: Uddevalla (1A—1B) och Kungälv (3—4).

Indragning: Hunnebostrand (4) som ersättes med ombud.

Älvsborgs län. Uppflyttning: Vänersborg (3—2).

Nedflyttning: Bengtsfors (4—5).

Indragning: Svenljunga (4) och Mellerud (enligt planen 5; hittills ej inrättat). Kontoren ersätts med ombud.

Skaraborgs län. Uppflyttning: Götene (5—4).

Nedflyttning: Hjo (4—5) och Vara (4—6).

Indragning: Grästorps (6), Karlsborg (4) och Tibro (5). Kontoren ersättas med ombud.

Värmlands län. Nedflyttning: Sunne (4—5).

Indragning: Årjäng (enligt planen 4; f. n. ombud), Deje (6), Likenäs (enligt planen 6; hittills ej inrättat), Molkom (6) och Åmotfors (enligt planen 6; hittills ej inrättat). Dejes verksamhet ombesörjes från Forshaga. Övriga ersättas med ombud.

Örebro län. Nedflyttning: Kumla (3—4), Nora (4—6).

Indragning: Askersund (5), Fellingsbro (5) och Hallsberg (6). Kontoren ersättas med ombud.

Västmanlands län. Uppflyttning: Köping (3—2).

Nedflyttning: Norberg (4—6), Kolsva (5—6) och Kungsör (5—6).

Indragning: Tärnsjö (5), som ersättes med ombud.

Kopparbergs län. Uppflyttning: Ludvika (3—2).

Gävleborgs län. Indragning: Arbrå (6), vars verksamhet överföres till Bollnäs eller alternativt ersättes med ombud.

Västernorrlands län. Uppflyttning: Örnsköldsvik (2—1B), Hoting (5—4).

Indragning: Skönsberg (3), Alnö (4), Bjärträ (4), Bjästa (4), Fränsta (4), Matfors (4), Nyland (4), Söråker (4), Veda (4) och Järkvitsle (5). Skönsbergs- och Alnökontoren ha redan med Kungl. Maj:ts medgivande indragits och verksamheten har övertagits av kontoret i Sundsvall. Bjärträ- och Nylandskontorens verksamhet övertages av kontoret i Kramfors, Bjästakontorets av kontoret i Örnsköldsvik, Matforskontorets av kontoret i Sundsvall, Söråkerskontorets av kontoret i Timrå och Vedakontorets av huvudkontoret i Härnösand. I fråga om Järkvitsle ifrågasättes ev. bibehållande. Fränsta ersättes med ombud.

Jämtlands län. Nedflyttning: Bräcke (4—6) och Krokoms (5—6).

Indragning: Åre (5; hittills ej inrättat), Kälarne (6), Lit (6) och Ytterhogdal (6). Samtliga ersättas med ombud.

Västerbottens län. Uppflyttning: Bureå (5—4), Burträsk (5—4), Dorotea (5—4) och Jörn (6—5).

Nedflyttning: Robertsfors (5—6).

Norrbottnens län. Uppflyttning: Piteå (3—2) och Arvidsjaur (4—3).

Yttranden.

Med anledning av vad utredningen anfört rörande det material, som använts vid översynen, har *arbetsmarknadsstyrelsen* anfört följande.

Styrelsen anser i likhet med utredningen, att förmedlingsstatistiken knappast kan anses ge en rättvisande bild av den faktiska arbetsbelastningen men anser som en följd av detta, att den s. k. belastningssiffran, som konstruerats som ett ovägt aritmetiskt medelvärde av uppgifterna om antalet ansökningar, antalet arbetssökande personer, antalet lediga platser och antalet tillsatta platser, icke heller den tillfredsställande belyser arbetsbördan. Belastningssiffran kommer genom sin konstruktion att visa en högre belastning för ett arbetsförmedlingskontor, där förmedlingsarbetet bedrivs mindre effektivt än för likartat kontor, där arbetet bedrivs med stor effektivitet, vilket knappast kan sägas vara en riktig värdering. De olika uppgifterna i

belastningssiffran måste vägas mot varandra enligt deras inbördes betydelse. Det torde emellertid vara omöjligt att konstruera fullt rättvisande vikter, varför styrelsen anser, att den vägledning, de fyra arbetsförmedlingsserierna kunna lämna, bör utnyttjas med stor försiktighet. — I likhet med utredningen anser styrelsen, att särskild hänsyn måste tagas till frekvensen av »lättfångna» förmedlingssiffror såsom förmedling av stuveriarbete samt till förekomsten av betungande faktorer såsom interlokal förmedlingsverksamhet m. m.

Liknande synpunkter ha anförts av *vissa länsarbetsnämnder* samt *civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund*. Sistnämnda organisation erinrar även, att de av utredningen redovisade belastningssiffrorna avse åren 1948 och 1949. I allmänhet uppvisa siffrorna för 1949 en nedgång i förhållande till 1948 års siffror. Detta sammanhänger uppenbarligen med att arbetsmarknaden under 1949 och under förra delen av 1950 befann sig i relativ jämvikt. Sedan mitten av 1950 har emellertid läget å arbetsmarknaden undergått en förskjutning och arbetsförmedlingsbehovet därmed stegrats. Utredningens uppfattning rörande såväl det totala som det lokala förmedlingsbehovet kan sålunda ha kommit att grundas på förutsättningar, som f. n. icke äro aktuella.

Arbetsmarknadsstyrelsen biträder utredningens uppfattning, att vidgade möjligheter böra stå till buds för att genomföra en smidig anpassning av organisationen till de aktuella kraven. Detta bör, som utredningen föreslår, ske genom att den med vissa års mellanrum återkommande översynen av kontorsklassificeringen ersättes med en fortlöpande översyn från arbetsmarknadsstyrelsens sida. Styrelsen anser det emellertid vara ett väl tungrott förfarande att Kungl. Maj:ts medgivande skall inhämtas för varje särskilt fall då anledning finnes att ändra klassificeringen. Ett smidigare förfarande är, att Kungl. Maj:t fastställer antalet kontor inom varje klass samt att styrelsen äger befogenheten att inom denna ram bestämma till vilken klass de olika kontoren skola hänföras. Styrelsen säger sig i detta sammanhang förutsätta att den har befogenhet att, i den utsträckning antalet befattningar inom vederbörande lönegrader så medgiver, tillsätta kontorsföreståndaretjänst med befattningshavare tillhörande annan lönegrad än den med hänsyn till kontorets klass för detsamma normalt gällande, därvid dock styrelsen, så snart tillfälle ges, skall återbesätta tjänsten med tjänsteman i vederbörlig lönegrad.

Med anledning av utredningens förslag att verksamheten bör i viss utsträckning centraliseras till större kontor har *arbetsmarknadsstyrelsen* anført, att man bör söka centralisera verksamheten till heltidskontor och dra in i första hand på ombudsorganisationen men även på deltidkontoren. Verksamheten på sistnämnda kontor bör sålunda i många fall överföras till stora eller medelstora kontor eller ock böra kontoren förstärkas till heltidskontor.

Att däremot, som utredningen i vissa fall föreslagit, överföra verksamheten till ombud anser styrelsen olämpligt. Förslaget är oförenligt med

de synpunkter, som ligga till grund för styrelsens förslag om prövandet av en försöksorganisation i Gävleborgs län, nämligen att ombudsorganisationen befunnits vara behäftad med svagheter, varför man borde pröva utvägen att indraga flertalet ombud. En centralisering måste vidare enligt styrelsens uppfattning ha karaktären av rationalisering och får icke leda till en uteslutande av besparingsskäl dikterad minskad eller rent av helt indragen service å de mindre orterna. Indragning av småkontor bör därför ersättas med ambulatorisk förmedling.

Vid en närmare granskning av utredningens förslag beträffande de olika länen finner man, fortsätter styrelsen, att denna centralisering i regel skett från småkontoren och ombudsorterna direkt till de största kontoren, varigenom avstånden till förmedlingen för många arbetssökande skulle bli mer än rimligt långa. Enligt styrelsens förmenande bör centraliseringen i princip ske mot det mest närbelägna kontoret, icke bara om detta tillhör den största kategorien utan även om det tillhör mellangruppen.

Styrelsen upptar i detta sammanhang en terminologisk fråga samt föreslår för tydlighetens skull, att med »avdelningskontor» i fortsättningen skall avses såväl heltids- som deltidkontor. Med expedition kommer då alltid att menas fackexpedition på ett kontor.

Landsorganisationen har anfört, att effektivitetsskäl göra arbetsförmedlingen starkt beroende av en vitt förgrenad lokal organisation. Landsorganisationen saknar möjlighet att avgöra huruvida de av utredningen uppdragna riktlinjerna för viss centralisering av det rent lokala förmedlingsarbetet till större avdelningskontor äro ändamålsenliga. Vissa skäl, såsom de förbättrade kommunikationerna, tala härför. Det förtjänar dock understrykas, att de mindre orternas arbetsgivare och arbetstagare i många fall kunna vara i större behov av arbetsförmedlingens tjänster än arbetsmarknadsparterna å de större orterna, vilka genom sin större befolkning och sitt mera differentierade näringsliv erbjuda större valmöjligheter åt såväl arbetsgivare som arbetstagare. Endast om organisationen i sin helhet kan antagas bevara sin fulla effektivitet vill landsorganisationen tillstyrka ändringar i den lokala förmedlingsorganisationen.

Svenska arbetsgivareföreningen har intet att erinra mot tendensen till centralisering av arbetsförmedlingens verksamhet till större och medelstora kontor.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund ser för sin del en fara för arbetsförmedlingens service i att kontorsnätet göres glesare.

Vad angår *ombudsorganisationen* har *arbetsmarknadsstyrelsen* i detta sammanhang anfört bl. a. följande.

I sin skrivelse angående en försöksorganisation i Gävleborgs län har styrelsen angivit orsaken till att ombuden ofta visat sig vara mycket svaga länkar i arbetsförmedlingsorganisationen.

Att organisationen å andra sidan har användning för och t. o. m. måste suppleras med ett antal ombud i varje län, råder det emellertid icke heller någon tvekan om. Avståndet till närmaste arbetsförmedling får nämligen icke bli för långt. Ombudens främsta uppgift får emellertid icke, som utred-

ningen anser, vara att fungera som kontrollorgan för arbetslöshetsförsäringen samt som kontakt- och upplysningsorgan. I den mån ombud finnas, bör obetingat deras huvuduppgift vara förmedling; endast då kunna de effektivt fullgöra sina uppgifter som kontrollorgan.

De lokalombud, vilkas uppgift i huvudsak kan sägas vara att utgöra en beredskap i händelse av arbetslöshet, äro enligt styrelsens mening icke erforderliga. Styrelsen undersöker också sedan någon tid, vilka befattningar som efter införandet av ett modifierat kontrollsystem kunna indras.

Styrelsen hemställer, att försöksverksamhet motsvarande den för Gävleborgs län föreslagna får anordnas även i andra län i den mån styrelsen skulle finna, att därmed kan åstadkommas en effektivisering. En förutsättning bör givetvis vara, att inga ökade kostnader uppstå. Vidare förutsättes, att varje försöksorganisation genomföres med iakttagande av största försiktighet.

Svenska arbetsgivareföreningen är av den uppfattningen, att värdet av de lokala ombudens verksamhet i många fall är tvivelaktigt men har intet emot att en ändrad ombudsorganisation tills vidare prövas försöksvis.

Riksförbundet landsbygdens folk ifrågasätter lämpligheten av att verksamheten i någon större utsträckning överföres till ombud. Enligt förbundets mening är systemet med ambulatorisk förmedling lämpligare. Även *Sveriges lantbruksförbund* anser ambulering förmedling lämplig.

Överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen framhålla, att ombuden i regel äro de verkliga kontaktorganen mellan å ena sidan länsarbetsnämnden och arbetsförmedlingskontoren samt å andra sidan det arbetssökande klientelet å avlägset belägna orter. Överrevisorerna förutsätta, att vid den fortsatta utredningen beaktas att denna kontakt icke kommer att brytas.

De erkända arbetslöshetskassornas samorganisation avstyrker indragning av ortsombud. Svårigheten att skaffa för uppdraget lämpliga personer får i stor utsträckning ses mot bakgrunden av att för uppdraget utgår så låg ersättning, att den stundom ej täcker ens de direkta kostnaderna. En annan sak som ombuden klaga på är att de icke alltid ha möjlighet att få den hjälp från ett huvud- eller centralkontor, som skulle vara nödvändig i deras arbetsförmedlande verksamhet. Samorganisationen yrkar på sådana åtgärder att ombudsorganisationen kan utbyggas på ett effektivare sätt.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund kan i stort sett instämma i de synpunkter som av utredningen anförts om den av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna försöksverksamheten. Förbundet anser, att ombudsorganisationen kan vara ett värdefullt led i arbetsförmedlingsapparaten men vill liksom arbetsmarknadsstyrelsen hävda, att organisationen f. n. icke kunnat ges tillräcklig effektivitet på grund av svårigheten att till gällande arvoden kunna förvärva personer, som mer energiskt kunna engagera sig för ombudsuppgifterna. Ett ytterligare förbilligande av ombudskostnaderna, som förutskickas av utredningen, torde därför vara otänkbart om organisationen över huvud taget skall fylla några arbetsförmedlingsuppgifter. En annan sak är att den ändock möjligen skulle kunna fylla vissa uppgifter såsom kontroll- och kontaktorgan och replipunkter för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Arbetsmarknadsstyrelsen har beträffande utredningens förslag till kontorsorganisation anfört bl. a., att styrelsen icke haft tillfälle att grunda sitt bedömande av förslaget på så grundliga undersökningar som i och för sig varit önskvärt. Styrelsen vill fördens skull icke betrakta sitt eget förslag som slutgiltigt utan närmast som grund för en beräkning av kostnaderna för nästa budgetår. Styrelsen har yrkat ändringar i fråga om vissa kontors inplacering i kontorsklass eller indragning. De av styrelsen yrkade ändringarna innebära en minskning av nuvarande antalet kontor med 31 (utredningen 43). Enligt styrelsens förslag minskar antalet kontor i klasserna 1A, 3, 4, 5 och 6 med resp. 1, 8, 11, 17 och 2. I klasserna 1B och 2 ökar antalet kontor med 2 resp. 6. Antalet kontor i de olika klasserna blir följande.

Klass:	1A	1B	2	3	4	5	6	Summa
Antal:	3	10	23	61	70	38	15	220

I det följande anges länsvis något närmare innebörden och motiveringen för styrelsens förslag i den mån de avvika från arbetsförmedlingsutredningens. (Siffrorna inom parentes ange kontorsklass).

Stockholms län. Gustavsberg: Kontoret bör ej indragas men nedsättas från klass 5 till klass 6.

Östhammar-Hallstavig: Kontoret i Östhammar (4) bör ej indragas utan flyttas till Halstavig och genom ambulerande förmedling svara även för Östhammar.

Huddinge: Nytt kontor bör ej inrättas förrän frågan om regionkontor i Stor-Stockholm lösts.

Södermanlands län. Vingåker: Kontoret i Vingåker kan indragas endast om föreståndartjänsten flyttas till Katrineholmskontoret.

Akers Styckebruk: Om hänsyn tages även till förmedlingsbehovet för Mariefred finnes underlag för ett kontor (5). Detta bör därför ej indragas.

Östergötlands län. Borensberg: Kontoret bör ej indragas utan nedflyttas från klass 5 till klass 6.

Kisa: Kontoret bör med hänsyn till områdets avskilda läge bibehållas.

Valdemarsvik: Ytterligare uppgifter kunna tillföras kontoret genom indragning av ombud. Kontoret bör ej nedflyttas.

Jönköpings län. Gislaved: Med hänsyn till arbetsuppgifternas karaktär bör kontoret ej nedflyttas.

Sävsjö: Verksamheten har successivt ökat. Nedflyttning bör ej ske.

Kronobergs län. Markaryd: Med uppflyttning bör anstå t. v.

Strömsnäsbruk: Med hänsyn till ortens betydelse ur industriell synpunkt bör kontoret ej nedflyttas.

Kalmar län. Borgholm: Kontoret bör ej nedflyttas. Ölands näringsliv motiverar ett heltidskontor. Detta kan överta verksamheten från vissa ombud.

Högsby: En billigare organisationsform än den av utredningen föreslagna kan vinnas genom indragning av ombud. Kontoret bör ej indragas.

Göteborgs och Bohus län. Hunnebostrand: Organisationen i området har redan tidigare nedskurits. Ytterligare indragning bör ej göras innan erfarenhet av den nya organisationen vunnits.

Älvsborgs län. Bengtsfors: Med hänsyn till ortens karaktär av centrum för Dalsland och då ombud kunna indragas om heltidskontor finnes bör nedflyttning ej ske.

Svenljunga: Nya arbetsuppgifter kunna tillföras genom indragning av ombud. Kontoret bör ej indragas utan nedflyttas från klass 4 till klass 6.
Skaraborgs län. Götene: Uppflyttning bör anstå.

Hjo: Kontoret bör fortfarande vara heltidskontor och svara även för Karlsborg.

Töreboda: Kontoret bör uppflyttas till klass 4.

Vara: Kontoret bör ej nedflyttas utan övertaga verksamheten från vissa ombud. Härigenom ernås besparingar som mer än väl motsvara de av utredningen föreslagna.

Värmlands län. Sunne: Med hänsyn till en successiv förbättring av förmedlingsresultatet och de svårbemästrade förhållandena i området bör kontoret ej nedflyttas.

Årjäng: Kontoret har ej kunnat inrättas tidigare på grund av brist på lokal. Då utsikter nu yppats att erhålla sådan och då behovet av kontoret är stort bör det nu inrättas.

Örebro län. Askersund: Kontoret bör ej indragas men nedflyttas från klass 5 till klass 6. Om indragning sker fordras avsevärt ökad ombudsorganisation.

Fellingsbro: Kontoret bör överta verksamheten å ombudsorten Frövi samt bibehållas i varje fall i klass 6.

Hallsberg: Då klart underlag för ett halvtidskontor föreligger bör indragning ej ske.

Karlskoga: Kontoret bör nedflyttas från klass 1 B till klass 2.

Kumla: Föreståndaren avgår med pension år 1953. Med nedflyttning av kontoret bör därför anstå.

Nora: Verksamheten bör försöksvis skötas från Lindesbergskontoret. Norakontoret kan därigenom indragas.

Västmanlands län. Norberg: Kontoret kan indragas och verksamheten skötas från Fagersta.

Kolsva: Kontoret kan indragas och verksamheten skötas från Köping.

Tärnsjö: Kontoret bör med hänsyn till områdets struktur och avskilda läge bibehållas men nedflyttas från klass 5 till klass 6.

Västernorrlands län. Nyland: Kontoret bör bibehållas (klass 4) och överta Bjärträkontorets verksamhet. Härvid erfordras ej av utredningen föreslagna förstärkning av Kramforskontoret.

Fränsta: Kontoret ombesörjer numera verksamheten även i Stöde, där ombudet indragits. Kontoret bör bibehållas (klass 4).

Järkvitsle: Kontoret bör flyttas till Liden och såsom utredningen ifrågasatt behållas i klass 5.

Jämtlands län. Bräcke: Kontoret bör ej indragas men nedflyttas från klass 4 till klass 5.

Krokom: Föreståndaren svarar även för verksamheten å en tidigare ombudsort Nälden. Kontoret bör ej nedflyttas.

Rörande den närmare motiveringen för förslagen torde få hänvisas till handlingarna.

Statskontoret har förklarat sig vilja — utan anspråk på fullständighet — fästa uppmärksamheten på följande förhållanden.

Vad angår kontoren i Nynäshamn, Eksjö, Markaryd, Vimmerby, Hässleholm, Kungsbacka, Vänersborg, Mariestad och Hallstahammar har föreslagits uppflyttning till högre kontorsklass respektive förstärkt personalorganisation, oaktat belastningssiffrorna visa en nedåtgående tendens. För kontoren i Skänninge, Mölndal, Degerfors och Kiruna ha några förändringar icke förör-

dats, trots att belastningen minskat. Denna nedgång i arbetsomfattningen är särskilt framträdande för kirunakontoret, vid vilket belastningen minskat från 3 775 år 1948 till 2 487 år 1949. Kontoret i Skutskär har föreslagits nedflyttat från klass 3 till klass 4, varvid dock samtidigt uttalats, att också för ett kontor i sistnämnda klass verksamheten kunde anses vara av liten omfattning (belastningssiffra för år 1949 753). I betraktande av att utredningsmännen funnit, att kontoret i Vingåker (belastningssiffra för sistnämnda år 817) borde kunna indragas, synes jämväl kunna övervägas att slopa kontoret i Skutskär, varvid förmedlingsverksamheten lämpligen torde kunna övertagas av gävlekontoret.

Överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen ha uttalat, att frågan huruvida utredningens förslag om kontorsindragningar m. m. kan genomföras i ett sammanhang svårligen kan bedömas utan en mera ingående undersökning. Väsentliga förenklingar och inskränkningar böra dock kunna komma till stånd utan att detta i nämnvärd grad behöver menligt påverka förmedlingsverksamheten m. m.

Landsorganisationen har icke ansett sig kunna f. n. taga ställning till utredningens detaljförslag.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund har avstyrkt flertalet av de förslag till nedflyttningar eller indragningar som utredningen framlagt.

Departementschefen.

Det nuvarande systemet med uppdelning av arbetsförmedlingsorganen på huvudkontor, avdelningskontor av fem klasser, expeditioner av två klasser samt orts- och lokalombud fastställdes i samband med 1947 års riksdags beslut om definitivt förstatligande av arbetsförmedlingen. Någon ändring i detta system har icke nu föreslagits, bortsett från att arbetsmarknadsstyrelsen ansett beteckningen avdelningskontor böra användas icke blott för heltidskontoren utan även för deltidskontoren, som nu benämnas expeditioner. Jag har intet att erinra mot den föreslagna terminologin.

I fråga om principerna för arbetsförmedlingens kontorsorganisation synas arbetsförmedlingsutredningen och arbetsmarknadsstyrelsen vara eniga om att centralisering av verksamheten till större och medelstora kontor på bekostnad av enmanskontoren i viss utsträckning är berättigad. När det gäller förhållandet mellan kontor och ombud synas uppfattningarna däremot vara något olika. Styrelsen har funnit ombudsorganisationen behäftad med svagheter och anser, att ambulering förmedling genom tjänstemän, som resa ut från kontoren och hålla mottagning å mindre orter, medför en effektivare förmedlingsverksamhet. Styrelsen har hemställt om bemyndigande att försöksvis tillämpa en organisation, där flertalet ombud indrages och kontoren i stället förstärkas så att ambulering förmedling kan upprätthållas. I fall då arbetslöshetsförsäkrad icke utan större olägenhet kan nå personlig kontakt med arbetsförmedlingen skulle kontakten uppehållas med brev eller telefon. Utredningen har ställt sig tveksam till en så långt gående indragning av ombud som styrelsen ifrågasatt men har tillstyrkt försöksverksamhet. Antalet ombud bör dock enligt utredningens mening kunna minskas. I re-

missyttrandena ha olika uppfattningar angående ombudsorganisationen gjort sig gällande.

Enligt min uppfattning finnas goda skäl såväl för en viss centralisering till de större kontoren som för att ambulerande förmedling under vissa förutsättningar är att föredraga framför anlåtande av ombud. Ombudsorganisationen torde kunna reduceras. I hur stor utsträckning detta kan ske torde dock icke kunna bedömas utan närmare prövning. Särskilt bör undersökas hur det av arbetsmarknadsstyrelsen planerade skriftliga anmälningsförfarandet för arbetslösa kassamedlemmar fungerar. Jag finner det lämpligt att erfarenhet härom inhämtas genom en tids försöksverksamhet. Denna bör ges begränsad omfattning och icke leda till någon kostnadsökning. Närmare bestämmelser i ämnet torde böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Utredningen har framhållit, att vidgade möjligheter böra stå till buds för att smidigt anpassa organisationen till de aktuella kraven samt har föreslagit, att ändringar i kontorsorganisationen och kontorsklassificeringen, då sådana äro påkallade, med Kungl. Maj:ts medgivande skola genomföras. Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit, att styrelsen själv skall ha befogenhet att inom ramen för det av Kungl. Maj:t fastställda antalet kontor inom varje klass bestämma till vilken klass de olika kontoren skola hänföras.

Jag finner det värdefullt, att organisationen vid behov kan snabbt anpassas efter utvecklingen. Det synes lämpligt, att Kungl. Maj:t äger att inom den ram riksdagen fastställer genom beräkning av antalet tjänster i olika lönegrader för arbetsförmedlingen besluta om ändringar i kontorsorganisationen. Antalet kontor i varje klass bör därför fastställas av Kungl. Maj:t. Befogenheten att bestämma vilka kontor, som skola hänföras till viss klass, synes böra kunna tillkomma arbetsmarknadsstyrelsen såvitt angår de lägsta klasserna.

Utredningen har föreslagit, att 44 kontor skola indragas och ett nytt kontor inrättas. Arbetsmarknadsstyrelsen har tillstyrkt indragning av 31 kontor och har ansett, att med inrättande av det av utredningen föreslagna nya kontoret (i Huddinge) kan anstå. Styrelsen har vidare i vissa fall annan uppfattning än utredningen om kontorens inplacering i kontorsklass. Utredningens förslag beträffande de fyra högsta kontorsklasserna (1A, 1B, 2 och 3) ha med två undantag tillstyrkts av styrelsen. Denna har föreslagit, att ett kontor (Karlskoga) nedflyttas från klass 1 B till klass 2 samt att ett kontor (Kumla), som enligt utredningens förslag skulle nedflyttas från klass 3 till klass 4, behålles i sin nuvarande klass. Såväl utredningen som styrelsen har föreslagit 53 deltidskontor. I klass 4, som är den lägsta klassen av heltidskontor, har styrelsen emellertid föreslagit 70 kontor medan utredningen endast föreslagit 59. I klass 3 har styrelsen upptagit 61 kontor och utredningen 60.

Jag tillstyrker de ändringar beträffande de fyra högsta klasserna, som föreslagits av utredningen, och förordar sålunda dennas förslag även i fråga om Kumlakontoret. Beträffande kontoret i Karlskoga har jag funnit, att en sänkning av kontorsklassen i enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens förslag kan vara befogad.

Vad angår de kontor i de tre lägsta klasserna som såväl utredningen som styrelsen ansett nu kunna indragas kan jag biträda förslagen. Med hänsyn till vad styrelsen anfört och till vad som i övrigt framkommit vid remissbehandlingen anser jag mig däremot böra förorda avvikelser från utredningens förslag i fråga om några kontor. Där arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit indragning eller lägre placering än utredningen har jag följt styrelsens förslag utom i ett fall (kontoret i Markaryd), där jag ansluter mig till utredningens av länsarbetsnämnden tillstyrkta förslag om uppflyttning från klass 5 till klass 4. Jag har vidare i några fall tagit hänsyn till att kontor enligt vad som upplysts kan tillföras ytterligare uppgifter genom indragning av ombud eller att kontors indragning eller nedflyttning skulle framtinga tillsättande av ombud i sådan utsträckning, att vinsten bleve ingen eller obetydlig. I några fall har verksamhetens utveckling under år 1950 syntts ge anledning till annat ställningstagande än utredningens och i andra fall synes förmedlingsområdets läge och kommunikationsförhållanden motivera en starkare organisation än utredningen föreslagit. Slutligen föreligga i ett par fall andra särskilda förhållanden, som jag ansett böra vara bestämmande för ställningstagandet.

Mina förslag i de nu åsyftade fallen äro följande.

Stockholms län. Gustavsberg: Kontoret bör nedflyttas till klass 6. Hallstavik: Kontor i klass 5 bör finnas. Huddinge: Med inrättande av kontoret bör anstå.

Södermanlands län. Vingåker: Kontor i klass 6 bör bibehållas. Åkers Styckebruk: Kontoret bör bibehållas i nuvarande klass.

Östergötlands län. Kisa: Kontor i klass 6 bör finnas. Valdemarsvik: Nedflyttning bör ej ske.

Jönköpings län. Gislaved och Sävsjö: Kontoren böra ej nedflyttas.

Kronobergs län. Strömsnäsbruk: Kontoret bör placeras i klass 5.

Kalmar län. Borgholm: Kontor i klass 5 bör finnas.

Göteborgs och Bohus län. Hunnebostrand: Ingen ändring bör vidtagas t. v.

Älvsborgs län. Bengtsfors: Kontoret bör ej nedflyttas.

Skaraborgs län. Götene: Kontoret bör ej uppflyttas. Vara: Kontoret bör ej nedflyttas.

Örebro län. Askersund, Fellingsbro och Hallsberg: Kontor i klass 6 böra finnas. Nora: Kontoret bör indragas.

Västmanlands län. Kolsva och Norberg: Kontoren böra indragas. Tärnsjö: Kontor i klass 6 bör bibehållas.

Västernorrlands län. Fränsta, Nyland och Järkvitsle: Kontoren böra ej indragas.

I övrigt anser jag mig kunna acceptera utredningens förslag till kontorsklassindelning. De av mig förordade ändringarna i kontorsklassificeringen medföra, att antalet kontor i de skilda klasserna blir följande.

Klass:	IA	IB	2	3	4	5	6	Summa
Antal:	3	10	23	60	65	39	17	217

Den närmare fördelningen av kontoren på klasser framgår av bilaga 1.

Specialförmedlingarna m. m.

Nuvarande organisation.

Vissa förmedlingsgrenar, såsom sjömansförmedling, artist- och musikerförmedling, ungdomsförmedling, tjänstemannaförmedling och arbetsvård för partiellt arbetsföra brukas benämnas specialförmedlingar.

Ungdomsförmedling är anordnad vid samtliga huvudkontor och 25 avdelningskontor (filialer). Antalet tjänster å ungdomsförmedlingarna är 111.

På vissa större platser finnas deltidsanställda kontaktmän med i regel 2 timmars tjänstgöring per vecka under skolterminerna. Antalet kontaktmän är 149.

Vid ett huvudkontor och 12 avdelningskontor fungerar ungdomsförmedlingen samtidigt som tjänstemannaförmedling.

Tjänstemannaförmedling finnes i övrigt anordnad vid 24 huvudkontor och 4 avdelningskontor. Antalet tjänster å tjänstemannaförmedlingen är 87. I dessa tjänster ingå icke de som äro kombinerade med ungdomsförmedling.

Avdelningar för *arbetsvård* åt partiellt arbetsföra finnas i samtliga län i anslutning till huvudkontoret. För Stockholms läns vidkommande tjänstgör vederbörande tjänsteman i anslutning till kontoret i Stockholms stad. Vid tre avdelningskontor nämligen Norrköping, Hälsingborg och Sundsvall finnes vidare särskild avdelning för arbetsvård. Antalet tjänster å arbetsvårdsavdelningarna är 69.

Särskild *artist- och musikerförmedling* finnes i Stockholm, Linköping, Växjö, Malmö, Göteborg, Karlstad, Örebro och Gävle. Antalet tjänster å artist- och musikerförmedlingarna är 15 (2 i lönegrad 22, 9 i lönegrad 19 och 4 i lönegrad 16). Därjämte brukas 3 aspiranter samt 8 skriv- eller kontorsbiträden mera regelbundet tjänstgöra inom denna förmedlingsgren.

Arbetsförmedlingsutredningen.

Ungdomsförmedling och yrkesvägledning.

Utredningen har erinrat, att de sakkunniga angående arbetsförmedlingens organisation i sitt förslag till förstatligande av den offentliga arbetsförmedlingen icke togo definitiv ställning till utformandet av yrkesvägledningens organisation utan ansågo, att en särskild utredning härom borde göras. Huvudsakligen med anledning av de problem, som aktualiserats i samband med riktlinjerna för skolreformen, har tillsatts en samarbetskommitté med representanter för skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning och arbetsmarknadsstyrelsen. Den viktigaste uppgiften för kommittén är att åstadkomma en gränsdragning mellan skolans och ungdomsförmedlingens uppgifter i fråga om yrkesvägledningsarbetet.

Utredningen har med hänvisning till nämnda kommittés arbete icke ansett sig böra gå närmare in på hur den framtida yrkesvägledningen bör

organiseras. Då utformningen av yrkesvägledningen ansetts kunna komma att påverka personalbehovet, har utredningen dock framhållit några allmänna synpunkter på denna fråga.

Sålunda påpekas, att om den yrkesvägledande verksamheten skulle bibehållas i sin nuvarande utformning, krav på ökade personalresurser med fog kunna ställas med hänsyn till det redan fr. o. m. 1951 växande antalet ungdomar i åldern 13—18 år. Därtill kommer, att en stor del av ungdomen i folkskolorna icke omfattas av den nuvarande verksamheten. Skulle den yrkesvägledande verksamheten dels utbyggas i sådan utsträckning att alla skolor kunna nås av densamma, dels tillgodose det växande kravet med hänsyn till de allt större årskullarna, komma mycket stora krav att ställas på organisationen. Utredningen anser för sin del att åtgärder böra vidtagas för att så långt möjligt är eliminera behovet av en utbyggnad av arbetsförmedlingens organisation för yrkesvägledning.

Vad som i första hand bör inskränkas är enligt utredningens mening den yrkesorienterade verksamheten i folkskolorna. Denna bör i huvudsak vara en uppgift för skolan. På yrkesvägledningen bör endast ankomma att ställa material till skolans förfogande, möjligen också att genom någon form av kursverksamhet hålla lärarna å jour med förhållandena på arbetsmarknaden. Genom en dylik avlastning torde förutsättningar skapas för att yrkesvägledningen skall kunna fullfölja sina övriga uppgifter inom ramen för en åtminstone under de närmaste åren i stort sett oförändrad personalorganisation.

Utredningen har räknat med oförändrade personalresurser för ungdomsförmedlingen, bortsett från ett par punkter där förstärkningar föreslagits. Utredningen har sålunda föreslagit inrättande av en ungdomsförmedlingstjänst i lönegrad 16 i Bollnäs samt uppflyttning av en befattning från lönegrad 16 till 19 i Trollhättan och Haparanda.

Tjänstemannaförmedlingen.

De grupper som f. n. hänföras till tjänstemannaförmedlingens område äro förvaltningstjänstemän (i allmän och enskild tjänst), lantbruks- och skogstjänstemän, tekniker, kontorspersonal, affärspersonal samt lärare.

Utredningen har framhållit, att tjänstemannaförmedlingen erbjuder sina uppdragsgivare en omfattande kundtjänst och har pekat på några punkter, där denna enligt utredningens mening kan minskas något.

Trycket på tjänstemannaförmedlingen kan, fortsätter utredningen, komma att öka kraftigt, om förmedlingen skall tillgodose alla de krav som ställas på densamma. Enligt utredningens uppfattning bör emellertid tjänstemannaförmedlingens personalutrustning — med bortseende från vissa smärre jämkningar — kunna vara tillfyllest under förhållandevis lång tid. I den mån arbetsuppgifterna av reguljär förmedlingskaraktär öka, torde utrymme för dessa få beredas genom en viss begränsning i den kundtjänst, som under uppbyggnadsperioden kan ha haft en uppgift att fylla.

Utredningen anser vidare, att inga skäl tala för att den nuvarande avgränsningen av tjänstemannaförmedlingens yrkesgrupper gentemot den övriga förmedlingen så strängt skall behöva upprätthållas. I några fall har utredningen föreslagit, att förmedlingen av kontors- och affärspersonal skall överflyttas till resp. manliga och kvinnliga avdelningar, då utrymme härför förelegat på sistnämnda avdelningar och en befattning på tjänstemannaförmedlingen kunnat frigöras genom överflyttningen. Så har föreslagits beträffande kontoren i Linköping, Växjö och Skövde.

Arbetsvården.

Utredningen har framhållit vikten ur olika synpunkter av att den arbetsvårdande uppgiften inom arbetsförmedlingen bevaras och även utbygges. Såväl de tidigare beslutade åtgärderna för hjälp åt partiellt arbetsföra som de förslag, vilka vid tiden för utredningsarbetet voro föremål för riksdagens behandling (prop. 1950: 167), komma att ställa ökade krav på arbetsvårdsverksamheten. Då utredningen föreslår vissa förstärkningar av arbetsvårdsorganisationen, är det emellertid främst med hänsyn till de redan aktuella arbetsuppgifterna. Utredningen framhåller, att en utbyggnad av arbetsvårdsorganisationen bör ske med stor försiktighet. Då det gäller arbetsvårdsfallen bör den ordinarie arbetsförmedlingen i första hand och i största möjliga utsträckning tagas i anspråk. Först då den ordinarie arbetsförmedlingen misslyckats i sina strävanden att placera en handikappad person, bör fallet hänskjutas till arbetsvårdsavdelningen för närmare utredning och analys.

Förstärkning av organisationen bör, anser utredningen, delvis ske genom att vissa huvudkontor kompletteras med befattningar i lönegrad 16. Visserligen ha de nuvarande befattningarna placerats i lönegraderna 22 och 19 på grund av de relativt stora krav arbetet ställer på tjänstemännen. Det synes emellertid lämpligt att förstärkningar i första hand ta sikte på att möjliggöra en avlastning av de minst kvalificerade delarna av arbetet från de nuvarande befattningarna. Genom inrättande av befattningar i lönegrad 16 bör en mera ändamålsenlig arbetsfördelning kunna åstadkommas. Sådana förstärkningar ha föreslagits genom nya tjänster vid kontoren i Malmö, Karlstad och Umeå samt genom omdisposition av redan befintliga tjänster vid kontoren i Norrköping, Örebro, Västerås och Falun. I några fall har utredningen också föreslagit förstärkning av kontor, där arbetsvårdspersonal nu icke finns. I sådana fall har utredningen ansett, att 19 lönegraden bör användas. Detta har skett beträffande kontoren i Solna (ny tjänst), Västerвик (omdisposition), Uddevalla (omdisposition), Vänersborg (ny tjänst) och Karlskoga (omdisposition).

Artist- och musikerförmedlingen.

Artist- och musikerförmedlingen har f. n. expedition på följande orter (verksamhetsområdena anges inom parentes).

Stockholm (Stockholms stad och län, Uppsala län, Södermanlands län, Gotlands län och Västmanlands län);

Linköping (Östergötlands län);

Växjö (Kronobergs, Jönköpings och Kalmar län);

Malmö (Malmöhus, Blekinge och Kristianstads län);

Göteborg (Göteborgs och Bohus, Hallands, Älvsborgs och Skaraborgs län);

Karlstad (Värmlands län);

Örebro (Örebro län);

Gävle (Gävleborgs, Kopparbergs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens samt Norrbottens län).

Vid övriga huvudkontor finnas s. k. kontaktmän, som vid sidan av övriga förmedlingsuppgifter ha att dels självständigt dels i samarbete med de nämnda distriktsförmedlingarna tillgodose på resp. orter förekommande förmedlingsbehov inom denna specialförmedlings område. Förmedlingsverksamheten omfattar artister och musiker av såväl yrkes- som amatörkaraktär samt huvudsakligen i Stockholm statister och modeller m. fl.

Utredningen anför, att artist- och musikerförmedlingens verksamhet i vissa hänseenden skiljer sig från den allmänna förmedlingens och fortsätter.

Det mest framträdande draget härvidlag utgöres av den tämligen vidsträckt kundservice, som artist- och musikerförmedlingen erbjuder. Ett omfattande ackvisionsarbete för uppspårande av arbetstillfällen för såväl verkliga yrkesutövare som amatörer bedrivs och tar en avsevärd del av förmedlingstjänstemännens tid i anspråk. I stor utsträckning uppsätter förmedlingen kontrakt avseende förmedlade engagemang och svarar även för kontraktens utväxling parterna emellan. Införskaffandet av upplysningar av olika slag — även sådana som icke i och för sig äro oundgängligen nödvändiga för själva förmedlingsfallets slutförande, t. ex. angående hyreskostnader — i samband med fullgörandet av ett kontrakterat engagemang har i stor utsträckning kommit att åvila förmedlingarna, som icke så sällan även biträda med utsändandet av det reklammaterial, som en orkester eller en artist vill begagna sig av. De inom artist- och musikerområdet rådande särpräglade förhållandena torde i viss mån ha framtvingat denna ganska omfattande service.

Utredningen har lämnat följande uppgifter rörande de under 1949 till-satta musikerplatsernas fördelning på yrkes- resp. amatörmusiker.

	Yrkes- musiker	Amatör- musiker
Stockholm	5 910	1 971
Linköping	442	4 585
Växjö	773	3 404
Malmö	1 045	3 685
Göteborg	3 035	888
Karlstad	780	5 400
Örebro	414	6 762
Gävle	3 896	6 873
	16 295	33 568

Utredningen framhåller, att siffrorna för yrkesmusiker innefatta ett väsentligt större antal platser av längre varaktighet än siffrorna för amatörmusiker, vilka platser som regel endast äro av en eller två dagars varaktighet.

Även om utredningen är övertygad om att det arbete, som nedlägges för amatörmusikernas vidkommande, är värt erkännande, förklarar sig utredningen icke övertygad om riktigheten av att denna grupp av arbetssökande, som dock i första hand har sina huvudyrken att falla tillbaka på, bör i egenkap av amatörmusiker tillgodoses genom den offentliga arbetsförmedlingen i den omfattning som nu sker. Svenska musikerförbundet har en ganska omfattande förmedlingsorganisation (förmedlingsorganen voro enligt uppgift den 31 december 1949 till antalet 111, fördelade över hela landet) och utredningen ifrågasätter, huruvida icke amatörmusikerna böra kunna betjänas genom denna förmedlingsorganisation. Utredningen anför vidare bl. a. följande.

Även beträffande förmedlingsverksamheten för artister vill utredningen förorda en gränsdragnin mellan yrkesartister och amatörartister.

I fråga om kontraktskrivningen har utredningen funnit, att denna icke utan att väsentligen sänka förmedlingsverksamhetens allmänna värde skulle kunna slopas. Utredningen finner det alltså ändamålsenligt, att utskrivning av kontrakt och desammas utväxling mellan parterna ombesörjes av förmedlingen.

Genom den ovan av utredningen föreslagna begränsningen av förmedlingsverksamheten i förhållande till amatörmusiker och amatörartister kommer akquisitionsarbetet kvantitativt sett att undergå en minskning. Utredningen vill emellertid som sin uppfattning framhålla, att en måttfull avvägning av akquisitionsverksamheten även i förhållande till yrkesmusiker och yrkesartister bör praktiseras. Inhämtande av upplysningar, som icke kunna anses vara oundgängligen nödvändiga för det enskilda förmedlingsfallets fullföljande, bör ankomma på parterna själva. Samma är förhållandet med utsändande av reklammaterial etc.

Med anledning av vad sålunda anförts föreslår utredningen en förenkling av artist- och musikerförmedlingens organisation. Yrkesmusiker och yrkesartister förekomma, anför utredningen, huvudsakligen i landets tre största städer, och utredningen anser det ändamålsenligt, att artist- och musikerförmedlingens tyngdpunkt förläggas till dessa, d. v. s. Stockholm, Göteborg och Malmö. Beträffande artist- och musikerförmedlingarna i Linköping, Växjö, Karlstad, Örebro och Gävle anser utredningen, att de nuvarande expeditionernas arbetsuppgifter, vilka i väsentlig grad komma att reduceras genom förmedlingssektorns minskning, böra kunna — liksom vid ett stort antal andra huvudkontor — fullgöras genom s. k. kontaktmän.

Genom att förmedlingsverksamheten för amatörmusiker överlåtes på svenska musikerförbundet bör det enligt utredningens mening vara möjligt att sköta den återstående förmedlingen med den personal som nu finnes vid de kvarvarande kontoren. Utredningen har emellertid såsom tidigare framhållits icke tagit ställning till organisationen i Stockholms stad. Beträffande personalbehovet i Malmö och Göteborg framhåller utredningen, att den icke anser förstärkning i något avseende vara påkallad.

Förmedling av hemvårdarinnor.

Vid 1949 års utgång omhänderhade arbetsförmedlingen på 168 platser utplaceringen av hemvårdarinnor tillhörande den statsunderstödda sociala hemhjälpverksamheten. Vid vissa förmedlingar har verksamheten tagit en betydande andel av vederbörande tjänstemans arbetstid i anspråk. Här om anförs utredningen.

Sålunda har meddelats, att exempelvis vid kontoret i Lidingö 50 procent av arbetstiden för en befattningshavare i lönegrad 19 beräknas åtgå till handläggande av ärenden som sammanhånga med utplaceringen av hemvårdarinnor, Linköping 30 procent av lönegrad 19, Norrköping 75 procent av lönegrad 14, Motala 40 procent av lönegrad 16, Jönköping 80 procent av lönegrad 16, Nässjö 40 procent av lönegrad 16, Malmö 100 procent av lönegrad 19, Borås 50 procent av lönegrad 16, Karlstad 45 procent av lönegrad 19, Örebro 80—90 procent av lönegrad 16 och Karlskoga 60—70 procent + en del fritid av lönegrad 16. I övriga fall tar förmedlingsverksamheten mindre tid i anspråk, men denna varierar dock mellan 5—30 procent för de olika kontoren.

Arbetsförmedlingsutredningen framhåller, att såväl 1941 års befolkningsutredning som utredningen för hem- och familjefrågor föreslagit att förmedlingen av hemvårdarinnor skall handhavas av arbetsförmedlingen. Den sistnämnda utredningen har ansett samhörigheten med arbetsförmedlingen vara så klart motiverad, att den därjämte föreslagit (SOU 1947: 46), att den centrala ledningen av den sociala hemhjälp skulle handhavas av arbetsmarknadsstyrelsen.

Frågan om hemvårdarinneförmedlingen blir, fortsätter utredningen, mera aktualiserad allt eftersom antalet hemvårdarinnor växer. Krav ställas ideligen på ökade insatser från arbetsförmedlingens sida. I den mån förstärkning av arbetsförmedlingspersonalen icke sker, kommer utökningen av dessa arbetsuppgifter att göra intrång på den övriga ordinarie arbetsförmedlingsverksamheten, som sålunda blir eftersatt. Utredningen har vidare anfört följande.

Utredningen är medveten om att sammankopplingen av förmedlingsverksamheten för hemvårdarinnor med den övriga arbetsförmedlingen för huslig arbetskraft, såsom också understrukits i den ovan angivna utredningen, kan innebära vissa fördelar. Genom förmedlingen ernås bl. a. en bättre kontakt med det husliga arbetsmarknadsområdet, varigenom en utjämning av utbud och efterfrågan på huslig arbetskraft kan på ett bättre sätt tillgodoses. I den mån hemvårdarinnebehovet inom en kommun icke är tillgodosett i erforderlig omfattning, kan arbetsförmedlingen i viss mån utfylla detta genom att anvisa annan lämplig arbetskraft från den öppna marknaden.

Även om utredningen anser, att dessa synpunkter böra tillmätas betydelse i detta sammanhang, ifrågasätter den dock allvarligt, om staten skall ikläda sig kostnader för denna verksamhet utöver de statsbidrag, som redan lämnas på andra vägar. Enligt utredningens mening bör med hänsyn till de ökade krav, som kunna komma att ställas på arbetsförmedlingen, hemvårdarinneförmedlingen i princip handhavas av hemhjälpnämnderna och alltså vara en kommunal angelägenhet. Där denna förmedlingsverksamhet nu ombesörjes av arbetsförmedlingen och densamma innebär så obetydlig belast-

ning att personalbehovet icke påverkas, bör hinder icke föreligga för att arbetsförmedlingen tills vidare sköter förmedlingen.

Utredningen anser icke sådana svårigheter föreligga för att ordna ett effektivt samarbete mellan det kommunala organ, som sålunda kommer att omhändera förmedlingen av hemvårdarinnor, och den offentliga arbetsförmedlingen, som handhar förmedlingen av annan arbetskraft till hemmen, att dessa icke kunna övervinnas. Det har visat sig att på många orter, där hemvårdarinneverksamheten f. n. ombesörjes av kommunen, detta samarbete i allmänhet har varit gott.

Utredningen har vid sin genomgång av organisationen vid de olika kontoren förutsatt, att ifrågavarande gren av verksamheten i fortsättningen handhaves av hemhjälpsnämnderna. Därigenom skulle bl. a. befattningar kunna indragas vid kontoren i Norrköping, Jönköping, Karlskrona, Malmö och Örebro samt personalbehovet i övrigt påverkas vid bl. a. kontoren i Borås, Trollhättan, Karlstad och Karlskoga. Någon förstärkning av arbetsförmedlingsorganisationen för hemvårdarinneverksamheten har utredningen icke räknat med. Sådan förstärkning har varit aktuell beträffande kontoren i Lidingö, Oxelösund och Finspång.

Specialförmedling för sjukvårdspersonal.

I personalplanerna för vissa huvudkontor upptogos, anför utredningen, vid förstatligandet befattningar för förmedling av sjukvårdspersonal. Närmast avsågs vid detta tillfälle, att den förmedlingsverksamhet, som bedrivs av sjuksköterskebyråerna på vissa orter, skulle överföras till arbetsförmedlingen. Denna överflyttning har ännu icke kommit till stånd. Utredningen anser icke heller att skäl nu föreligga för att till arbetsförmedlingen överföra denna förmedlingsverksamhet. I varje fall vill utredningen icke förorda, att ett sådant överförande kommer till stånd, därest ytterligare behov av personal därigenom uppkommer. Skulle utrymme på vissa håll finnas inom den nuvarande personalramen på de allmänna avdelningarna för att ombesörja jämväl denna verksamhet, har utredningen intet att erinra mot ett överförande härav. — De för detta ändamål vakantsatta befattningarna skola enligt utredningens förslag utgå ur personalplanerna.

Yttranden.

I fråga om yrkesvägledningen anför *arbetsmarknadsstyrelsen*, att arbetsbesparingen genom att den yrkesorienterande verksamheten i folkskolorna inskränkes blir ytterst obetydlig eller ingen vid flera av de största ungdomsförmedlingarna, bl. a. i Stockholm och Malmö, då den där redan nedlagts helt och hållet eller nästan helt. Å andra sidan komma, om yrkesorienteringen efter hand införes som skolämne, ökade krav att ställas på ungdomsförmedlingens förmåga att lämna hjälp såväl vid den enskilda yrkesvägledningen som vid utplaceringen av ungdomen i praktikarbete eller förberedande yrkesutbildning eller platsanvisning efter skolans slut. Det merarbete, som sålunda uppstår för ungdomsförmedlingen, torde avsevärt

överstiga det arbete, som inbesparas därigenom att lektionerna bortfalla. Detta gäller redan vid årskullar av nuvarande storlek och än mer, om hänsyn toges till de under 1950-talet alltmer ökade årskullar, som gå ut på arbetsmarknaden.

Ungdomsförmedlingen är sålunda för att kunna fullgöra sina åligganden i behov av en fortsatt utbyggnad.

Då utredningen med hänvisning till den pågående samarbetskommitténs arbete icke gått in på hur den framtida yrkesvägledningen bör organiseras, och då den omnämnda samarbetskommitténs utredningsarbete berör endast en del av ungdomsförmedlingens/yrkesvägledningens arbetsfält och arbetsuppgifter, nämligen verksamheten i skolorna, framhåller styrelsen angelägenheten av att den av de sakkunniga angående arbetsförmedlingens organisation förutsatta och av styrelsen upprepade gånger föreslagna, allsidiga yrkesvägledningsutredningen snarast verkställs.

Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår för ungdomsförmedlingen, utöver utredningens förslag, en tjänst i lönegrad 19 i Solna samt uppflyttning av en tjänst från lönegrad 16 till 19 i Kiruna.

Statskontoret finner det naturligt, att annan yrkesvägledning än den rent individuella handhaves av skolorna och att arbetsförmedlingens verksamhet begränsas till att ställa för den yrkesorienterande verksamheten erforderligt material till förfogande. *Överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen* finna den av utredningen föreslagna inskränkningen i ungdomsförmedlingens verksamhet innebära en godtagbar lösning i fråga om folkskolorna. *Skolöverstyrelsen* har icke haft något att erinra mot vad utredningen anför.

Svenska arbetsgivareföreningen avstyrker utredningens förslag beträffande yrkesvägledningen. Det rör sig här om en verksamhet, som har en betydande samhällelig funktion att fylla och som blivit allmänt erkänd. Den ställer speciella krav på de befattningshavare som handha densamma. Det är knappast effektivt, att yrkesvägledningen i fortsättningen ombesörjes av folkskolans lärare, som, bortsett från det förhållandet att de av allt att döma på grund av övriga tjänstegöromål icke skulle medhinna att ägna denna angelägenhet erforderlig uppmärksamhet, även sakna de speciella insikter beträffande arbetsmarknaden och dess problem, som oundgängligen måste krävas härför.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund ifrågasätter lämpligheten av att, såsom utredningen föreslår, inskränka den yrkesorienterande verksamheten i folkskolorna innan pågående särskilda undersökning av yrkesvägledningens problem slutförts.

Yrkeskvinnors samarbetsförbund anser, att frågan om den yrkesorienterande verksamheten bör närmare utredas innan ställning toges till utredningens förslag.

I fråga om tjänstemannaförmedlingen har *arbetsmarknadsstyrelsen* anför, att i de av utredningen påtalade avseendena en avsevärd reducering av kundtjänsten redan ägt rum. Styrelsen kan icke reservationslöst instämma i utredningens uppfattning att tjänstemannaförmedlingens

personal bör kunna vara tillfyllest under förhållandevis lång tid. Styrelsen inskränker sig emellertid till detta allmänna uttalande, då påfrestningarna på tjänstemannaförmedlingen icke f. n. äro sådana, att de påkalla någon utbyggnad av dess personalorganisation. Styrelsen har icke motsatt sig indragning av två tjänster inom tjänstemannaförmedlingen (Linköping och Skövde). Den till indragning föreslagna tjänsten i Växjö anses dock böra finnas kvar.

Överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen anse principiellt, att arbetsförmedlingens service i fråga om tjänstemän bör likställas med motsvarande verksamhet inom andra förmedlingsgrenar.

TCO har framhållit den särskilda betydelsen av en fullgod service när det gäller placering av mera kvalificerad arbetskraft. TCO anser det för denna förmedlingsgren särskilt olämpligt att för längre tid fixera organisationens omfattning.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund har intet att erinra mot att metoderna för den service, som lämnas av tjänstemannaförmedlingen, omprövas under förutsättning att detta icke medför en sämre service. Förbundet håller det icke för uteslutet, att i enstaka fall personalbesparing skulle kunna uppnås genom överflyttning av arbetsökandeklientel till de allmänna avdelningarna men anser, att avgränsningen mellan tjänstemannaförmedlingen och den övriga förmedlingen kräver en mera djupgående undersökning än den utredningen presterat.

Med anledning av vad utredningen anfört rörande arbetsvården för partiellt arbetsföra har *arbetsmarknadsstyrelsen* erinrat, att riksdagen numera bifallit propositionen 1950: 167, vilket innebär en betydande ökning av arbetsvårdsexpeditionernas arbetsuppgifter. Hänsyn bör tagas även till dessa nya arbetsuppgifter vid bedömande av hur mycket organisationen behöver byggas ut. Styrelsen anser emellertid liksom utredningen, att utbyggnad bör ske med stor försiktighet, och har, med några avvikelser, ansett sig kunna tillstyrka utredningens förslag för nästa budgetår. Sålunda föreslår styrelsen utöver utredningens förslag, att en tjänst i lönegrad 16 nyinrättas i Eskilstuna och Jönköping samt en tjänst i lönegrad 19 i Västervik. En överflyttning av en tjänst från huvudkontoret i Kalmar till Västervik, som utredningen föreslagit, är icke möjlig att göra. Med arbetsvårdstjänsten i Solna bör anstå, tills utredningen om Stor-Stockholm verkställts. Förstärkningen av arbetsvården i Malmö med en tjänst har redan vidtagits.

Överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen ha icke haft något att invända mot de synpunkter utredningen anfört rörande arbetsvården. Även *svenska arbetsgivareföreningen* tillstyrker förslaget att bygga ut arbetsvården.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund har anfört, att en förnyad prövning av personalbehovet bör ske sedan riksdagen numera bifallit propositionen 1950: 167. De av utredningen föreslagna nya befattningarna böra inrättas i lönegrad 19. En sådan avlastning av det minst kvalificerade arbetet, varmed utredningen motiverat sitt förslag om placering i lönegrad 16, är av organisatoriska och arbetstekniska skäl icke möjlig att realisera.

I fråga om artist- och musikerförmedlingen har *statskon-toret* förklarat sig icke kunna biträda utredningens uppfattning att i för-medlingsarbetet skall ingå utskrivning av kontrakt och desammas utväx-ling mellan parterna. Anledning synes ej heller föreligga att denna förmed-ling åtar sig annat förmedlingsarbete än som berör yrkesmän.

Överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen äro tveksamma om uppgif-ten att utskriwa och förmedla kontrakt kan anses falla inom arbetsförmed-lingens normala verksamhet. Om kontraktskrivningen befinnes oundgäng-ligen böra knytas till förmedlingen, torde det icke vara uteslutet, att viss av-gift härför skäligen bör uttagas. I övrigt ansluta sig överrevisorerna till ut-redningens förslag i denna del och uttala, att artist- och musikerförmed-lingen uppenbarligen erhållit en omfattning, som i varje fall från början icke torde ha varit avsedd.

Arbetsmarknadsstyrelsen har anfört bl. a. följande.

Till en början må framhållas, att man torde böra skilja mellan å ena sidan fritidsartister och fritidsmusiker, vilka icke ha konstutövning som huvudyrke men som bisyssla och vilka på grund av skicklighet ofta anlitas, samt å andra sidan amatörer inberäknat sådana som uppträda mot betal-ning. Den senare gruppen erhåller icke engagement genom arbetsförmed-lingen. Platsanskaffning åt den förra gruppen har aldrig varit något primärt intresse för den offentliga arbetsförmedlingen. Styrelsen har emellertid på framställning av svenska musikerförbundet gått med på att överta dess platsförmedling avseende fritidsmusiker å de orter, där specialförmedling för musiker finnes. Däremot har styrelsen icke ansett sig kunna medverka till motsvarande anordningar på andra orter.

Av den av utredningen framlagda statistiken synes framgå, att arbetsför-medlingen lägger ned betydligt större arbete på platsförmedling åt fritids-musiker än åt yrkesmusiker. Det bör därför nämnas, att engagementen åt fritidsmusiker i regel avse endast en eller två dagar samt ofta en hel orkes-ter, vilket gör att antalet tillsatta platser blir förhållandevis stort. Yrkes-ensemblerna bestå däremot ofta blott av två man, och engagementen gälla mestadels för fyra eller åtta månader, varav följer, att antalet tillsatta plat-ser blir förhållandevis litet. Av uppburna gager för genom arbetsförmedling-en ordnade engagement belöper icke mindre än ca 80 % på yrkesmusikerna. Platsförmedlingen för tillfälliga arbeten åt fritidsmusiker är vidare i regel föga tidskrävande, och det rätta förhållandet är, att arbetsförmedlingen läg-ger ned huvudparten av sitt arbete på platsanskaffning åt yrkesfolk.

Gränsen mellan yrkesutövare och andra inom ifrågavarande gebit är svår och många gånger omöjlig att draga, vilket talar för att bibehålla nuvarande ordning. Härför talar också den omständigheten, att även fritidsmusikerna genom musikerförbundet kunna vara anslutna till erkänd arbetslöshetskassa och sålunda vid arbetslöshet berättigade till daghjälp. De måste då kunna söka arbete som musiker genom den offentliga arbetsförmedlingen. Rent all-mänt kan sägas, att arbetsförmedlingens effektivitet skulle lida avbräck, därest förmedlingen förlorar kontakten med s. k. semiprofessionella och icke egentliga yrkesutövare.

Med hänsyn till nödvändigheten att utnyttja alla möjligheter till bespa-ningar vill styrelsen emellertid icke ställa sig avvisande till förslaget att överlåta förmedlingen av fritidsmusiker till musikerförbundet. En förutsätt-ning härför är emellertid, att förbundet upprätthåller och, om så skulle vara erforderligt, bygger ut sin nuvarande förmedlingsorganisation samt att

ett intimt samarbete äger rum mellan förbundet och förmedlingen. Även om överenskommelse träffas med förbundet om övertagande av förmedlingen av fritidsmusiker, få givetvis arbetssökande tillhörande denna kategori icke avvisas, därest de finna med sin fördel förenligt att hänvända sig till den offentliga arbetsförmedlingen.

En avveckling i enlighet med det nu sagda av vissa förmedlingen åvilande uppgifter bör, som utredningen föreslagit, möjliggöra en koncentration av artist- och musikerförmedlingens organisation. Man bör emellertid därvid ha klart för sig att servicen för yrkesmusikerna kan bli lidande, emedan arbetstillfällena icke kunna spåras upp i samma omfattning som tidigare. Styrelsen kan dock biträda förslaget om indragning av expeditionerna i Linköping, Växjö, Karlstad och Örebro, medan styrelsen anser, att Gävleförmedlingen bör finnas kvar och betjäna Norrlandslänen, emedan Stockholmsdistriktet eljest bleve oformligt stort.

Enär utredningen ännu icke behandlat arbetsnämndens i Stockholms stad organisation och sålunda icke bedömt personalbehovet vid artist- och musikerförmedlingen i Stockholm, kan styrelsen icke nu taga ställning till hur distriktsindelningen bör göras och ännu mindre till frågan om hur stora personalinskränkningar totalt sett som äro möjliga. Så mycket synes emellertid klart, att en indragning av Växjökontoret nödvändiggör förstärkning av Malmökontoret, medan frågan för Göteborgskontorets vidkommande anses mera oklar. Styrelsen anser försiktigheten bjuda, att några ändringar i organisationen icke vidtagas redan nu.

Arbetsnämnden i Stockholm avstyrker utredningens förslag beträffande artist- och musikerförmedlingen och finner det vara nödvändigt att förmedlingen har kontakt även med fritidsmusiker och fritidsartister. *Länsarbetsnämnden i Malmöhus län* avstyrker likaledes under framhållande av samma synpunkt. Med hänsyn bl. a. till arbetslöshetskassan är en överföring av förmedlingen till musikerförbundet otänkbar. *Länsarbetsnämnden i Östergötlands län* ifrågasätter om förslaget står i överensstämmelse med stadgandet att arbetsförmedlingsverksamheten skall avse alla slag av arbete. Ifrågasvarande område är dock av sådan art, att försöksvis sådana anordningar skulle kunna vidtagas, som leda till besparingar av personal. *Länsarbetsnämnden i Kronobergs län* vill icke avstyrka omorganisation av artist- och musikerförmedlingen, om en sådan anses angelägen ur ekonomisk synpunkt. *Länsarbetsnämnderna i Älvsborgs och Örebro län* ha framhållit svårigheten att göra den föreslagna uppdelningen av sökandeklientelet. *Länsarbetsnämnden i Värmlands län* anser sig icke ha anledning motsätta sig en nedskärning av förmedlingsverksamheten inom detta område, även om vissa betänkligheter kunna resas mot en sådan åtgärd. *Länsarbetsnämnden i Gävleborgs län* förordar, att expeditionen i Gävle bibehålles. *Länsarbetsnämnden i Göteborgs och Bohus län* har intet att erinra mot utredningens förslag.

Svenska musikerförbundet förklarar sig till fullo kunna instämma i de av utredningen framförda synpunkterna att artist- och musikerförmedlingen företrädesvis bör sysselsättas med förmedlande av engagement åt yrkesmusiker och yrkesartister. Alla skäl tala för att en tillfredsställande service bör kunna erhållas om en hel del av de s. k. landsortskontoren försvinna.

Det synes dock tveksamt huruvida hela Norrland kan skötas från stockholmskontoret. Den nya organisationen förutsätter en god kontakt och ett gott samarbete med musikerförbundets förmedlingar, som komma att få en större arbetsbelastning än tidigare. Merbelastningen å förbundets förmedlingar måste förbundet taga, men då den kommer att medföra ökade omkostnader, anser förbundet önskvärt, att anslag från statsverket erhålles för att något minska de stegrade utgifter som förbundet har att emotse.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund avstyrker utredningens förslag i ifrågasvarande del. I vart fall bör kontoret i Gävle bibehållas. Förbundet har ifrågasatt möjligheten att, även om »amatörerna» exkluderas från arbetsförmedlingen, bibehålla oförändrad service vid indragning av fem förmedlingar utan personalförstärkning å de återstående. Förbundet har vidare understrukit vikten av att »amatörerna» icke uteslutas från den offentliga arbetsförmedlingen innan genom andra förmedlingsorgan tillförsäkrats dem den »rätt till arbetsförmedling», som bör tillkomma alla arbetsökande beträffande allt slags arbete.

Vad härefter angår förmedlingen av hemvårdarinnor har *arbetsmarknadsstyrelsen* anfört bl. a. följande.

Styrelsen kan icke förstå varför denna förmedlingsgren skulle vara kommunal, när all annan arbetsförmedling anses böra vara en statlig uppgift. Vidare må anmärkas, att man här som i andra sammanhang bör beakta, att en besparing av statsmedel, som till beloppet motsvaras av ökade kommunala utgifter, icke innebär någon vinst.

Styrelsen förmenar vidare, att förslagets genomförande skulle leda till betydande praktiska olägenheter. Förmedlingen av hembiträden och tillfälligt arbetskraft till hemmen (hemassistenter, hemsamariter, husmodersvikarier etc.) samt av hemvårdarinnor äger nämligen intimt samband och bör därför vara samordnad och ombesörjas av samma organ. Även om det t. ex. är skillnad på utbildning och kompetens mellan en hemvårdarinna och en hemsamarit, förekommer det ofta nog, att arbetsgivaren kan tillgodoses med en hemvårdarinna *eller* en hemsamarit.

Utredningens förslag är enligt styrelsens mening ägnat att motverka en planmässig fördelning av arbetskraften och minskar möjligheterna i de enskilda fallen att ställa arbetskraft till förfogande. Vidare skulle extra arbete och därmed ökade kostnader för samhället uppstå i samband med upprätthållande av den ständiga kontakt mellan arbetsförmedlingen och hemhjälpnämnden, vilken bleve nödvändig.

Då sålunda utredningens ifrågasvarande förslag är behäftat med direkta olägenheter men icke skulle medföra några fördelar samt innebär ett brytande av principen om arbetsförmedlingens statliga karaktär, avstyrker styrelsen detsamma.

Av de *länsarbetsnämnder* som tagit ställning i frågan, ha 12 avstyrkt utredningens förslag rörande hemvårdarinneförmedlingen medan 3 anslutit sig till förslaget.

Socialstyrelsen har anfört bl. a. följande.

F. n. bedrives social hemhjälpverksamhet av 1 474 huvudmän. Antalet hemvårdarinnor uppgår till omkring 2 900, varav 150 äro deltidsanställda. Verksamheten är en kommunal angelägenhet, och styrelsen ansluter sig till

utredningens åsikt, att även förmedlingen av hemvårdarinnorna i princip skall åvila de kommunala organen. Flertalet av huvudmännen ombesörjer också detta arbete genom socialvårdsbyrå eller ledamot i hemhjälpnsnämnd. På ett antal platser ha emellertid arbetsförmedlingsorganen hand om förmedlingsarbetet. Styrelsen har mycket goda erfarenheter av detta arrangemang, varigenom förmedlingstjänstemännens orts- och personkännedom samt arbetsrutin direkt ställts till verksamhetens förfogande. Kostnadsfrågan bör enligt styrelsens mening icke få stå hindrande i vägen för att denna fråga ordnas på det sätt, som på varje ort befinner sig mest rationellt och effektivt. Man borde kanske söka någon form för att de kommuner, som önska överlämna förmedlingen av hemvårdarinnor till arbetsförmedlingens lokalorgan, få erlagga visst skäligt bidrag till kostnaderna för detta arbete.

Svenska landskommunernas förbund har anfört, att om den offentliga arbetsförmedlingen till följd av beskurna resurser icke längre kan handha hemvårdarinneförmedlingen borde det likväl kunna ordnas så att arbetsförmedlingen — åtminstone övergångsvis — svarar för förmedlingen mot att vederbörande kommun bestrider skäliga administrationskostnader. Det kan i och för sig icke vara orimligt, att kommun på detta sätt ersätter statsverket för gjorda tjänster, som med arbetsförmedlingens nuvarande organisation ändå icke kunna komma samtliga kommuner till del.

Svenska stadsförbundet har framhållit, att en koncentration av förmedlingsverksamheten till hemhjälpnsnämnderna i många fall kan komma att visa sig mindre lämplig, då den sociala hemhjälpens ingalunda är avsedd enbart för socialvårdsklientelet. Då det ännu icke är avgjort, huruvida den av utredningen för hem- och familjefrågor föreslagna utvidgade kontakten mellan den sociala hemhjälpens och arbetsmarknadens olika organ kommer att genomföras, synes det i vart fall orimligt att nu till behandling upptaga arbetsförmedlingsutredningens motsatta förslag i denna del.

Överrevisorerna vid arbetsmarknadsstyrelsen anse, att förmedlingen av hemvårdarinnor bör sammanföras med förmedlingen av hemsamariter. För flertalet kommuner torde det möta stora svårigheter att organisera en sådan samordnad förmedlingsverksamhet på ett lika effektivt sätt som den offentliga arbetsförmedlingen. Med hänsyn härtill synes det mest ändamålsenligt, att nu ifrågakommande verksamhet i princip ombesörjes av arbetsförmedlingsorganen.

Svenska arbetsgivareföreningen anför, att arbetsförmedlingens kontor torde äga särskilda förutsättningar för att ombesörja hemvårdarinneförmedlingen. Föreningen finner det icke välbetänkt att ifrågasätta ändring i nuvarande förhållanden, desto mera som detta i regel blott kommer att innebära ett överflyttande av kostnaderna på vederbörande kommun.

Utredningens förslag avstyrkes likaledes av *svenska landstingsförbundet*, *civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund* och *yrkeskvinnors samarbetsförbund*.

Utredningens förslag att de för en specialförmedling av sjukvårdspersonal avsedda men vakantsatta tjänsterna skola indragas har avstyrkts av *arbetsmarknadsstyrelsen*, som framhåller, att man genom att överföra sjuksköterskeförmedlingen till den offentliga arbetsförmedlingen

skulle vinna snabbare, mera friktionsfri och mera effektiv överföring av arbetskraft till de arbetsplatser, där behovet vore störst. Sjuksköterskorna skulle i likhet med övriga arbetstagargrupper tillförsäkras förmånen av en avgiftsfri förmedling. Man skulle vidare få en bättre överblick över arbetsmöjligheterna inom olika delar av landet. Bristen på sjuksköterskor har skärpts under de senaste åren. Det är icke minst ur denna synpunkt angeläget, att en enhetlig organisation kommer till stånd för förmedling av sjuksköterskor samt att denna samordnas med den förmedling för övrig sjukvårdspersonal, som redan ingår i den offentliga arbetsförmedlingens uppgifter.

Länsarbetsnämnderna i Uppsala och Malmöhus län ha avstyrkt utredningens förslag, medan nämnden i *Örebro län* biträtt förslaget.

Medicinalstyrelsen har anfört, att styrelsen tidigare som villkor för överflyttning av förmedlingen för sjuksköterskor till den offentliga arbetsförmedlingen uppställt, att förmedlingen skulle skötas av välkvalificerade sjuksköterskor samt att frågan om legitimation av sjuksköterskor först borde lösas. I sistnämnda del har styrelsen år 1950 framlagt förslag, som emellertid icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Styrelsen anser därför, att arbetsförmedlingen för sjuksköterskor f. n. icke bör överflyttas. Styrelsen hyser emellertid fortfarande den uppfattningen att viss omorganisation av arbetsförmedlingen för sjuksköterskor är önskvärd och har för avsikt att inom den närmaste tiden framlägga de synpunkter styrelsen under nu rådande förhållanden har i frågan.

Svenska landstingsförbundet anser, att man icke har behov av utbildade sjuksköterskor för att sköta sjuksköterskeförmedlingen. Ett nedläggande av de nuvarande sjuksköterskebyråerna skulle därför medföra, att sjuksköterskor frigöras för arbete inom den egentliga sjukvården. Förbundet har därför svårt att instämma med utredningen i att överflyttning endast bör ske om något ökat personalbehov ej uppkommer. Så snävt bör man ej se på denna fråga. Om organisationen ur skilda synpunkter befinnes lämplig och ändamålsenlig, bör en eventuell ökning av personalbehovet, som f. ö. motsvaras av personalbesparing på annat håll, ej hindra att reformen genomföres.

Departementschefen.

Såsom framgår av vad arbetsförmedlingsutredningen anfört saknas ännu förutsättningar för att taga definitiv ställning till frågan om yrkesvägledningens organisation. Starka skäl synas tala för den av utredningen förordade arbetsfördelningen mellan skolan och ungdomsförmedlingen. Detta spörsmål torde emellertid få upptagas i ett senare sammanhang. Huruvida yrkesvägledningen såsom arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit bör göras till föremål för en särskild allsidig utredning torde få prövas sedan den nu av berörda myndigheter tillsatta samarbetskommittén slutfört sitt arbete.

Här må nämnas att chefen för ecklesiastikdepartementet inom kort torde komma att anmäla frågan om yrkesvägledningen inom enhetsskolans försöksdistrikt.

Jag har icke något att erinra mot arbetsförmedlingsutredningens förslag i fråga om tjänster inom ungdomsförmedlingen. Den av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna förstärkningen av Solnakontoret med en tjänst för ungdomsförmedling torde få prövas sedan utredningen slutfört sin granskning av förmedlingsorganisationen i Stockholms stad. Jag finner icke tillräckliga skäl för bifall till förslaget att uppflytta en ungdomsförmedlingstjänst i Kiruna.

Tjänstemannaförmedlingen är, om man räknar kostnaden per tillsatt plats, den dyraste av arbetsförmedlingens grenar. Det torde emellertid vara nödvändigt att tjänstemannaförmedlingen lämnar en mera vidsträckt service än flertalet andra förmedlingsgrenar. Under sådana förhållanden är det särskilt angeläget, att alla möjligheter att förbilliga verksamheten tillvaratas. Härvid böra de av utredningen påtalade förhållandena uppmärksammas.

Jag har intet att erinra mot förslaget att tre tjänster inom ifrågavarande förmedling indragas.

Jag anser liksom utredningen, att en förstärkning av arbetsvårdsorganisationen är motiverad. Kan genom en omdisposition av tjänster arbetsvården förstärkas på de platser utredningen föreslagit, har jag intet att invända däremot. Jag har ej heller något att erinra mot att arbetsvårdsavdelningarna i Karlstad och Umeå tillföras en ny befattning vardera i lönegrad 16 samt att en ny tjänst för ändamålet inrättas vid kontoret i Vänersborg (lönegrad 19). Beträffande kontoret i Solna anser jag liksom arbetsmarknadsstyrelsen, att med inrättande av en befattning för arbetsvårdsärenden bör anstå tills utredningen om organisationen i Stockholm verkställts. Jag kan icke f. n. tillstyrka styrelsens förslag om nya tjänster i Eskilstuna, Jönköping och Västervik för ifrågavarande ärenden.

I fråga om artist- och musikerförmedlingen har utredningen föreslagit, att förmedlingsverksamheten för fritidsmusiker och fritidsartister i princip skall överlämnas till svenska musikerförbundet samt att fem av de åtta expeditionerna inom denna förmedlingsgren skola indragas. Arbetsmarknadsstyrelsen har med vissa begränsningar tillstyrkt förslaget men anser, att detsamma icke bör genomföras under nästa budgetår. Svenska musikerförbundet har förklarat sig kunna överta ifrågavarande förmedlingsverksamhet. Jag är för min del angelägen att möjliga besparingar även på detta område utvinnas snarast möjligt. Jag biträder därför utredningens förslag. Då frågan om Gävleexpeditionen nära sammanhänger med organisationen i Stockholms stad, bör dock nämnda expedition finnas kvar under hela nästa budgetår. Någon förstärkning av Malmöexpeditionen kan jag icke tillstyrka. Jag räknar sålunda med indragning under nästa budgetår av fyra expeditioner inom artist- och musikerförmedlingen.

Svenska musikerförbundets hemställan om statsbidrag till sin förmedlingsverksamhet kan jag icke tillstyrka.

Jag har icke något att invända mot att arbetsförmedlingen, såsom nu sker, medverkar vid upprättande av kontrakt rörande anställningar för artister och musiker.

Ett genomförande av utredningens förslag att arbetsförmedlingen i princip icke längre skall ombesörja förmedling av hemvårdarinnor skulle utan tvivel vara förknippat med olägenheter genom att splittra förmedlingsverksamhet, som har ett nära praktiskt samband. Å andra sidan kan icke bortses från den omständigheten, att hemvårdarinneförmedlingen kan föranleda icke obetydliga anspråk på utbyggnad av arbetsförmedlingen. Det nuvarande systemet leder också till att vissa kommuner erhålla en förmån, som andra icke erhålla. Med hänsyn till nu angivna omständigheter synes den av socialstyrelsen och landskommunernas förbund ifrågasatta lösningen att kommun, som anlitar arbetsförmedlingen för förmedling av hemvårdarinnor, ersätter staten för dess kostnader, vara ett gott uppslag. Jag förordar, att detsamma genomföres. Till följd härav böra de tjänster, som av utredningen föreslagits till indragning med den huvudsakliga motiveringen att de utnyttjas för hemvårdarinneförmedling, tills vidare kvarstå å arbetsförmedlingens stat. I stället bör under avlöningsanslaget beräknas en inkomst motsvarande på ifrågavarande förmedling belöpande lönekostnader. Ersättningen från kommunerna bör i huvudsak begränsas till avlöningskostnaderna. För att förenkla beräkningen bör Kungl. Maj:t äga fastställa lämplig beräkningsgrund. Jag uppskattar nu angivna inkomst till 50 000 kronor för helt år.

Såsom utredningen föreslagit böra de för förmedling av sjukvårdspersonal avsedda vakanta tjänsterna nu avföras ur planerna. Definitiv ställning till frågan om överförande av denna förmedling till den offentliga arbetsförmedlingen torde emellertid icke kunna tagas f. n.

Personalorganisationen.

Nuvarande organisation.

Enligt gällande personalplaner skola under budgetåret 1950/51 finnas sammanlagt 1 493 befattningar inom den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation (såväl länsarbetsnämndernas kanslier som kontor och expeditioner). I nämnda antal ha inräknats 24 extra tjänster för statistikassistenter, 166 aspirantbefattningar i lönegraderna Cf 10—Ce 14 samt 102 deltidstjänster för kontorsföreståndare och för biträden i 14 lönegraden.

Utöver det angivna antalet finnas i planerna upptagna 7 ordinarie och 50 extra ordinarie tjänster, vilka till följd av Kungl. Maj:ts beslut äro vakantsatta. Antalet aspiranter må vid antagning en gång årligen tillfälligt överstiga befintliga vakanser med så stort antal, som svarar mot antalet under det närmaste halvåret beräknade ledigheter.

Befattningarnas fördelning på lönegrader framgår av den tjänsteförteckning, vilken bifogas som bilaga 2.

Särskilda belopp ha under avlöningsanslaget till den offentliga arbetsförmedlingen beräknats till extra personal (på grund av rådande lokalsplitt-

ring) vid arbetsnämnden i Stockholm och länsarbetsnämnden i Göteborg, samt till tillfällig personal, arbetsförmedlingsombud, kontaktmän för yrkesvägledningsverksamheten, praktikanter m. m.

Arbetsmarknadsstyrelsen.

I sina petita för budgetåret 1951/52 har arbetsmarknadsstyrelsen bl. a. hemställt om bemyndigande att utbyta halvtidsbefattningar i lönegrad 14 mot heltidsbefattningar i kanslibiträdesgraden (lönegrad 11), varvid kostnadsökningen skulle kompenseras genom att heltidstjänster för aspiranter utbytas mot tjänster i 11 lönegraden.

Arbetsförmedlingsutredningen.

Utredningen har med hänsyn till det utredningsarbete, som pågår genom 1949 års tjänsteförteckningskommitté och 1947 års biträdesutredning, i regel icke ansett sig böra upptaga frågor rörande tjänstemännens *lönegradsplacement* till behandling. I de fall då arbetsförmedlingsutredningen föreslår ändring av kontorsklassificeringen eller inrättande av nya tjänster har utredningen anslutit sina förslag till hittills tillämpade regler om lönegradsplacement.

Med anledning av arbetsmarknadsstyrelsens hemställan om bemyndigande att i vissa fall utbyta tjänster i 14 lönegraden mot tjänster i 11 lönegraden har utredningen emellertid, efter samråd med 1947 års biträdesutredning, uttalat, att kanslibiträdesgraden i varje fall f. n. icke bör allmänt införas i personalplanerna. Arbetsmarknadsstyrelsen bör emellertid kunna försöksvis anställa kanslibiträden, då förutsättningar härför föreligga. Härvid bör heltids 14-tjänst kunna ersättas med heltids kanslibiträdestjänst och halvtids 14-tjänst med halvtids kanslibiträdestjänst.

Utredningen har föreslagit, att *antalet befattningar* minskas med 80 på sätt framgår av följande uppställning.

Lönegrad	Ökning eller minskning	Lönegrad	Ökning eller minskning
25	— 1	10—14	— 27
24	+ 2	$\frac{1}{3}$ 14	— 3
22	— 12	12	— 1
19	— 7	9	— 1
16	— 9	4—8	— 2
$\frac{2}{3}$ 16	— 20	$\frac{1}{2}$ 4—8	+ 2
$\frac{1}{2}$ 16	— 1		
		Summa	— 80

Samtliga vakantsatta befattningar föreslås utgå ur planerna.

Antalet kvarvarande befattningar i de olika lönegraderna redovisas i bilaga 2.

I det följande redogöres något närmare för innebörden av utredningens förslag beträffande andra än vakantsatta tjänster, varvid för överskådlig-
hetens skull även i det föregående behandlade förslag medtagas.

Utredningens förslag rörande kontorens klassindelning medföra
uppflyttning av 20 kontorsföreståndare till högre lönegrad eller beträffande
deltidskontoren förlängning av föreståndarens tjänstgöringstid,
nedflyttning av 23 kontorsföreståndare till lägre lönegrad eller beträffande
deltidskontoren förkortning av föreståndarens tjänstgöringstid,
indragning av 44 kontorsföreståndarebefattningar, av vilka dock fem
omvandlas till assistenttjänster i samma lönegrad och tillföras andra kontor
(Sundbyberg, Skönsberg, Alnö, Veda och Bjärträ vilka tjänster tillförts
kontoren i Solna, Sundsvall, Örnsköldsvik, Härnösand och Kramfors), samt
inrättande av en ny kontorsföreståndarebefattning (Huddinge).

Beträffande organisationen i övrigt föreslår utredningen, att 21 tjänster
ersättas med högre sådana. I 18 fall föreslås sålunda, att aspirantbefattning
ersättes med assistentbefattning i lönegrad 16. Sådan förändring har ansetts
motiverad vid kontoren i Norrtälje, Eksjö, Huskvarna, Vimmerby, Visby,
Karlshamn, Sölvesborg, Lund, Halmstad, Lysekil, Trollhättan, Mariestad,
Västerås, Ludvika, Skellefteå, Boden, Gällivare och Piteå. Vidare föreslås,
att en skrivbiträdestjänst ersättes med en aspiranttjänst (Alingsås), samt
två ungdomsförmedlingstjänster i 16 lönegraden med tjänster i 19 löne-
graden (Trollhättan och Haparanda).

Utredningen föreslår, att 3 tjänster ersättas med tjänst i lägre lönegrad.
En tjänst i lönegrad 22 (koordinator) i Uppsala samt 2 förmedlingstjänster
i samma lönegrad å huvudkontoren i Borås och Örebro föreslås sålunda
ersatta med tjänster i 19 lönegraden.

Vidare föreslås utbyte av en aspiranttjänst i Kungälv mot en halvtids-
tjänst i lönegrad 14 samt motsatt utbyte i Ljusdal.

Till indragning föreslår utredningen 58 tjänster. Av dessa äro 14 konsu-
lenttjänster i lönegrad 22, 6 hänföra sig till artist- och musikerförmedling-
en (5 i lönegrad 19 samt en i lönegrad 16), 3 till tjänstemannaförmedling-
en (lönegrad 16) och 5 till hemvårdarinneförmedlingen (en i lönegrad 19,
en i lönegrad 16 samt tre aspiranttjänster). De övriga 30 tjänsterna, vilka ---
på två undantag när --- hänföra sig till den allmänna förmedlingen och
vilkas indragning motiveras med verksamhetens omfattning på resp. kon-
tor, äro följande: en inspektörstjänst (lönegrad 24) för socialhjälpärenden
i Göteborg, två assistenttjänster i lönegrad 19 (Borås och Östersund), 4
assistenttjänster i lönegrad 16 (Jönköping, Skövde, Kumla och Falun), 9
aspiranttjänster (Oskarshamn, Kristianstad, Hässleholm, Svedala, Udde-
valla, Örebro, Falun, Skönsberg och Östersund), en tjänst i lönegrad 9 i
Uddevalla, en extra tjänst i lönegrad 12 i Härnösand, 5 skrivbiträdestjänster
(Linköping, Malmö, Uddevalla, Ulricehamn och Åmål), 5 halvtidstjänster i
lönegrad 14 (Gislaved, Bengtsfors, Kinna, Hammarstrand och Haparanda)
samt två arvodesbefattningar för sjömansförmedlingen (Kalmar och Ly-
sekil).

Enligt utredningens förslag skola 16 tjänster nyinrättas. Av dessa kom-
ma fem på arbetsvården och en på ungdomsförmedlingen. De övriga tio äro
skrivbiträdestjänster i Solna, Norrköping, Örnsköldsvik och Boden, halvtids

skrivbiträdestjänster i Lidköping och Arvika samt halvtidstjänster i lönegrad 14 i Hallstahammar, Skelleftehamn, Jokkmokk och Övertorneå.

Utredningens förslag i nu ifrågavarande delar beräknas medföra en kostnadsminskning under avlöningsanslaget av 512 400 kronor för år (inberäknat 12 % rörligt tillägg).

Utredningen har anfört, att antalet *ordinarie befattningar* inom arbetsförmedlingen måste betraktas såsom relativt litet.

Utredningen föreslår, att föreståndarebefattningarna inom ungdomsförmedlingen och arbetsvården vid huvudkontoren samt kontoren i Norrköping, Hälsingborg och Sundsvall ordinariesättas. Detta innebär ordinariesättande av en befattning i lönegrad 25, 3 i lönegrad 24, 47 i lönegrad 22 samt 5 i lönegrad 19. Därjämte anser utredningen, att ordinariesättning av 4 inspektörsbefattningar i lönegrad 24 kan ifrågakomma. Det sammanlagda antalet nya ordinarie befattningar skulle härigenom uppgå till 60.

I fråga om *ikraftträdande* av förändringarna i organisationen anför utredningen, att i direktiven för utredningen förutsatts att den genom översynen framkomna klassindelningen för kontor och expeditioner om möjligt skulle träda i kraft samtidigt med den nya kommunindelningen den 1 januari 1952. Utredningen anser för sin del, att hinder härför icke behöver föreligga.

En *ledamot* av arbetsförmedlingsutredningen, hr Rubbestad, har ansett all, utöver vad utredningen föreslagit, 30 assistenttjänster bort indragas.

Yttranden.

Vad utredningen anfört rörande *lönegradsfrågor* har icke givit *statens lönenämnd* anledning till erinran.

Arbetsmarknadsstyrelsen kan ansluta sig till uppfattningen, att kanslibiträdestjänster icke böra inrättas på sådant sätt att vid kontor med flera expeditioner en av dessa skulle komma att förestås av ett kanslibiträde samt har intet att erinra mot att inrättandet av dylika tjänster betraktas som en försöksanordning i avvaktan på närmare erfarenheter. Vissa tjänster i 14 lönegraden ha icke karaktären av aspirantbefattningar, då innehavaren har att fullgöra helt självständiga arbetsförmedlingsuppgifter. Dylika tjänster böra ersättas med assistenttjänster i 16 lönegraden. Då utredningen icke tillräckligt beaktat detta, föreslår styrelsen uppflyttning av ett antal tjänster från 14 till 16 lönegraden. Av besparingsskäl har emellertid uppflyttning icke nu föreslagits i sådan omfattning som i och för sig vore motiverad.

Tjänstemännens centralorganisation har uppmärksammat, att utredningen synes förutsätta inrättande av reguljära assistenttjänster i 14 lönegraden, vilket skulle innebära avsteg från hittills tillämpad princip att dylika tjänster skola vara placerade i lägst 16 lönegraden. Vidare synes utredningen avse att kanslibiträdestjänster i 11 lönegraden skola utnyttjas på sådant sätt, att en sammanblandning sker av arbetsuppgifter och därmed även lönegradsättning för biträdes- och aspirantpersonal. TCO anser, att

dessas frågor icke böra avgöras i nu förevarande sammanhang utan upptagas i samband med förestående revision av tjänsteförteckningen. Liknande synpunkter ha framförts av *civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund*, som med skärpa vänder sig mot förslaget att ersätta vissa halvtidstjänster i 14 lönegraden med halvtidstjänster i 11 lönegraden. Redan införandet av lönegrad 14 i större omfattning än vad som från början avsågs har lett till en beklaglig förvirring i diskussionen om assistenternas lönegradsplacering. CST fruktar, att anlitandet av 11 lönegraden för placering av befattningshavare, som i någon mån syssla med arbetsförmedling, skulle ha lika betänkliga följder. Då denna lönegradsfråga dessutom har konsekvenser för de problem, med vilka biträdesutredningen och tjänsteförteckningskommittén äro sysselsatta, vore det högst olyckligt, om densammias lösning nu skulle föregripas. CST finner inga skäl föreligga för att arbetsmarknadsstyrelsen försöksvis skulle äga anställa kanslibitråden för här ifrågavarande arbetsuppgifter. CST framhåller vidare, att antalet assistenttjänster i lönegrad 16, som skall vara den lägsta assistentgraden, är för litet i förhållande till antalet aspiranttjänster och understryker behovet av en ändring i detta avseende.

Med anledning av utredningens förslag rörande antalet tjänster har *arbetsmarknadsstyrelsen* anført, att minskningen av antalet befattningar inom arbetsförmedlingens normalorganisation av utredningen bort anges till 77 i stället för 80, då utredningen medräknat vissa tillfälligt inrättade befattningar, för vilka särskilda medel icke anvisats. Kostnadsbesparingen hade därför bort anges till 503 500 kronor inberäknat 12 % rörligt tillägg i stället för 512 400 kronor.

Styrelsen förklarar, att den måste betrakta den av utredningen föreslagna organisationen som en minimiorganisation. Om denna skall kunna fungera tillfredsställande måste därför samtliga tjänster uppehållas. Detta medför, att vid sjukdom, semester o. s. v. vikarier måste anställas i större utsträckning än f. n., då organisationen har en viss elasticitet. Utredningens förslag till personalorganisation medför därför, att nuvarande anslag till vikarier (50 000 kronor) måste ökas med 150 000 kronor och att anslagsbeloppet till tillfällig personal måste uppräknas med 50 000 kronor. De besparingar, som utredningen redovisat, reduceras härigenom till 303 500 kronor.

Det förslag till personalorganisation som styrelsen framlägger innebär, fortsätter styrelsen, en minskning av de i nuvarande personalförteckning upptagna befattningarna med 43. Medan utredningen föreslår, att 53 befattningar med heltidstjänstgöring indragas, föreslår styrelsen emellertid indragning av endast 16 dylika tjänster. Enligt styrelsens förslag bibehålles den erforderliga elasticiteten, varför styrelsen anser sig kunna lösa frågorna om anställande av vikarier och tillfälliga arbetskraftsförstärkningar inom ramen för vad som f. n. ställts till styrelsens förfogande för detta ändamål.

Styrelsens förslag till personalorganisation innebär en minskning av av-

löningskostnaderna med 224 000 kronor, varvid hänsyn tagits till den reducering av artist- och musikerförmedlingens organisation, som styrelsen förklarar sig beredd att medverka till men vilken enligt styrelsens förslag icke skall leda till anslagsminskning under budgetåret 1951/52. Vid bifall till styrelsens förslag kan därjämte delposten för avlöningar till ombud minskas med 85 000 kronor. Med hänsyn till att styrelsens förslag till personalorganisation alltjämt medger en viss elasticitet och att en omfördelning av arbetsuppgifterna mellan befintlig personal skulle kunna göras vid inträffade vakanser och tjänstledigheter, skulle styrelsen jämväl i fortsättningen kunna iakttaga restriktivitet i fråga om anställande av vikarier och tillfällig personal. Styrelsen har därför intet att erinra mot att det beräknade medelsbehovet för avlöningar för i personalplanerna uppförda befattningar med hänsyn till vakanser å dessa reduceras med ett belopp av 75 000 kronor, d. v. s. att anslagsposterna till ordinarie och icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg minskas med sammanlagt 384 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsens förslag till ändringar i den nuvarande personalorganisationen framgå av följande uppställning (utredningens förslag angivas inom parentes).

Lönegrad	Ökning eller minskning	Lönegrad	Ökning eller minskning
25	— 1 (— 1)	10—14	— 38 (— 27)
24	+ 1 (+ 2)	$\frac{1}{2}$ 14	— 6 (— 3)
22	\pm 0 (— 12)	9	— 1 (— 1)
19	— 3 (— 7)	4—8	+ 2 (\pm 0)
16	+ 21 (— 9)	$\frac{1}{2}$ 4—8	+ 3 (+ 2)
$\frac{2}{3}$ 16	— 17 (— 20)		
$\frac{1}{2}$ 16	— 4 (— 1)		
		Summa	— 43 (— 77)

De av styrelsen föreslagna ändringarna i kontorsorganisationen medföra uppflyttning av 19 (utredningen 20) kontorsföreståndare till högre lönegrad eller beträffande deltidkontoren förlängning av föreståndarens tjänstgöringstid,

nedflyttning av 14 (utredningen 23) kontorsföreståndare till lägre lönegrad eller beträffande deltidkontoren förkortning av föreståndarens tjänstgöringstid, samt

indragning av 31 (utredningen 44) kontorsföreståndarebefattningar, av vilka fem (Sundbyberg, Vingåker, Alnö, Skönsberg och Veda tillföras Solna, Katrineholm, Örnköldsvik, Sundsvall och Härnösand) omvandlas till assistenttjänster i samma lönegrad.

Den av utredningen föreslagna nya kontorsföreståndartjänsten (i Hudinge) skulle enligt styrelsens förslag ej inrättas.

Styrelsen har beträffande personalorganisationen i övrigt framfört andra förslag än utredningen på vissa punkter. I stället för utredningens förslag

att 21 tjänster skola ersättas med högre sådana föreslår styrelsen, att 33 tjänster omvandlas på detta sätt. I 30 fall föreslås, att aspiranttjänst utbytes mot assistenttjänst i lönegrad 16. Utöver de aspiranttjänster, som utredningen föreslagit till utbyte, har styrelsen ansett sådan ändring motiverad vid kontoren i Eskilstuna (behov av förstärkning på tjänstemannaförmedlingen), Finspång, Nässjö, Ängelholm, Falkenberg, Skara, Kiruna (med motivering att befattningshavaren förestår självständig avdelning), Lindesberg, Fagersta, Köping, Timrå (med motivering att närliggande kontor indrages) samt Söderhamn (indragning av sjömansförmedlingsombud).

Det föreslagna utbytet av en skrivbiträdestjänst i Alingsås mot en aspiranttjänst anses ej erforderligt. Däremot bör ungdomsförmedlingstjänsten i Kiruna uppflyttas från 16 till 19 lönegraden med hänsyn till de krav, som ställas på innehavaren av denna tjänst. En halvtidstjänst i lönegrad 14 i Ljusdal bör förvandlas till heltidstjänst i lönegrad 16. Slutligen vill styrelsen ersätta en föreståndaretjänst i lönegrad 19 vid metallexpeditionen i Eskilstuna med en tjänst i lönegrad 22.

Styrelsen tillstyrker förslaget att koordinatorstjänsten i Uppsala ersättes med en tjänst i 19 lönegraden men motsätter sig nedflyttning av två förste assistenttjänster vid huvudkontoren i Borås och Örebro med hänsyn till de krav som ställas på vederbörande befattningshavare. Styrelsen biträder förslaget om utbyte av en aspiranttjänst i Kungälv mot en halvtidstjänst i 14 lönegraden samt föreslår, att en skrivbiträdestjänst i Enköping ersättes med en halvtidstjänst.

Styrelsen tillstyrker indragning av 32 (utredningen 58) tjänster. Av konsulenttjänsterna anser sig styrelsen kunna tillstyrka indragning av 6 (utredningen 14). Av de 6 tjänsterna för artist- och musikerförmedlingen godtar styrelsen indragning av 4. Av de av utredningen föreslagna indragningarna inom tjänstemannaförmedlingen tillstyrker styrelsen indragning av två tjänster (Linköping och Skövde), medan tjänsten i Växjö anses böra bibehållas. Beträffande Linköping föreslås indragning av en aspiranttjänst i stället för en assistenttjänst. Indragningen av 4 (av 5 föreslagna) tjänster för hemvårdarinneförmedling avvisas (Norrköping, Jönköping, Karlskrona och Malmö).

Av de övriga av utredningen till indragning föreslagna 30 tjänsterna har styrelsen icke haft något att erinra mot följande, nämligen inspektörstjänsten för socialhjälpärenden i Göteborg, 3 assistenttjänster i lönegrad 16 (Jönköping, Kumla och Falun), 5 aspiranttjänster (Hässleholm, Örebro, Falun, Skönsberg och Östersund), en tjänst i lönegrad 9 i Uddevalla samt biträdestjänsterna i Linköping, Uddevalla och Malmö. Styrelsen anser dock att biträdestjänsten i Malmö bör indragas inom krisorganisationen. Vidare har styrelsen intet att erinra mot indragning av de halvtidsanställda biträdena i Gislaved, Bengtsfors, Hammarstrand och Haparanda samt de två arvodesanställda befattningshavarna i Kalmar och Lysekil.

Styrelsen motsätter sig indragning av assistenttjänsterna i lönegrad 19 i Borås och Östersund. Beträffande tjänsten i Borås går styrelsen med på

en sänkning av densamma till lönegrad 16. I Östersund anses en aspiranttjänst kunna indragas i stället. Styrelsen motsätter sig indragning av assistenttjänsten i lönegrad 16 i Skövde (med hänsyn till arbetsbelastningen på kontoret) samt av aspiranttjänsterna i Oskarshamn (eftersom sjömansförmedlingen ställer särskilda krav), i Kristianstad (med hänsyn till behovet av vikarier och tillfällig förstärkning på kontoren i länet), i Svedala (tjänsten skall delas mellan tre kontor) och Uddevalla (med hänsyn till arbetsbördan). De två skrivbiträdena i Ulricehamn och Ämål samt den extra tjänstemannen i lönegrad 12 för statistikuppgifter i Härnösand äro endast tillfälligt anställda. Styrelsen motsätter sig vidare indragning av det halvtidsanställda biträdet i Kinna.

Utöver utredningens förslag föreslår styrelsen indragning av ett halvtidsanställt biträde i lönegrad 14 i vardera Holmsund och Skellefteå.

Av de 5 tjänster som utredningen föreslår skola nyinrättas för arbetsvården tillstyrker styrelsen 3. Malmö har redan tillförts en tjänst för arbetsvården. Den för kontoret i Solna föreslagna tjänsten anses erforderlig för den allmänna förmedlingen. För ungdomsförmedlingen vill styrelsen utöver tjänsten i Bollnäs ha en ny tjänst i lönegrad 19 i Solna.

Med inrättande av halvtidstjänsterna i lönegrad 14 anser styrelsen tills vidare böra anstå. Utöver utredningens förslag i övrigt föreslår styrelsen tre nya tjänster för arbetsvården — en i Eskilstuna (lönegrad 16), en i Jönköping (lönegrad 16) och en i Västervik (lönegrad 19) — en halvtidstjänst i lönegrad 14 i Torshy samt en skrivbiträdestjänst i Skellefteå såsom ersättning för två halvtidstjänster i lönegrad 14. De av styrelsen förordade nya tjänsterna bli sålunda 17 mot av utredningen föreslagna 16.

Utredningens förslag i ifrågavarande del har icke föranlett *statens lönenämnd* till särskilt uttalande.

Statskontoret har anfört, att det även med utgångspunkt från att förmedlingsarbetet skall bedrivas efter av utredningsmännen angivna riktlinjer vill synas, att personalbesparingar i större utsträckning än som av utredningen föreslagits skulle kunna genomföras. Vid en målsättning för förmedlingsarbetet på sätt av statskontoret antytts lära än längre gående åtgärder i personalreducerande syfte kunna ifrågakomma.

Landsorganisationen har förklarat sig icke kunna ingå i en prövning av utredningens detaljförslag.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund har avgivit ett utförligt yttrande rörande personalorganisationen, vari flertalet indragningar och nedflyttningar avstyrkes samt personalförstärkningar i stället föreslås.

Beträffande utredningens förslag om ordinarie sättn ing av tjänster anför *arbetsmarknadsstyrelsen* följande.

Som utredningen påpekar, måste antalet ordinarie befattningar i organisationen anses vara relativt litet. Utredningens förslag till ordinariesättning är enligt styrelsens mening alltför försiktigt, men styrelsen får trots detta f. n. endast föreslå ytterligare ordinariesättning i ett mycket begränsat antal fall. Två expeditionsförstärkningar (lgr 22) vid vardera av ungdomsförmedlingen i Stockholm, Malmö och Göteborg torde böra ordinariesättas

liksom tjänsterna i lönegrad 19 vid ungdomsförmedlingen i Uddevalla, Trollhättan, Kiruna och Haparanda. Tjänsterna som föreståndare för artist- och musikerförmedlingen i Stockholm och Göteborg samt bl. a. några av de fem tjänsterna i lönegrad 22 vid arbetsvården i Stockholm torde jämväl böra göras ordinarie.

Sedan statsmakterna vid årets riksdag fattat beslut om arbetsförmedlingens organisation, avser styrelsen att upptaga frågan om ordinariesättning till förnyad prövning och räknar med att i sin petitaframställning för budgetåret 1952/53 kunna föreslå det ytterligare ordinariesättande av befattningar, vilket kan anses skäligt med hänsyn till personalens intressen och i övrigt ur olika synpunkter lämpligt.

Statens lönenämnd har intet att erinra mot utredningens förslag till ordinariesättning.

Tjänstemännens centralorganisation och *civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund* finna det angeläget, att ett större antal tjänster ordinariesättes än vad utredningen föreslagit. Personalen inom arbetsförmedlingen är i detta hänseende missgynnad. CST anser, att bl. a. kansliassistenttjänsterna böra ordinariesättas.

Arbetsmarknadsstyrelsen har anfört, att utredningen helt förbigått frågan om övergångsbestämmelser i anslutning till den föreslagna organisationen. Det torde emellertid vara nödvändigt att sådana utfärdas, framför allt med hänsyn till att ett genomförande av organisationen kommer att medföra dels att vissa befattningshavare bli övertaliga, dels att omflyttningar bland personalen måste vidtagas. Styrelsen förutsätter, att dessa frågor vid ärendets fortsatta handläggning uppmärksammas. Allmänt vill styrelsen uttala, att indragning av tjänster, vilkas nuvarande innehavare stå nära pensionsåldern, bör genomföras med försiktighet och i vissa fall få anstå till dess befattningshavaren avgår. Överhuvudtaget har det icke varit styrelsen möjligt att under den korta tid, som stått till förfogande för ärendets behandling, nu överblicka de konsekvenser beträffande personalomflyttningar och entlediganden m. m., som ett genomförande av föreliggande förslag medför.

Tjänstemännens centralorganisation förutsätter, att förhandlingar upptagas med vederbörande personalorganisation om övergångsbestämmelserna.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund framhåller, att övergången till den nya organisationen bör ske successivt under budgetåret 1951/52. Särskilda undantag böra göras för äldre tjänstemän och för befattningshavare, som eljest på grund av alldeles speciella omständigheter icke rimligen kunna förflyttas från den ort, å vilken de kanske större delen av sitt liv varit verksamma. Någon form av överstatsplacering torde därför böra kunna ifrågakomma såsom en övergångsanordning.

Departementschefen.

Arbetsförmedlingsutredningen har i stort sett icke upptagit lönegradsfrågor av mera allmän innebörd. Utredningen har dock, efter samråd med 1947 års biträdesutredning, behandlat arbetsmarknadsstyrelsens förslag att

kanslibiträdestjänster i 11 lönegraden skola få inrättas i stället för halvtidstjänster i 14 lönegraden samt aspiranttjänster. Såväl biträdesutredningen som arbetsförmedlingsutredningen har uttalat sig mot att kanslibiträdesgraden mera allmänt kommer till användning inom arbetsförmedlingen. TCO och CST ha understrukit betänkligheterna häremot. Jag delar uppfattningen att kanslibiträdesgraden åtminstone f. n. icke bör komma till allmän användning inom arbetsförmedlingen men anser, att hinder icke bör möta mot att arbetsmarknadsstyrelsen i undantagsfall försöksvis utnyttjar densamma i enlighet med utredningens förslag på några därför särskilt lämpade kontor.

I nämnda organisationers yttranden ha uttryckts farhågor för att arbetsförmedlingsutredningen genom sina organisationsförslag avsett att förändra karaktären av de tjänster i Ce 14, som nu inrättas för godkända aspiranter under tiden intill dess att vederbörande efter ansökan erhåller assistenttjänst i 16 lönegraden. Såvitt jag kan finna är detta icke fallet. Utredningen har emellertid föreslagit, att aspiranttjänst i vissa fall skall ersättas med assistenttjänst i 16 lönegraden. Den förbättring av proportionen mellan assistenttjänster och aspiranttjänster som sålunda föreslagits kan jag tillstyrka. I det följande föreslår jag dessutom med anledning av arbetsmarknadsstyrelsens förslag sådant utbyte i ytterligare tre fall.

Jag övergår härefter till arbetsförmedlingsutredningens förslag till ändringar i personalorganisationen.

I det föregående har jag behandlat klassindelningen av kontoren. De av mig i samband härmed förordade ändringarna medföra i fråga om kontorsföreståndarebefattningarna

uppflyttning av 19 kontorsföreståndare till högre lönegrad eller beträffande deltidskontoren förlängning av tjänstgöringstiden,

nedflyttning av 24 kontorsföreståndare till lägre lönegrad eller beträffande deltidskontoren förkortning av tjänstgöringstiden, samt

indragning av 34 kontorsföreståndarebefattningar, av vilka dock fyra (Sundbyberg, Alnö, Skönsberg och Veda) i enlighet med utredningens förslag böra tillföras andra kontor såsom assistentbefattningar i oförändrad lönegrad.

Beträffande organisationen i övrigt föreslår jag, att 30 tjänster ersättas med högre sådana. Utredningen har föreslagit, att i 18 fall aspiranttjänst skall utbytas mot assistenttjänst i 16 lönegraden. Arbetsmarknadsstyrelsen har hemställt, att sådant utbyte skall äga rum i ytterligare 12 fall. I 3 av sistnämnda fall (aspiranttjänsterna vid kontoren i Lindesberg, Fagersta och Köping) kan jag tillstyrka ett utbyte. I övrigt anser jag mig icke kunna tillstyrka styrelsens förslag i denna del.

Jag har icke något att erinra mot utredningens förslag att två assistenttjänster i lönegrad 16 inom ungdomsförmedlingen utbytas mot tjänster i 19 lönegraden. Förslaget att en halvtidstjänst i lönegrad 14 i Ljusdal skall utbytas mot en assistenttjänst i lönegrad 16 kan jag tillstyrka. De av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna utbytena av en 19-tjänst i Eskilstuna

mot en tjänst i 22 lönegraden samt av en 16-tjänst i Kiruna mot en tjänst i 19 lönegraden böra däremot icke f. n. genomföras liksom ej heller de av utredningen föreslagna utbytena av två tjänster i 22 lönegraden (Borås och Örebro) mot tjänster i 19 lönegraden. Jag har intet att erinra mot att koordinatorstjänsten i Uppsala ersättes med en tjänst i 19 lönegraden och ej heller mot att en aspiranttjänst i Kungälv utbytes mot en halvtidstjänst i lönegrad 14 och en skrivbiträdestjänst i Enköping mot en halvtidstjänst.

Utredningen har föreslagit indragning av 58 tjänster och arbetsmarknadsstyrelsen av 32. Jag har tidigare förklarat, att jag är beredd att förorda indragning av 10 konsulenttjänster i lönegrad 22 samt utbyte av en sådan tjänst (Uppsala) mot en assistenttjänst i lönegrad 19. Jag har vidare tillstyrkt, att en tjänst som socialhjälsinspektör i Göteborg, 4 tjänster i 19 lönegraden för artist- och musikerförmedling samt 3 tjänster i 16 lönegraden inom tjänstemannaförmedlingen indragas.

De av utredningen och arbetsmarknadsstyrelsen gemensamt förordade ytterligare indragningarna, sammanlagt 18 tjänster (3 i lönegrad 16, 6 aspiranter, en i lönegrad 9, 2 skriv- och kontorsbiträden, 4 halvtidstjänster i lönegrad 14 samt 2 arvodestjänster på halvtid i lönegrad 16) föranleda ingen erinran från min sida. Icke heller har jag något att erinra mot att 2 halvtidstjänster i 14 lönegraden i Holmsund och Skellefteå, såsom föreslagits av arbetsmarknadsstyrelsen, indragas. Den av utredningen föreslagna indragningen av en 19-tjänst i Borås bör utan alltför stora olägenheter kunna genomföras. Däremot anser jag, särskilt med hänsyn till de krav som ställas på förmedlingen i Östersund för skogsbrukets vidkommande, att den tjänst i lönegrad 19, som av utredningen föreslagits till indragning, bör bibehållas. En aspiranttjänst bör i enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens förslag i stället indragas. Styrelsens motivering för bibehållande av 16-tjänsten i Skövde talar för att tjänsten bör finnas kvar. Förmedlingsverksamheten i Karlsborg, vilket kontor föreslagits till indragning, bör därvid även ombesörjas från Skövde. En aspiranttjänst i vardera Oskarshamn, Kristianstad och Svedala bör även finnas kvar. Däremot anser jag, att en aspiranttjänst kan undvaras i Uddevalla. Det halvtidsanställda biträdet i Kinna bör vidare kunna indragas. I Malmö bör en skrivbiträdestjänst indragas men detta bör tills vidare föranleda minskning av krisorganisationen.

De av mig till indragning förordade tjänsterna inom normalorganisationen uppgå sålunda till sammanlagt 42.

Utredningen har föreslagit nyinrättande av 16 tjänster och arbetsmarknadsstyrelsen av 17. Jag har tidigare förklarat, att det tills vidare bör anstå med inrättande av en tjänst för ungdomsförmedlingen i Solna samt en tjänst för arbetsvården i vardera Eskilstuna, Jönköping och Västervik. Malmö har redan tillförts en tjänst för arbetsvården enligt uppgift från arbetsmarknadsstyrelsen. Tjänsten för arbetsvården i Solna bör tillföras den allmänna förmedlingen, då behov därav synes föreligga. Jag kan icke tillstyrka någon ny tjänst i Torsby. Mot inrättande av de övriga av utredningen och arbetsmarknadsstyrelsen förordade nya tjänsterna har jag ingen erinran. De av mig förordade nya tjänsterna bli sålunda 12.

Det totala antalet tjänster inom normalorganisationen minskas enligt mitt förslag med 60. Ändringarna i de olika lönegraderna bli följande.

Lönegrad	Ökning el. minskning	Lönegrad	Ökning el. minskning
25	- 1	$\frac{1}{2}$ 16	- 2
24	+ 1	10—14	- 29
22	- 5	$\frac{1}{2}$ 14	- 8
19	- 6	9	- 1
16	+ 2	4—8	+ 2
$\frac{2}{3}$ 16	- 16	$\frac{1}{2}$ 4—8	+ 3
			- 60

Såsom arbetsförmedlingsutredningen framhållit, är antalet ordinarie befattningar inom arbetsförmedlingsorganisationen relativt litet. Av hela antalet heltidsbefattningar i 9 och högre lönegrader, 1 188 tjänster, äro f. n. 402 ordinarie. Sedan organisationen numera vunnit viss stadga och det blivit lättare att överblicka vad som kan beräknas bli av bestående karaktär, hör antalet ordinarie tjänster kunna ökas något. Jag anser mig kunna förordna ordinariesättande av såväl de 60 tjänster, som föreslagits av utredningen, som några av de av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna — nämligen 6 tjänster i lönegrad 22 för ungdomsförmedlingen. Vid bifall härtill komma i 25 lönegraden samtliga 26 tjänster att vara ordinarie, i 24 lönegraden 19 av 24 tjänster, i 22 lönegraden 125 av 176 tjänster samt i 19 lönegraden 168 av 304 tjänster. Jag har härvid räknat med att 7 befattningar som förste assistent i Ca 22, vilka vakantsatts av Kungl. Maj:t, nu skola få tillsättas och antalet icke-ordinarie tjänster minskas i motsvarande omfattning. De nya kontorsföreståndaretjänsterna i de 3 högsta lönegraderna — utom vid Solnakontoret — skulle härigenom också bli ordinarie tjänster. I lönegrad 25 finnas f. n. 4 ordinarie kontorsföreståndarebefattningar. Då kontoret i Uddevalla föreslås bli nedflyttat till lägre klass, bör detta antal minskas till 3. Antalet ordinarie tjänster i lönegrad 25 kan därför bli oförändrat, ehuru en ny tjänst tillkommer. Antalet ordinarie tjänster i förenämnda lönegrader ökas med 65. Med anledning av den reglerade befordringsgången för biträdespersonal böra vidare 14 nya kontorsbiträdestjänster i Ca 8 inrättas.

Den av mig förordade organisationen kan beräknas medföra en kostnadsminskning av ca 361 000 kronor för helt år, inberäknat 12 % rörlig förhöjning. Med tillägg av den av mig för hemvårdarinneförmedlingen beräknade inkomstposten, 50 000 kronor, uppgår kostnadsminskningen i nu ifrågavarande del till ca 411 000 kronor för år.

Arbetsmarknadsstyrelsen har framhållit, att dess förslag till kontorsorganisation skulle komma att medföra besparingar på ombudsanslaget med 85 000 kronor jämfört med utredningens förslag. Då den av mig föreslagna kontorsorganisationen i fråga om antalet kontor nära överensstämmer med den av styrelsen förordade och då antalet ombud torde kunna minskas ytter-

ligare, anser jag mig kunna räkna med en reducering av ifrågavarande anslag med 100 000 kronor för helt budgetår. I nämnda belopp ingår rörlig förhöjning beräknad efter 12 %.

De av mig förordade indragningarna av tjänster samt ändringarna i organisationen i övrigt förutsätta en relativt lång anpassningstid. Det torde därför såsom arbetsmarknadsstyrelsen framhållit icke bli möjligt att annat än i begränsad omfattning genomföra de föreslagna ändringarna så att de återverka på anslagsbehovet under budgetåret 1951/52. Utredningen har ansett, att den nya kontorsindelningen i stort sett bör kunna genomföras vid årsskiftet 1951/52. Jag förordar, att såväl den nya kontorsorganisationen som den nya personalorganisationen skola träda i kraft den 1 januari 1952. Ett skäligt hänsynstagande till personalen torde dock förutsätta en viss övergångstid därefter. Å andra sidan böra givetvis indragningar i många fall kunna företagas före 1951 års utgång. Genomförandet av den av mig föreslagna organisationen förutsätter, att tjänster få av arbetsmarknadsstyrelsen flyttas. I viss utsträckning torde tjänster få komma att disponeras på annat sätt än som nu förutsatts. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de övergångsbestämmelser i fråga om kontors- och personalorganisationerna, som befinnas erforderliga.

Krisorganisationen.

Nuvarande organisation m. m.

Antalet befattningar inom länsarbetsnämndernas krisorganisation uppgick den 1 juli 1950 till 286. Av dessa voro 120 kontors- och skrivbiträdestjänster. Av de övriga 166 voro 31 assistenttjänster för utlänningsärenden samt 135 tjänster avsedda för byggnadsregleringsärenden. Antalet befattningar inom krisorganisationen minskades med 38 under budgetåret 1948/49 och med ytterligare 33 under budgetåret 1949/50. De för budgetåret 1950/51 befintliga tjänsternas fördelning på lönegrader och län m. m. framgår av bilaga 3. Av tjänsterna för byggnads- och utlänningsavdelningarna må 50 (i lönegraderna 22, 19 eller 16) enligt riksdagens medgivande vara extra ordinarie. Av biträdestjänsterna äro 54 extra ordinarie.

Av de 31 tjänsterna för *utlänningsärenden* voro 15 upptagna för Stockholms stad (en i lönegrad 22, fyra i lönegrad 19 samt tio i lönegrad 16) samt två för Göteborg (en i lönegrad 22 och en i lönegrad 16). De övriga 14 (i lönegrad 19) fördelade sig med en i varje län, som hade sådan tjänst. I nio län, nämligen Stockholms, Kronobergs, Gotlands, Blekinge, Hallands, Skaraborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, fanns ingen tjänst för detta ändamål.

Inom länsarbetsnämndernas *byggnadsavdelningar* återfinnas som regel tre personalkategorier nämligen utredningspersonal, byggnadskontrollanter och biträdespersonal. Byggnadskontrollanterna biträda inom åtskilliga län även inom utredningsavsnittet genom att utföra besiktningar. Byggnadsav-

delningarna utgöra en del av länsarbetsnämndernas kanslier och stå — med undantag för Gotlands län, där byggnadskontrollanten svarar även för utredningsarbetet — under ledning av en förste assistent i lönegrad 22. I Göteborgs och Bohus län är byggnadsavdelningen uppdelad på två enheter. Som arbetsledare för en var av dessa fungerar en befattningshavare i lönegrad 22. Antalet befattningshavare i denna lönegrad utgör f. n. 25.

Utredningspersonalen i övrigt utgöres av befattningshavare i lönegrader 19 och 16. Antalet är f. n. 10 resp. 37.

För vissa statistikuppgifter m. m. förfogar ett flertal länsarbetsnämnder över befattningar i lönegrad 13 eller 11. Antalet befattningar i lönegrad 13 är två och i lönegrad 11 tolv.

Antalet byggnadskontrollanter (lönegrad 19) utgör vid arbetsnämnden i Stockholm samt länsarbetsnämnderna i Stockholms samt Göteborgs och Bohus län tre. Länsarbetsnämnderna i Kronobergs, Gotlands, Blekinge, Hallands och Skaraborgs län förfoga enligt nu gällande personalplaner över vardera en kontrollant. I övriga län är kontrollanternas antal två.

Antalet byggnadskontrollanter är f. n. 48.

Arbetsförmedlingsutredningen.

Utlänningsverksamheten.

Enligt utredningens mening böra utlänningsassistenterna under budgetåret 1951/52 kunna indragas i de flesta län, där sådan befattningshavare finnes. Arbetsuppgifterna böra överföras på personal inom normalorganisationen. Därvid bör arbetsplaceringen i görligaste mån omhändervaras av den vanliga arbetsförmedlingen, medan övriga uppgifter fördelas på arbetsförmedlingsinspektören, kansliassistenten och arbetsvårdsexpeditionerna. Utredningen anser det emellertid nödvändigt, att tillsvidare en befattningshavare behålles i Malmö, Göteborg och Västerås, som fortfarande ha att brottas med betydande utlänningsproblem. Även vid dessa länsarbetsnämnder bör en fullständig avveckling av denna del av krisorganisationen så småningom kunna komma till stånd. Till organisationen vid arbetsnämnden i Stockholms stad avser utredningen att återkomma i annat sammanhang.

Enligt utredningens förslag skulle elva befattningar, varav tio i lönegrad 19 och en i lönegrad 16, indragas. Dessa tjänster representera en lönesumma av 83 476 kronor för år (inb. 12 % rörlig förhöjning).

Byggnadsavdelningarna.

Arbetsförmedlingsutredningen har bl. a. lämnat vissa uppgifter angående handläggningen av byggnadstillståndsärendena.

Utredningen har sålunda anfört, att länsarbetsnämnden har att samarbeta med ett stort antal statliga och kommunala organ. Livlig kontakt upprätthålles med länsbostadsnämnden. Man söker åstadkomma en samordning av beslut om byggnadstillstånd samt beslut om statliga lån och bidrag för bo-

stadsbyggnadsföretag. Genom remissförfarande eller per telefon bruka vidare uppgifter i förekommande fall inhämtas från länsarkitekt, överlantmätare, lantbruksnämnd, länsbrandinspektör, fattigvårdskonsulent, barnavårdsassistent, landsting, hushållningsällskap, 1:e provinsialläkare, länsveterinär, landsantikvarie, folkskolinspektör, yrkesinspektör, civilförsvarsmyndighet m. fl. Ärenden, som beröra vatten- och avloppsfrågor, översändas till distriktsingenjören för yttrande. Genom stadsarkitekterna och de kommunala byggnadsnämnderna erhållas uppgifter om meddelade byggnadslov samt andra uppgifter, som kunna vara av betydelse.

Ett arbetsmoment, som icke blott är tidskrävande utan också utgör ett avsevärt hinder i det löpande arbetet, är enligt utredningen den upplysningsverksamhet, som måste bedrivas gent emot den tillståndssökande allmänheten.

Kontrollverksamhetens syfte är, anför utredningen, dels att förhindra, att byggnadsverksamhet bedrivs utan vederbörligt tillstånd, dels att tillse, att de ritningar som godkänts verkligen följas dels ock att kontrollera att arbetsstyrkan har den föreskrivna sammansättningen och att arbetskraften godkänts eller anvisats av arbetsförmedlingen.

Vid byggnadsavdelningarna utföres ett ganska omfattande registreringsarbete. Även de statistiska arbetsuppgifterna äro av icke ringa omfång.

Utredningen har anført vissa allmänna synpunkter på organisationen.

Utredningen säger sig ha funnit, att handläggningen av byggnadsärendena är synnerligen detaljrik och arbetskrävande. Enligt utredningens mening vore det önskvärt, att en förenkling kunde åvägabringas. Utredningen har emellertid icke ansett det ingå i dess uppdrag att till behandling upptaga frågor rörande investeringsregleringens allmänna utformning, då dessa frågor utredas av av 1949 års investeringskommitté, vilken enligt vad som upplysts avser att framlägga sina förslag under våren 1951. Utredningen har utgått ifrån att byggnadsregleringen kommer att bestå i stort sett i nuvarande form åtminstone under nästa budgetår samt har begränsat sig till att utifrån denna förutsättning granska den nuvarande organisationens utformning och arbetsätt.

Utredningen framhåller, att personalorganisationen för byggnadsregleringens handhavande i stor utsträckning är beroende av de krav som uppställas i fråga om ansökningsärendenas förberedande samt i fråga om kontrollen å regleringens efterlevnad. Enligt utredningens mening är det av vikt, att så fullständiga upplysningar inhämtas före ett ärendes avgörande att en så långt möjligt är rättvis avvägning mellan olika kommuner och enskilda säkerställes. Det är också ett betydande allmänt intresse, att en effektiv kontroll utövas så att icke den illojale tillgodoser sig på den lojales bekostnad. Personalorganisationen bör därför icke hållas så snäv att ärendena måste avgöras ehuru de äro otillräckligt förberedda eller kontrollen blir ineffektiv.

Vad angår kontrollen framhålles, att byggnadsregleringens säsongutjämn-

nande effekt i största möjliga utsträckning bör tillvaratagas. En förutsättning för att begränsa understödsutbetalningen från arbetslöshetsförsäkringen är bl. a. en effektiv byggnadskontroll, vilken även går ut på att se till att de enskilda byggnadsföretagen bedrivs enligt de planer som äro uppgjorda och med den arbetsstyrka som fastställts. Utredningen hänvisar till vad härom anförts vid anmälan av 1951 års statsverksproposition (V ht s. 83).

Utredningen har vid sin granskning utifrån nu angivna utgångspunkter icke funnit anledning föreslå några mera betydande förändringar i fråga om sättet för handläggning av ärendena inom länsarbetsnämndernas byggnadsavdelningar. Utredningen anser det emellertid framgå av de uppgifter, som länsarbetsnämnderna lämnat, att icke obetydliga variationer föreligga i fråga om handläggningen mellan olika nämnder. Detta antyder enligt utredningen ytterligare rationaliseringsmöjligheter även om dessa torde ha ganska begränsad räckvidd. Utredningen har vidare anfört bl. a. följande.

Vid jämförelse mellan personalorganisationen och antalet ärenden inom de olika länen synas relativt betydande olikheter föreligga. Särskilt liten i förhållande till antalet ärenden är organisationen inom Kronobergs län och Älvsborgs län. Enligt utredningens mening kan emellertid en dylik jämförelse icke ensam tillmätas utslagsgivande betydelse. Hänsyn måste tagas till flera andra faktorer såsom byggnadsföretagens storlek, länets ytvidd, belastningen å normalorganisationen och därmed möjligheten att utnyttja personal inom denna för ärenden rörande byggnadsregleringen o. s. v. Med beaktande härav har utredningen icke ansett sig böra draga alltför vittgående slutsatser av organisationen inom Kronobergs och Älvsborgs län.

Utredningen har efter nu angivna överväganden icke ansett sig kunna förorda mera betydande indragningar inom byggnadsavdelningarna. Endast på några få punkter anses förutsättningar för personalminskning kunna konstateras. Utredningen har sålunda föreslagit indragning av två befattningar som byggnadskontrollant i lönegrad 19 (i Uppsala län och Kristianstads län) samt en assistenttjänst i lönegrad 16 i Stockholms län. Härjämte har utredningen räknat med indragning av fyra tjänster, som enligt den av arbetsmarknadsstyrelsen för budgetåret 1950/51 fastställda personalplanen skola indragas. Dessa tjänster äro två befattningar för byggnadskontrollant i lönegrad 19 (i Örebro och Jämtlands län) samt två assistenttjänster i lönegrad 16 (i Hallands och Skaraborgs län). Lönekostnaderna för samtliga ifrågasvarande tjänster beräknas för helt år till 54 566 kronor (inb. 12 % rörlig förhöjning).

Biträdespersonalen.

I fråga om behovet av skriv- och kontorsbiträden inom såväl normal- som krisorganisationen har utredningen anfört i huvudsak följande.

Vid förstatligandet av den offentliga arbetsförmedlingen förklarade arbetsmarknadskommissionen vid avgivandet av sitt förslag till personalorganisation rörande beräkningen av medelsbehovet (prop. nr 239:1947):

»Kommissionen utgår från att krisorganisationen under nästa budgetår (1947/48) kommer att omfatta följande uppgifter, nämligen byggnadsreglering, utlänningsverksamhet, förrådsverksamhet, omflyttning av arbetskraft till skogsarbete samt utgivande av skogsarbetspremier ävensom jordbrukshjälp i form av s. k. ungdomsberedskap.»

Av dessa arbetsuppgifter återstå byggnadsregleringen och utlänningsverksamheten samt i mer begränsad omfattning jordbrukshjälpen i form av s. k. ungdomsberedskap. Sedan biträdespersonal avräknats för uppgifterna med byggnadsreglering och utlänningsverksamhet finnes på några länsarbetsnämnder ett överskjutande antal biträden inom krisorganisationen som användes för uppgifter inom normalorganisationen. Utredningen vill av denna anledning särskilt betona angelägenheten av att en grundlig översyn av biträdesbehovet i samarbete med statens organisationsnämnd göres vid samtliga länsarbetsnämnder. Resultatet av denna översyn bör redovisas i anslagsäskandena till budgetåret 1952/53.

Utredningen har vid några nämnder, där antingen utredningens förslag direkt medfört minskade arbetsuppgifter eller nämnden erhållit eller väntas erhålla mera ändamålsenliga lokaler, föreslagit reducering av antalet biträden, sammanlagt med 8 tjänster. Dessa reduceringar föreslås på två undantag när skola göras inom krisorganisationen. Lönekostnaderna för ifrågavarande sex tjänster inom krisorganisationen beräknas för helt år till 26 504 kronor (inb. 12 % rörlig förhöjning).

Särskilda yttranden.

Två ledamöter av utredningen ha varit skiljaktiga.

Ledamoten Åqvist har anfört bl. a. följande.

Utöver vad anförts i motiveringen vill jag framhålla, att jag anser att det även med beaktande av att byggnadsregleringen uppehålls på ett tillfredsställande sätt dock bör vara möjligt att i vissa hänseenden nedskära personalorganisationen, framför allt på grund av förenklad handläggning av vissa slag av ärenden. Under tiden januari—september 1949 och 1950 utgjorde antalet beviljade ansökningar om en- och tvåfamiljshus 70—80 % av samtliga beviljade ansökningar om bostadshus. Det ligger i sakens natur, att behandlingen av dessa ansökningar, vare sig i fråga om teknisk granskning eller kontroll å den sysselsatta arbetskraftens storlek, kan vara särskilt omfattande eller betungande. Genom en inskränkning i det tidsödande remissförfarandet bör vidare en avlastning i arbetsbördan kunna åstadkommas. Remissförfarandet torde i främsta rummet avse att fastställa angelägenhetsgraden hos de inkomna ansökningarna, och med hänsyn till att en så stor del av ansökningarna utgöres av ansökningar om en- och tvåfamiljshus torde remissförfarandet kunna inskränkas.

I fråga om byggnadsavdelningarnas organisation anser jag denna får avpassas efter kvantitet och svårighetsgrad av ärendena vid varje nämnd. Redan nu finnes sålunda inte kanslibiträdesbefattningar för statistik o. dyl. hos alla nämnder, och i detta sammanhang torde uppmärksamheten böra fästas på att vid länsarbetsnämnderna finnes särskilda befattningshavare anställda för handhavande av statistik. Jag anser därför, att vid vissa nämnder, där indragning av utrednings- eller kontrollantpersonal ej lämpligen kan ske, men personaluppsättningen ändock måste bedömas vara alltför

stor, man bör kunna indraga kanslibiträdesbefattningen. Den relativt enkla statistikföringen bör kunna utföras av den för detta ändamål anställda extra tjänstemannen eller av utredningspersonalen själv eller av skrivbiträdespersonalen.

När man har att ta ställning till personalorganisationens storlek å de olika nämndernas byggnadsavdelningar, måste givetvis en jämförelse göras mellan antalet behandlade ansökningar inom länen, länens storlek i fråga om befolkning och ytvidd, förekomsten av antalet tätorter samt liknande omständigheter av betydelse i detta sammanhang. Till ytvidden små län i södra och mellersta Sverige böra lämpligen kunna reda sig med en kontrollant, medan jag i andra fall ansett det möjligt reducera utredningspersonalen, när ärendenas antal gett anledning härtill. Slutligen har i vissa fall antalet skrivbiträden hos en del nämnder förefallit oproportionerligt stort och en inskränkning här syns mest motiverad.

Av krisorganisationens arbetsuppgifter återstår huvudsakligen byggnadsregleringen, sedan utlänningsverksamheten som speciell arbetsförmedlingsuppgift blivit avvecklad och jordbrukshjälpen väsentligt begränsats. Den återstående biträdespersonalen inom krisorganisationen uppgår emellertid till 41 efter i betänkande I föreslagna indragningar och justering av personalplanerna enligt arbetsmarknadsstyrelsens beslut om indragningar under innevarande budgetår. Egentligen skulle organisationen kunna minskas med detta antal, men man har anledning antaga, att under årens lopp ingen klar gräns uppehållits mellan nämndernas normal- och krisuppgifter och i följd därav även biträdespersonal inom krisorganisationen använts för uppgifter inom normalorganisationen. Man kan emellertid utgå från att de återstående biträdenas antal kan minskas så att 25 återstå och att arbetsmarknadsstyrelsen efter en grundlig översyn av biträdesbehovet vid nämnderna fördelar detta antal så att behovet täckes. Förslaget härom bör redovisas i anslagsäskandena till budgetåret 1952/53.

Enligt detta förslag skulle följande tjänster kunna indragas: 6 befattningar i lönegrad 19, 7 befattningar i lönegrad 16, 2 befattningar i lönegrad 11 samt 27 biträdesbefattningar. Dessa tjänster representera en lönesumma av 229 636 kronor för år (inb. 12 % rörlig förhöjning).

Ledamoten Rubbestad, som anfört liknande synpunkter har ansett, att följande tjänster kunna indragas: 12 befattningar i lönegrad 19, 9 befattningar i lönegrad 16, 2 befattningar i lönegrad 11 samt 31 biträdesbefattningar. Dessa tjänster representera en lönesumma av 312 534 kronor för år (inb. 12 % rörlig förhöjning).

Yttranden.

Med anledning av arbetsförmedlingsutredningens förslag om indragning av vissa assistentbefattningar för utlänningsärenden har *arbetsmarknadsstyrelsen* anfört följande.

Vid arbetsförmedlingens förstatligande funnos tillhoppa 39 utlänningsassistenter, vilket antal den 1 juli 1950 nedgått till 31. Oaktat från nämnda tidpunkt viss del av statens flyktingsnämnds verksamhet överförts till arbetsmarknadsorganen, och dessa vidare fått nya uppgifter avseende omhändertagande av utlandssvenskar m. fl. — vilket ökat utlänningsassistenternas arbete — anser sig styrelsen under nästa budgetår kunna fortsätta den pågående indragningen av ifrågavarande tjänster. Ytterligare fem tjänster

ha redan indragits, och antalet tjänster torde ytterligare kunna beskäras med tre å fyra vid ingången av nästa budgetår under förutsättning att arbetsuppgifterna icke öka. Styrelsen hoppas att under nästa budgetår kunna indraga samtliga tjänster utom de i Stockholm, Malmö och Göteborg (f. n. är antalet tjänster i dessa städer 15), varför styrelsen sålunda icke liksom utredningen räknar med att behöva bibehålla den i Västerås placerade tjänsten. En förutsättning för indragning i denna omfattning är, att indragningar i övrigt icke vidtagas till större antal än vad styrelsen föreslagit.

Rörande den för byggnadsregleringens handhavande avsedda organisationen har *arbetsmarknadsstyrelsen* till en början framhållit vikten av att byggnadsregleringen handhaves på sådant sätt att en kontinuerlig sysselsättning för byggnadsarbetarkåren åstadkommes. Styrelsen har här- om anfört bl. a. följande.

En av förutsättningarna för att byggnadsregleringen skall kunna få den säsongutjämnande verkan som avsetts är att man har tillförlitliga prognoser beträffande byggnadsarbetarnas sysselsättning. Även om arbetet med upprättande av prognoser är omfattande, kan någon minskning därav icke ske med hänsyn till att detta skulle medföra sådana svårigheter i planeringen av tillståndsgivningen, att den kontinuerliga sysselsättningen av byggnadsarbetarna icke skulle kunna upprätthållas, varigenom arbetslöshetsunderstöden till denna grupp skulle väsentligt stiga. I detta sammanhang vill styrelsen framhålla, att arbetslösheten bland byggnadsarbetarna kunnat efterhand minskas. Säsongarbetslösheten hade år 1949 nedgått till mindre än hälften mot förhållandena före kriget. En ytterligare nedgång har konstaterats under år 1950. Det har vidare varit möjligt att under vintern 1950—51 nedbringa den svärbemästrade vinterarbetslösheten avsevärt. Sålunda var arbetslösheten inom byggnadsfacken inom 48 större orter den 1 februari 1951 5,8 % mot 12,2 % ett år tidigare. Därmed har man nått den lägsta arbetslöshetsciffran inom byggnadsbranschen, som någonsin kunnat konstateras vid månadsskiftet januari—februari.

Styrelsen understryker vidare, att kraven på den utredning, som skall föregå nämndernas beslut eller ärendenas översändande till arbetsmarknadsstyrelsen, måste ställas mycket stora, om man skall kunna vara i stand att på rättvisaste sätt fördela de tillstånd, som rymmas inom de snävt begränsade kvoterna. Till en grundlig utredning måste man också räkna ett systematiskt remissförfarande. Härom samt angående besiktning m. m. har styrelsen anfört bl. a. följande.

Att, såsom reservanterna hävda, remissförfarandet skulle vara tidsödande, kan arbetsmarknadsstyrelsen icke instämma i. Styrelsen har den uppfattningen, att det skulle bli betydligt mera arbetskrävande och tidsödande för nämnderna att själva införskaffa det material till utredningsarbetet, som nu erhålles genom remissorganens yttranden.

Vad beträffar utredningen och remissförfarandet, när det gäller bostadshus, vill styrelsen framhålla, att länsarbetsnämnderna med handhavandet av byggnadstillståndsgivningen för bostadshus ha fått en sådan viktig funktion, när det gäller samhällsbildningen, att det måste anses vara av största vikt, att intimt samarbete bedrivs med övriga myndigheter, som ha intressen att bevaka på detta område. Att begränsa remissförfarandet på grund av att en stor del av ärendena avse en- och tvåfamiljshus är icke möjligt

med hänsyn till det begränsade kvotutrymme, som står till förfogande. Det torde tvärtom vara så, att just detta förhållande påfordrar ett omfattande remissförfarande. Här kan nämnas, att t. ex. i Uppsala län f. n. föreliggande ansökningar om nybyggnad av bostäder på icke kvotorter i sådan omfattning, att den för året fastställda länsbostadskvoten icke täcker mera än ungefär en tredjedel av ansökningarna. Förhållandena äro likartade på de flesta nämnder. Om nämndens ställningstagande i en dylik situation icke skall bliva rent slumpmässigt, torde ingen annan utväg finnas än att på olika sätt, bl. a. genom remissförfarande, införskaffa erforderliga upplysningar om bl. a. angelägenhetsgrad, byggnadsplanering, vatten- och avloppsfrågor.

Beträffande besiktningarna har utredningen betonat önskvärdheten av att dessa i så stor utsträckning som möjligt utföras av kontrollanterna i samband med deras kontrollantresor. Arbetsmarknadsstyrelsen instämmer häri, och kan därför icke finna det följdriktigt, att det såsom motivering för borttagande av kontrollanttjänster anges, att utredningsassistenterna kunna avlasta kontrollanterna genom att utföra besiktningarsarbete. Skola däremot kontrollanterna sköta en stor del av besiktningarna, så kunna inskränkningar i personalen icke göras, om kraven på effektiv kontroll skola kunna upprätthållas. Att överflytta kontrollen på byggnadsnämnderna torde av flera skäl vara omöjligt. Erfarenheten har visat, exempelvis i Stockholm, att förekomsten av en sträng byggnadslagstiftning icke utgör någon garanti för att byggnadstillståndslagen efterlevs.

De statistiska uppgifterna på nämndernas byggnadsavdelningar äro synnerligen betydelsefulla bl. a. med hänsyn till att materialet tjänar som underlag för arbetet med investeringsbudgeten. Flera uppgifter, såsom sammanställande av prognosuppgifter och utförande av speciella utredningar, måste ledas av kvalificerade befattningshavare, medan insamling av primärmaterial och sammanställning av statistiska uppgifter kunna handhas antingen av utredare eller kanslibiträden.

Att, såsom reservanten Äqvist föreslagit, överflytta statistikuppgifterna på länsarbetsnämndernas statistikassistent är omöjligt, främst därför att denne icke utöver sina vanliga uppgifter kan betungas med dessa omfattande göromål, men också därför att statistikarbetet hör intimt samman med det övriga arbetet på byggnadsavdelningen och icke kan utbrytas ur detta. I detta sammanhang har reservanten också föreslagit indragning vid vissa nämnder av kanslibiträdesbefattningarna. Det måste här påpekas, att kanslibiträdena sysselsättas förutom med relativt självständigt statistiskt arbete såsom kodsättning även med ett flertal andra uppgifter såsom diarieföring, registrering, expedition m. m., som de även självständigt utföra. Dessa uppgifter kunna svårigen läggas över på kontorsbiträden utan kontroll av högre tjänstemän, och ett borttagande av dessa tjänster skulle därför medföra en ytterligare belastning för utredarna.

Styrelsen framhåller som sin bestämda uppfattning, att nämnderna komma att få en ökad arbetsbelastning under 1951, vars omfattning ännu icke kan överblickas. Härom har styrelsen anfört följande.

I den mån ramen för tillståndsgivningen krympes måste byggnadstillståndsansökningarna av länsarbetsnämnderna göras till föremål för grundligare utredning för att erhålla ett tillfredsställande underlag för den hårdare prövning, som i ett dylikt läge är nödvändig. Detta förutsätter bl. a. en ökad medverkan från kontrollanternas sida med besiktningar o. dyl. I den mån möjligheterna att erhålla byggnadstillstånd beskäras, ökas ock-

så benägenheten för olaga byggen, och detta påkallar i och för sig en intensifierad kontroll. Även de nya kvotbelastningsreglerna för bostadsbyggandet nödvändiggöra ökad byggnadskontroll. Kontrollen måste nämligen här fastställa att de bostäder som byggas överensstämmer med lämnat byggnadstillstånd och gjord kvotavräkning. För länsarbetsnämnderna innebär de nya kvotbelastningsreglerna för bostäder ett icke oväsentligt merarbete, var till kommer att reservkvoterna, som förut handhåfts av arbetsmarknadsstyrelsen, nu överförts till nämnderna.

Arbetsmarknadsstyrelsen förklarar sig ha den uppfattningen, att den nuvarande personalorganisationen är väl avvägd i förhållande till de arbetsuppgifter, som hittills åvilat den, och nödvändig för att byggnadsregleringen i dess nuvarande form skall kunna upprätthållas. Styrelsen vill därför på det bestämdaste motsätta sig, att några inskränkningar f. n. göras. Med hänsyn till de ändrade förhållanden, som nu inträtt, är det enligt styrelsens mening icke längre möjligt att genomföra de personalindragningar, som styrelsen tidigare i ett annat läge beslutat. Det kan också tänkas, att de ökade arbetsuppgifter, som nu ålagts nämnderna, kunna komma att medföra ett ökat behov av personal, men härom har ännu icke tillräcklig erfarenhet vunnits, för att styrelsen skall kunna uttala sig.

Styrelsen har förklarat, att vad nu sagts gäller även biträdespersonalen. Styrelsen har dock intet att erinra mot utredningens förslag om en granskning av biträdesbehovet genom styrelsens försorg i samarbete med statens organisationsnämnd. Därvid torde det bli nödvändigt att undersöka jämväl frågan, huruvida icke en ökning av biträdespersonalen inom normalorganisationen måste ske.

Länsarbetsnämnden i Uppsala län har förklarat, att vissa förutsättningar föreligga för att en indragning av en biträdestjänst inom krisorganisationen skall kunna göras.

Statskontoret har icke funnit möjligheter föreligga att med ledning av i betänkandet lämnade uppgifter ingå på en detaljerad granskning av frågan, i vilken utsträckning personalindragningar kunna verkställas vid de olika länsarbetsnämnderna. Ämbetsverket finner dock uppenbart, att åtgärder i personalreducerande syfte kunna vidtagas och att dessa åtgärder, med hänsyn till vad två kommittéledamöter i reservationsvis avgivna yttrandet uttalat, kunna givas mera vittgående verkningar än som av kommittémajoriteten ansetts möjligt. Härvid må särskilt framhållas reservanternas påpekanden, att sättet för ärendenas handläggning borde kunna förenklas, bl. a. genom begränsning av remissförfarandet. Enligt statskontorets mening förtjänar övervägas, om ej åt statens organisationsnämnd bör uppdragas att närmare undersöka arbetsformerna och personalbehovet inom länsarbetsnämndernas krisavdelningar. Detta bör dock icke hindra att redan fr. o. m. nästa budgetår reducering i personalkadern vidtages i väsentligt större utsträckning än vad kommittémajoriteten förordat.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund har ansett det böra bestämt hävdas, att de krav, som inom svensk statsförvaltning av ålder ställas beträffande ärendesberedning, oväld vid handläggning och kontroll, även skola gälla förvaltning av s. k. kriskaraktär. När statsmakterna funnit

anledning att införa och vidmakthålla byggnadsreglering, måste det uppenbarligen tillses, att den administrativa apparat, som erfordras för ändamålet, kan fylla nämnda anspråk. Utredningens majoritet synes i allt väsentligt ha beaktat dessa synpunkter.

Reservanterna ha däremot enligt CST:s uppfattning icke anfört bärande skäl för att av dem föreslagen organisation kan anpassas till de krav, som sålunda måste ställas på byggnadsregleringens administrativa apparat. De i de särskilda yttrandena framförda förslagen rörande personalorganisationen kunna näppeligen motiveras annorledes än att byggnadsregleringen såsom sådan bör inskränkas. Detta spörsmål lär emellertid icke rymmas inom utredningens uppdrag.

Slutligen har förbundet bl. a. ifrågasatt, om icke statistikgöromålen på grund av sin karaktär och det ansvar, som är förbundet med desamma, motivera en placering av därmed sysselsatta befattningshavare i 15 lönegraden.

Departementschefen.

Arbetsförmedlingsutredningen och arbetsmarknadsstyrelsen äro ense om att utlänningsassistenterna kunna indragas i de flesta län där sådan befattning fortfarande finnes. Det är angeläget, att även möjligheterna att företa indragningar i Stockholm, Göteborg och Malmö beaktas. Jag vill emellertid anmärka, att indragningsplanerna givetvis förutsätta att utlänningsverksamheten icke ökas i någon större omfattning.

I fråga om länsarbetsnämndernas byggnadsavdelningar har utredningen framhållit behovet av noggrann utredning före ärendenas avgörande för att säkerställa en såvitt möjligt rättvis bedömning ävensom tillfredsställande kontroll av att byggnadsregleringen upprätthålles. Utredningens majoritet har ansett, att endast sju tjänster kunna indragas, av vilka fyra tidigare av arbetsmarknadsstyrelsen ansetts umbärliga. Två ledamöter av utredningen ha emellertid ansett väsentligt större indragningar möjliga. Arbetsmarknadsstyrelsen har nu bestämt motsatt sig varje indragning och framhållit, att arbetsuppgifterna kunna beräknas öka under nästa budgetår.

Jag är ense med utredningen om att för byggnadsregleringens handhavande måste finnas en organisation av sådan storlek och utformning, att ärendenas handläggning såväl från samhällets som den enskildes synpunkt tillgodoser rimliga krav. Kontrollen av byggnadsregleringens efterlevnad måste likaledes upprätthållas. Såsom utredningen och arbetsmarknadsstyrelsen framhållit har kontrollverksamheten betydelse bl. a. för säsongutjämningen inom byggnadsbranschen och därmed för belastningen å arbetslöshetsförsäkringen. En nedskärning av organisationen i enlighet med reservanternas förslag kan befaras medföra vissa risker i angivna hänseenden. Utredningsmajoritetens förslag till indragningar bygga på förhållandena under innevarande budgetår. Såsom arbetsmarknadsstyrelsen anfört tala vissa omständigheter för att arbetsbelastningen på byggnadsavdelningarna kommer att bli större under nästa budgetår. Jag förutsätter, att styrelsen — i den mån så låter sig göra i samarbete med statens organisationsnämnd — tillva-

ratat alla möjligheter till ytterligare rationalisering av verksamheten samt att de av utredningen anförda synpunkterna därvid beaktas. Möjligheterna att genomföra de av utredningsmajoriteten föreslagna indragningarna torde emellertid få göras beroende av utvecklingen i fråga om arbetsbelastningen. Prövningen bör därför ankomma på Kungl. Maj:t.

Av vad utredningen anfört framgår, att i vad gäller skriv- och kontorsbiträden någon klar gräns icke uppehållits mellan den permanenta organisationen och krisorganisationen. Biträdespersonal tillhörande krisorganisationen fullgör till följd härav i vissa fall uppgifter, som ankomma på den permanenta delen av organisationen i större utsträckning än vad som kan anses motiverat ur arbetsutjämnings synpunkt. Jag biträder förslaget att biträdesbehovet skall närmare undersökas genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg.

Utredningen har vid sin behandling av den permanenta organisationen föreslagit, att sex tjänster för skriv- och kontorsbiträden skola indragas inom krisorganisationen, varjämte två tjänster föreslagits till indragning inom länsarbetsnämndernas normalorganisation. Arbetsmarknadsstyrelsen har i sitt yttrande föreslagit, att även en av dessa sistnämnda tjänster i stället borde indragas inom krisorganisationen. Länsarbetsnämnden i Uppsala län har i sitt yttrande angivit, att ett biträde inom nämndens krisorganisation kan undvaras. Genom att artist- och musikerförmedlingen i Gävle av mig ansetts böra bibehållas under nästa budgetår synas å andra sidan förutsättningar icke längre föreligga för att en indragning av två biträdestjänster där, såsom utredningen föreslagit, skall kunna göras. Mot indragning av de sex övriga biträdestjänsterna har jag intet att invända.

Vad civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund anfört rörande lönegradsplaceringen för vissa tjänster kan jag icke nu upptaga till närmare behandling.

Auslagsberäkningar.

Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	13 075 000	12 524 854
1950/51 (statsliggaren s. 327) ..	12 897 000	
1951/52 (förslag)	12 692 000	

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950) hemställt, att anslaget uppräknas med 223 000 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. Inrättande av nya tjänster och utbildning av befintliga tjänster	56 356	
2. Indragning av en extra tjänst i Härnösand.....		7 092
3. Omräkning av tidigare beräkningar		18 118
4. Löneklassuppflyttningar	191 854	
	248 210	25 210
		+ 223 000

Arbetsförmedlingsutredningen har beräknat, att kostnaderna under ifrågavarande anslag vid bifall till utredningens förslag skola minskas med 622 000 kronor för år, inberäknat 12 % rörlig förhöjning. Av detta belopp komma 110 000 kronor på anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt 512 000 kronor på övriga anslagsposter.

Arbetsmarknadsstyrelsen har, såsom förut nämnts, i sitt utlåtande över arbetsförmedlingsutredningens förslag beräknat kostnadsminskningen under ifrågavarande anslag vid genomförande av styrelsens i utlåtandet framlagda förslag till personalorganisation till 384 000 kronor för helt budgetår. Med hänvisning till att den nya kontorsorganisationen icke skulle tillämpas förrän fr. o. m. den 1 januari 1952 har styrelsen föreslagit, att ingen beskärning av avlöningsanslaget företages beträffande första hälften av nästa budgetår. Därjämte böra medel för nuvarande befattningar inom artist- och musikerförmedlingen anvisas för hela budgetåret.

Departementschefen.

Den av mig i det föregående tillstyrkta minskningen av antalet ledamöter i länsarbetsnämnderna kan beräknas medföra en kostnadsminskning av 16 000 kronor för år. Såsom förut nämnts kan kostnadsminskningen vid genomförande av de av mig förordade förslagen beräknas uppgå till 361 000 kronor i fråga om den lönegradsplacerade personalen samt 100 000 kronor i fråga om ombudsorganisationen. Härtill kommer den beräknade inkomsten, 50 000 kronor, genom avgifter från kommuner, vilkas hemvårdarinnor förmedlas genom arbetsförmedlingen. Den sammanlagda minskningen under avlöningsanslaget kan sålunda uppskattas till 527 000 kronor för helt år inberäknat 12 % rörlig förhöjning. Då den nya kontors- och personalorganisationen enligt mitt förslag skall träda i kraft den 1 januari 1952 och även därefter en viss övergångstid måste beräknas, kan emellertid denna kostnadsminskning icke helt inträda under nästa budgetår. Jag beräknar, att anslaget kan nedräknas med 390 000 kronor. Å andra sidan måste medel beräknas för merkostnader på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringgång. För detta ändamål bör anslaget höjas med 185 000 kronor. Hela anslaget bör alltså upptagas till (12 897 000 — 205 000) 12 692 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 3 992 000 (+ 442 000 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 259 000 (— 16 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 7 202 000 (— 622 000) kronor;

särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän 1 500 kronor;

rörligt tillägg 1 237 500 (— 9 000) kronor.

Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	3 440 000	3 523 777
1950/51 (statsliggaren s. 330) ...	3 515 000	
1951/52 (förslag)	3 450 000	

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950) hemställt, att anslaget sänkes med 5 000 kronor på sätt framgår av följande uppställning.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	5 000	
2. Reseersättningar		15 000
3. Lokalkostnader	40 000	
4. Expenser		40 000
5. Utbildnings- och instruktionsverksamhet.....	5 000	
	50 000	55 000
		- 5 000

Motivering.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1949/50 74 900; anslag 1950/51 60 000.

3. *Lokalkostnader.* Utgift 1949/50 1 158 700; anslag 1950/51 1 180 000. Under innevarande budgetår komma länsarbetsnämnderna i Skövde och Östersund att erhålla nya lokaler. Styrelsen räknar med att lokalfrågorna för nämnderna i Falun och Karlstad, eventuellt även i Umeå och Göteborg, skola kunna lösas under budgetåret 1951/52. Vidare torde ett antal avdelningskontor kunna erhålla ändamålsenliga lokaler under de närmaste åren. Då det i regel rör sig om flyttning från äldre otidsenliga lokaler till nybyggnader, måste en ökad hyreskostnad emotses. I beloppet 40 000 kronor har icke inräknats kostnadsökning för det fall att länsarbetsnämnden i Göteborg erhåller nya lokaler under nästa budgetår.

4. *Expenser.* Utgift 1949/50 1 783 900; anslag 1950/51 1 840 000. Kostnaderna under budgetåret 1951/52 beräknas på följande sätt (utgifterna under budgetåret 1949/50 anges inom parentes): renhållning och städning 365 000 (361 000); skrivmateriel, papper, blankettryck o. d. 95 000 (128 600); telefonabonnemang 376 000 (346 000); telegram och telefonsamtal 710 000 (709 900); annonsering 55 000 (52 600); inköp av inventarier 65 000 (53 800); underhåll av inventarier 34 000 (32 700); bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål 100 000 (99 300). Kostnadsökningen för renhållning och städning beror på löneregleringar för städpersonalen. Då leveransen av vissa blanketter försenats, tillkommer för skrivmateriel o. d. ett belopp av inemot 25 000 kronor, varför den verkliga utgiften för budgetåret 1949/50 kommer att uppgå till 153 000 kronor. Styrelsen har för nästa budgetår beräknat, att 55 000 kronor överflyttas till styrelsens omkostnadsanslag på grund av det under nämnda anslag be-

handlade förslaget att där upptaga en post till expenser för annat än eget behov. Kostnadsökningen för telefonabonnemang avser nya växelanläggningar i Falun och Karlstad. Till inköp av inventarier har beräknats viss kostnadsökning vid inflyttning i nya lokaler å nämnda orter.

5. *Utbildnings- och instruktionsverksamhet.* Utgift 1949/50 30 700; anslag 1950/51 60 000. Under denna post har för nästa budgetår beräknats ett belopp av 25 000 kronor för tjänstgöringstraktamenten till aspiranter vid tjänstgöring utanför egen länsarbetsnämnd. Medel härför ha icke särskilt upptagits i tidigare anslagsäskanden. Kostnaderna uppgingo under förra budgetåret till 21 000 kronor och hänfördes då till anslagsposten till reseersättningar. Kostnaderna under 1950/51 beräknas till 40 000 kronor. De böra åtminstone delvis påföras posten till utbildnings- och instruktionsverksamhet.

Arbetsförmedlingsutredningen.

Utredningen har icke företagit någon omräkning av omkostnadsanslaget, då den icke ansett det vara möjligt att bedöma i vilken utsträckning de föreslagna indragningarna komma att påverka anslaget under nästa budgetår.

Statskontoret.

I utlåtande över arbetsförmedlingsutredningens betänkande har statskontoret anfört, att en icke oväsentlig minskning av omkostnadsanslaget bör kunna ske vid ett realiserande av utredningens förslag.

Departementschefen.

De av mig i det föregående tillstyrkta indragningarna av kontor och personal böra föranleda en minskning av medelsbehovet även under nu ifrågasvarande anslag. Då den nya organisationen avses träda i kraft först den 1 januari 1952 och även därefter en övergångstid måste beräknas, kan minskningen dock endast delvis framträda under nästa budgetår.

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde tills vidare böra uppföras med oförändrat belopp. Anslagsposten till reseersättningar bör, i enlighet med styrelsens förslag, minskas med 15 000 kronor. För lokalkostnader har styrelsen räknat med en kostnadsökning av 40 000 kronor. På grund av den föreslagna minskningen av kontors- och ombudsorganisationen bör för detta ändamål upptagas oförändrat belopp. Vid behandlingen av omkostnadsanslaget för arbetsmarknadsstyrelsen har jag föreslagit, att under nämnda anslag skall uppföras en särskild post å 50 000 kronor till expenser för annat än eget behov, från vilken post kostnaderna för blanketter för arbetsförmedlingens behov skola bestridas. På grund härav och då någon minskning av kostnaderna kan beräknas uppkomma under nästa budgetår på grund av indragningarna, bör expensposten under nu ifrågasvarande anslag nedräknas med 50 000 kronor. Medelsbehovet till utbild-

nings- och instruktionsverksamhet bör enligt min mening kunna beräknas till oförändrat belopp.

Anslaget bör alltså minska med (15 000 + 50 000) 65 000 kronor och uppföras med (3 515 000 — 65 000) 3 450 000 kronor.

Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 500 000	2 774 578
1950/51 (statsliggaren s. 330)	2 500 000	
1951/52 (förslag)	2 500 000	

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950) anført, att avlöningskostnaderna för arbetsförmedlingens krispersonal under budgetåret 1948/49 uppgingo till 2 333 000 kronor samt under budgetåret 1949/50 till 2 123 000 kronor. Då några större personalinskränkningar icke beräknas kunna genomföras under nästa budgetår, uppskattas kostnaderna för avlöningar till 1 900 000 kronor. Styrelsen framhåller, att den minskning av avlöningskostnaderna, som åstadkommits och eventuellt kan åstadkommas genom reducering av antalet befattningar, i viss utsträckning motverkas genom att flertalet tjänstemän inom krisorganisationen bli berättigade till löneklassuppflyttning under innevarande budgetår.

Styrelsen upplyser, att utgifterna under omkostnadsposten under budgetåret 1949/50 uppgingo till 648 600 kronor. Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till 600 000 kronor.

Hela anslaget beräknas alltså till (1 900 000 + 600 000) 2 500 000 kronor eller samma belopp som anvisats för innevarande budgetår.

Arbetsförmedlingsutredningen har beräknat avlöningskostnaderna för de till indragning föreslagna befattningarna inom krisorganisationen till ca 164 000 kronor för år. Utredningen har icke avgivit förslag rörande anslagsbeloppet under nästa budgetår.

Departementschefen.

Vid behandlingen i det föregående av arbetsförmedlingens krisorganisation har jag räknat med viss minskning av personalen under nästa budgetår. Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1949/50 synes anslaget det oaktat böra upptagas med oförändrat belopp, 2 500 000 kronor.

III. Hemställan.

Under hänvisning till vad jag i det föregående anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) besluta, att å personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation antalet kontorsbiträden i Ca 8 skall ökas med 24;

Kungl. Maj:ts proposition nr 135.

b) fastställa följande avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

<i>Avlöningsstat.</i>	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	800 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	92 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 546 000
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	13 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	273 000
Summa kronor	2 724 000;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation vidtaga de ändringar, som påkallas av vad jag nyss förordat;

d) fastställa följande avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

<i>Avlöningsstat.</i>	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 992 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	259 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	7 202 000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 237 500
Summa kronor	12 692 000;

e) under femte huvudtiteln för budgetåret 1951/52 anvisa

1. till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 724 000 kronor;
2. till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 671 000 kronor;
3. till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Krisorganisationen* ett förslagsanslag av 900 000 kronor;
4. till *Den offentliga arbetsförmedlingen*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 12 692 000 kronor;

5. till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 3 450 000 kronor;
6. till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen* ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
M. Silfverstolpe.

Fördelningen av arbetsförmedlingskontoren på olika klasser.

Nuvarande organisation 1	1950 års arbetsförmedlingsutrednings förslag 2	Arbetsmarknadsstyrelsens yttrande och förslag 3	Departementschefen 4
<i>Klass 1 A</i>			
(4 st)	(3 st)	(3 st)	(3 st)
Norrköping Hälsingborg Uddevalla Sundsvall	Norrköping Hälsingborg Sundsvall	Norrköping Hälsingborg Sundsvall	Norrköping Hälsingborg Sundsvall
<i>Klass 1 B</i>			
(8 st)	(11 st)	(10 st)	(10 st)
Södertälje Nyköping Motala Landskrona Lund Trelleborg Trollhättan Karlskoga	Solna Södertälje Nyköping Motala Landskrona Lund Trelleborg Uddevalla Trollhättan Karlskoga Örnsköldsvik	Solna Södertälje Nyköping Motala Landskrona Lund Trelleborg Uddevalla Trollhättan Örnsköldsvik	Solna Södertälje Nyköping Motala Landskrona Lund Trelleborg Uddevalla Trollhättan Örnsköldsvik
<i>Klass 2</i>			
(17 st)	(22 st)	(23 st)	(23 st)
Enköping Katrineholm Nässjö Västervik Karlshamn Eslöv Alingsås Lidköping Kristinehamn Borlänge Sandviken Söderhamn Kramfors	Enköping Katrineholm Nässjö Västervik Karlshamn Hässleholm Eslöv Ystad Alingsås Vänersborg Lidköping Kristinehamn Köping Borlänge Ludvika Sandviken Söderhamn Kramfors	Enköping Katrineholm Nässjö Västervik Karlshamn Hässleholm Eslöv Ystad Alingsås Vänersborg Lidköping Kristinehamn Karlskoga Köping Borlänge Ludvika Sandviken Söderhamn Kramfors	Enköping Katrineholm Nässjö Västervik Karlshamn Hässleholm Eslöv Ystad Alingsås Vänersborg Lidköping Kristinehamn Karlskoga Köping Borlänge Ludvika Sandviken Söderhamn Kramfors

Nuvarande organisation	1950 års arbetsförmedlingsutrednings förslag	Arbetsmarknadsstyrelsens yttrande och förslag	Departementschefen
1	2	3	4
Sollefteå	Sollefteå	Sollefteå	Sollefteå
Örnsköldsvik			
Skellefteå	Skellefteå	Skellefteå	Skellefteå
Boden	Boden	Boden	Boden
	Piteå	Piteå	Piteå

Klass 3

(69 st)	(60 st)	(61 st)	(60 st)
Djursholm	Djursholm	Djursholm	Djursholm
Lidingö	Lidingö	Lidingö	Lidingö
Solna			
Sundbyberg			
Norrhälje	Norrhälje	Norrhälje	Norrhälje
	Nynäshamn	Nynäshamn	Nynäshamn
Skutskär			
Oxelösund	Oxelösund	Oxelösund	Oxelösund
Strängnäs	Strängnäs	Strängnäs	Strängnäs
Finspång	Finspång	Finspång	Finspång
Mjölby	Mjölby	Mjölby	Mjölby
Eksjö	Eksjö	Eksjö	Eksjö
Huskvarna	Huskvarna	Huskvarna	Huskvarna
Tranås	Tranås	Tranås	Tranås
Vetlanda	Vetlanda	Vetlanda	Vetlanda
Värnamo	Värnamo	Värnamo	Värnamo
Ljungby	Ljungby	Ljungby	Ljungby
Älmhult	Älmhult	Älmhult	Älmhult
Nybro	Nybro	Nybro	Nybro
Oskarshamn	Oskarshamn	Oskarshamn	Oskarshamn
	Vimmerby	Vimmerby	Vimmerby
Ronneby	Ronneby	Ronneby	Ronneby
Sölvesborg	Sölvesborg	Sölvesborg	Sölvesborg
Hässleholm			
Klippan	Klippan	Klippan	Klippan
Osby	Osby	Osby	Osby
Tomelilla	Tomelilla	Tomelilla	Tomelilla
Åstorp	Åstorp	Åstorp	Åstorp
Ängelholm	Ängelholm	Ängelholm	Ängelholm
Höganäs	Höganäs	Höganäs	Höganäs
Skurup	Skurup	Skurup	Skurup
Svedala	Svedala	Svedala	Svedala
Ystad			
Falkenberg	Falkenberg	Falkenberg	Falkenberg
	Kungsbacka	Kungsbacka	Kungsbacka
Varberg	Varberg	Varberg	Varberg
Kungälv			
Lysekil	Lysekil	Lysekil	Lysekil
Mölnadal	Mölnadal	Mölnadal	Mölnadal
Strömstad	Strömstad	Strömstad	Strömstad
Vänernborg			

Nuvarande organisation	1950 års arbetsförmedlingsutrednings förslag	Arbetsmarknadsstyrelsens yttrande och förslag	Departementschefen
1	2	3	4
Falköping	Falköping	Falköping	Falköping
Mariestad	Mariestad	Mariestad	Mariestad
Skara	Skara	Skara	Skara
Tidaholm	Tidaholm	Tidaholm	Tidaholm
Arvika	Arvika	Arvika	Arvika
Filipstad	Filipstad	Filipstad	Filipstad
Hagfors	Hagfors	Hagfors	Hagfors
Säffle	Säffle	Säffle	Säffle
Kumla		Kumla	
Lindesberg	Lindesberg	Lindesberg	Lindesberg
Arboga	Arboga	Arboga	Arboga
Fagersta	Fagersta	Fagersta	Fagersta
Köping			
Sala	Sala	Sala	Sala
Avesta	Avesta	Avesta	Avesta
Ludvika			
Mora	Mora	Mora	Mora
Bollnäs	Bollnäs	Bollnäs	Bollnäs
Hudiksvall	Hudiksvall	Hudiksvall	Hudiksvall
Ljusdal	Ljusdal	Ljusdal	Ljusdal
Alnö			
Kvissleby	Kvissleby	Kvissleby	Kvissleby
Skönsberg			
Timrå	Timrå	Timrå	Timrå
Ånge	Ånge	Ånge	Ånge
Sveg	Sveg	Sveg	Sveg
Gällivare	Arvidsjaur	Arvidsjaur	Arvidsjaur
Haparanda	Gällivare	Gällivare	Gällivare
Kalix	Haparanda	Haparanda	Haparanda
Kiruna	Kalix	Kalix	Kalix
Piteå	Kiruna	Kiruna	Kiruna

Klass 4

(81 st)	(59 st)	(70 st)	(65 st)
Nacka	Nacka	Nacka	Nacka
Nynäshamn			
Rimbo			
Sollentuna	Sollentuna	Sollentuna	Sollentuna
Östhammar			
Tierp	Tierp	Hallstavik Tierp	Tierp
Flen	Skutskär	Skutskär	Skutskär
Gnesta	Flen	Flen	Flen
Vingåker	Gnesta	Gnesta	Gnesta
Söderköping	Söderköping	Söderköping	Söderköping
Vadstena	Vadstena	Vadstena	Vadstena
Valdemarsvik		Valdemarsvik	Valdemarsvik
Åtvidaberg	Åtvidaberg	Åtvidaberg	Åtvidaberg

Nuvarande organisation	1950 års arbetsförmedlings-utrednings förslag	Arbetsmarknadsstyrelsens yttrande och förslag	Departementschefen
1	2	3	4
Gislaved		Gislaved	Gislaved
Alvesta	Alvesta Markaryd	Alvesta	Alvesta Markaryd
Strömsnäsbruk		Strömsnäsbruk	
Tingsryd	Tingsryd	Tingsryd	Tingsryd
Borgholm		Borgholm	
Emmaboda	Emmaboda	Emmaboda	Emmaboda
Hultsfred	Hultsfred	Hultsfred	Hultsfred
Vimmerby			
	Olofström	Olofström	Olofström
Svängsta			
Simrishamn	Simrishamn	Simrishamn	Simrishamn
Åhus	Åhus	Åhus	Åhus
Örkelljunga	Örkelljunga	Örkelljunga	Örkelljunga
Hörby	Hörby	Hörby	Hörby
Vellinge	Vellinge	Vellinge	Vellinge
Sjöbo			
Kungsbacka			
Laholm	Laholm	Laholm	Laholm
Oskarström			
Hunnebostrand		Hunnebostrand	Hunnebostrand
	Kungälv	Kungälv	Kungälv
Bengtstors		Bengtstors	Bengtstors
Kinna	Kinna	Kinna	Kinna
Svenljunga			
Ulricehamn	Ulricehamn	Ulricehamn	Ulricehamn
Åmål	Åmål	Åmål	Åmål
	Götene		
Hjo		Hjo	
Karlsborg			
		Töreboda	
Vara		Vara	Vara
Forshaga	Forshaga (Deje)	Forshaga (Deje)	Forshaga (Deje)
Grums	Grums	Grums	Grums
Munkfors	Munkfors	Munkfors	Munkfors
Storfors	Storfors	Storfors	Storfors
Sunne		Sunne	
Torsby	Torsby	Torsby	Torsby
Årjäng		Årjäng	
Degerfors	Degerfors	Degerfors	Degerfors
Hällefors	Hällefors	Hällefors	Hällefors
Kopparberg	Kopparberg	Kopparberg	Kopparberg
	Kumla		Kumla
Nora			
Hallstahammar	Hallstahammar	Hallstahammar	Hallstahammar
Norberg			
Grängesberg	Grängesberg	Grängesberg	Grängesberg
Hedemora	Hedemora	Hedemora	Hedemora
Vansbro	Vansbro	Vansbro	Vansbro
Storvik	Storvik	Storvik	Storvik

Nuvarande organisation	1950 års arbetsförmedlingsutrednings förslag	Arbetsmarknadsstyrelsens yttrande och förslag	Departementschefen
1	2	3	4
Bjärträ			
Bjästa			
Fränsta		Fränsta	Fränsta
	Hoting	Hoting	Hoting
Husum	Husum	Husum	Husum
Nyland		Nyland	Nyland
Matfors			
Söråker			
Veda			
Hammarstrand	Hammarstrand	Hammarstrand	Hammarstrand
Bräcke			
Järpen	Järpen	Järpen	Järpen
Strömsund	Strömsund	Strömsund	Strömsund
	Bureå	Bureå	Bureå
	Burträsk	Burträsk	Burträsk
	Dorotea	Dorotea	Dorotea
Holmsund	Holmsund	Holmsund	Holmsund
Lycksele	Lycksele	Lycksele	Lycksele
Nordmaling	Nordmaling	Nordmaling	Nordmaling
Norsjö	Norsjö	Norsjö	Norsjö
Skelleftehamn	Skelleftehamn	Skelleftehamn	Skelleftehamn
Vilhelmina	Vilhelmina	Vilhelmina	Vilhelmina
Jokkmokk	Jokkmokk	Jokkmokk	Jokkmokk
Arvidsjaur			
Pajala	Pajala	Pajala	Pajala
Överkalix	Överkalix	Överkalix	Överkalix
Övertorneå	Övertorneå	Övertorneå	Övertorneå
Älvsbyn	Älvsbyn	Älvsbyn	Älvsbyn

Klass 5

(55 st)	(35 st)	(38 st)	(39 st)
Gustafsberg			Hallstavik
Hälleforsnäs			
Åkers Styckebruk		Åkers Styckebruk	Åkers Styckebruk
Borensberg			
Kisa		Kisa	
Skänninge	Skänninge	Skänninge	Skänninge
	Valdemarsvik		
Ödeshög			
	Gislaved		
Sävsjö		Sävsjö	Sävsjö
Hohultslätt	Hohultslätt	Hohultslätt	Hohultslätt
Markaryd		Markaryd	
			Strömsnäsbruk
Ryd	Ryd	Ryd	Ryd
Åseda	Åseda	Åseda	Åseda
Högsby		Högsby	
			Borgholm
Virserum	Virserum	Virserum	Virserum

Nuvarande organisation	1950 års arbetsförmedlings-utrednings förslag	Arbetsmarknadsstyrelsens yttrande och förslag	Departementschefen
1	2	3	4
Olofström			
Kävlinge	Kävlinge	Kävlinge	Kävlinge
	Sjöbo	Sjöbo	Sjöbo
Svalöv			
	Bengtstors		
Mellerud			
Götene		Götene	Götene
	Hjo		Hjo
Tibro			
Töreboda	Töreboda		Töreboda
Skoghall	Skoghall	Skoghall	Skoghall
	Sunne		Sunne
Askersund			
Fellingsbro			
Kolsva			
Kungsör			
Surahammar	Surahammar	Surahammar	Surahammar
Tärnsjö			
Leksand	Leksand	Leksand	Leksand
Malung	Malung	Malung	Malung
Orsa	Orsa	Orsa	Orsa
Rättvik	Rättvik	Rättvik	Rättvik
Smedjebacken	Smedjebacken	Smedjebacken	Smedjebacken
Säter	Säter	Säter	Säter
Älvdalen	Älvdalen	Älvdalen	Älvdalen
Bergsjö	Bergsjö	Bergsjö	Bergsjö
Edsbyn	Edsbyn	Edsbyn	Edsbyn
Hofors	Hofors	Hofors	Hofors
Hoting			
Järvkitsle (Liden)		Liden	Liden
		Bräcke	
Hammerdal	Hammerdal	Hammerdal	Hammerdal
Krokom		Krokom	
Svenstavik	Svenstavik	Svenstavik	Svenstavik
Åre			
Bureå			
Burträsk			
Byske	Byske	Byske	Byske
Dorotea			
Hörnefors	Hörnefors	Hörnefors	Hörnefors
	Jörn	Jörn	Jörn
Robertsfors			
Storuman	Storuman	Storuman	Storuman
Vindeln	Vindeln	Vindeln	Vindeln
Vännäs	Vännäs	Vännäs	Vännäs
Åsele	Åsele	Åsele	Åsele
Råneå	Råneå	Råneå	Råneå

Nuvarande organisation	1950 års arbetsförmedlingsutrednings förslag	Arbetsmarknadsstyrelsens yttrande och förslag	Departementschefen
1	2	3	4
<i>Klass 6</i>			
(17 st)	(18 st)	(15 st)	(17 st)
Vaxholm	Huddinge	Gustafsberg	Gustafsberg
		Borensberg	Vingåker
Gamleby	Sävsjö Strömsnäsbruk		Kisa
Slite	Borgholm Slite	Slite	Slite
	Svängsta	Svängsta	Svängsta
	Svalöv	Svalöv	Svalöv
Munkedal	Munkedal	Munkedal	Munkedal
Grästorp		Svenljunga	
Deje Likenäs Molkom Åmotfors	Vara		
		Askersund Fellingsbro	Askersund Fellingsbro
Hallsberg Laxå	Laxå	Hallsberg	Hallsberg
	Nora	Laxå	Laxå
	Kolsva		
	Kungsör	Kungsör	Kungsör
	Norberg		
Arbrå		Tärnsjö	Tärnsjö
Kålarne	Bräcke		Bräcke
	Krokom		Krokom
Lit Ytterhogdal Jörn			
Sorsele	Robertsfors	Robertsfors	Robertsfors
	Sorsele	Sorsele	Sorsele
Summa 251	208	220	217

Bilaga 2.

**Befattningar inom den offentliga arbetsförmedlingens
permanenta organisation.**

Löne- grad	B e f a t t n i n g	Nuvarande organisation ¹		Utredningens förslag		Arbetsmark- nadsstyrelsen		Departements- chefen	
		3.	Därav ordinarie	4.	Därav ordinarie	5.	Därav ordinarie	6.	Därav ordinarie
33	Arbetsnämndsdirektör	1	1	1	1	1	1	1	1
33	Länsarbetsdirektör ...	2	2	2	2	2	2	2	2
31	»	21	21	21	21	21	21	21	21
29	»	1	1	1	1	1	1	1	1
29	Förste inspektör	1	1	1	1	1	1	1	1
27	»	2	2	2	2	2	2	2	2
25	Inspektör	23	22	23	23	23	23	23	23
25	Kontorsföreståndare	4	4	3	3	3	3	3	3
24	Inspektör	15	3	14	10	14	} 20	14	} 19
24	Kontorsföreståndare	8	8	11	8	10		10	
22	Förste assistent	164	56	147	97	158	} 125	153	} 125
22	Kontorsföreståndare	17	17	22	22	23		23	
19	Assistent	241	96	243	109	248	} 168	244	} 168
19	Kontorsföreståndare	69	67	60	60	61		60	
17	Assistenter ²	7		7		6		7	
16	Assistenter	288	30	301	30	320	} 51	306	} 51
16	Kontorsföreståndare	81	21	59	21	70		65	
15	Extra tjänstemän ²	17		17		16		17	
11	Kanslibiträden	28	26	28	26	28	26	28	26
11	Förste expeditionsvakt	3	3	3	3	3	3	3	3
10	Expeditionsvakt	22	20	22	20	22	20	22	20
9	»	7	1	6	1	6	1	6	1
10—14	Aspiranter	166		139		128		137	
4—8	Skriv- och kontorsbi- träden	203	71	203	85	205	85	205	85
	Deltidstjänster:								
2/3 16	Föreståndare	55		35		38		39	
1/2 16	»	19		18		15		17	
1/2 14	Biträden	28		25		22		20	
1/2 4—8	Skriv- och kontors- biträden			2		3		3	
	Summa	1 493	473	1 416	547	1 450	553	1 433	552

¹ Vakantsatta befattningar ha icke inräknats.² Extra tjänstemän för statistikuppgifter.

Antalet befattningshavare inom länsarbetsnämndernas krisorganisation.

L ä n	Utlänningsärenden				Byggnadsärenden							Biträden	Totala antalet inom krisorganisationen
	lgr 22	lgr 19	lgr 16	Summa utlänningspersonal	lgr 22	lgr 19	lgr 16	kontr. lgr 19	lgr 13	lgr 11	Summa över lgr 8		
Stockholms stad .	1	4	10	15	1	1	3	3	1		9	10	34
Stockholms					1	2	4	3		1	11	5	16
Uppsala		1		1	1		1	2		1	5	6	12
Södermanlands . .		1		1	1		2	2			5	6	12
Östergötlands . . .		1		1	1	1	2	2	1		7	8	16
Jönköpings		1		1	1		1	2		1	5	4	10
Kronobergs					1		1	1			2	2	4
Kalmar		1		1	1		2	2			5	5	11
Gotlands							1	1			1	1	2
Blekinge					1		1	1		1	4	3	7
Kristianstads		1		1	1		1	2		1	5	4	10
Malmöhus		1		1	1	1	2	2			6	8	15
Hallands					1		1 ²	1			4	2	6
Göteb. o. Bohus. . .	1		1	2	2	2	2	3			9	8	19
Älvsborgs		1		1	1	1	1	2		1	6	5	11
Skaraborgs					1		1 ²	1			4	4	8
Värmlands		1		1	1		2	2		1	6	5	12
Örebro		1		1	1		2	1 ²		1	6	3	10
Västmanlands		1		1	1		1	2			4	3	8
Kopparbergs		1		1	1	1	1	2			5	5	11
Gävleborgs		1		1	1		2	2		1	6	6	13
Västernorrlands . .		1		1	1	1	1	2			5	4	10
Jämtlands					1		1	1 ²		1	5	5	10
Västerbottens					1		1	2		1	5	3	8
Norrbottens					1		1	2		1	5	5	10
	2	18	11	31	25	10	38	48	2	12	135	120	286

¹ En befattning indragas under 1950/51 enl. arbetsmarknadsstyrelsens beslut.² Två befattningar indragas under 1950/51 enl. arbetsmarknadsstyrelsens beslut.³ Upphålles på halvtid.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
I. Arbetsmarknadsstyrelsen.	
<i>Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar</i>	4
<i>Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader</i>	11
<i>Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen</i>	14
II. Den offentliga arbetsförmedlingen.	
<i>Inledning</i>	16
<i>Behovet av offentlig arbetsförmedling m. m.</i>	17
<i>Länsarbetsnämnderna och deras kanslier</i>	28
<i>Kontors- och ombudsorganisationen</i>	42
<i>Specialförmedlingarna m. m.</i>	58
<i>Personalorganisationen</i>	73
<i>Krisorganisationen</i>	85
<i>Anslagsberäkningar</i>	95
III. Hemställan	
<i>Bilagor</i>	102
